

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
XI. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
Amasya Şube Müdürlüğü

AMASYA İLİNDE
DOĞA TURİZMİ MASTER PLANI
2013 – 2023

PROJE YÖNETİCİSİ
Emin KARAMAN
Bölge Müdürü

PROJE KOORDİNATÖRÜ
Kemal KARTAL
Amasya Şube Müdürü

HAZIRLAYAN
Uğur AK
Çevre Mühendisi

Kapak Tasarımı: Uğur AK

İmtiyaz Sahibi: T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, XI. Bölge Müdürlüğü, Amasya Şube Müdürlüğü

Adres: Kirazlıdere Mah. Koru Sok. No:13 Amasya

Tel: +90-358-2184972

Faks: +90-358-2124481

Yıl: 2013

Bu Master Plan T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, XI. Bölge Müdürlüğü, Amasya Şube Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

SUNUŞ

Bu çalışma doğa turizmi ile ilgili genel bilgileri, Amasya ili düzeyinde yapılan veya yapılabilecek doğa turizmi faaliyetlerini, varılacak hedeflerin seçilmesini ve hedeflere ulaşmak için strateji ve projelerin belirlenmesini kapsamaktadır. Çalışma, Amasya’da doğa turizminin geliştirilmesi için Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Amasya Şube Müdürlüğüne belirlenen amaç, hedef, strateji ve projeler ile birlikte genel sonuç ve önerileri de içermektedir.

Amasya ili düzeyinde doğa turizmi ile ilişkili olabilecek materyal ve bilgileri içeren bu çalışma doğa turizmi ile ilgili yapılacak yatırım ve planlama çalışmalarına temel verileri sağlayacak şekilde hazırlanmaya çalışılmıştır.

Anadolu’daki en eski medeniyetlerden birine ev sahipliğı yapmış olan Amasya, tarihî ve kültürel birikimi bakımından, doğa turizm açısından da son derece önemli bir konuma sahiptir.

Amasya İli Doğa Turizm Master Planı, Amasya’ nın coğrafi, tarihî, kültürel ve doğa turizmi potansiyel birikiminin tespit edilmesine; ayrıca bu birikimin ve değerlerin tanıtımına

katkı sağlamaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Amasya Valiliği olarak bu sayede herkesin Amasya'nın doğa turizmi durumu ve potansiyeli ile ilgili temel bilgilere ulaşma noktasında, güvenilir bir kaynağa kavuşmuş olacağını ümit ediyoruz.

Amasya İli Doğa Turizm Master Planı, Amasya'nın potansiyel doğa turizm alanlarının tanıtımı açısından da son derece önemli bir boşluğu dolduracaktır. Amasya' nın tarihî, kültürel zenginlikleri ve potansiyel doğa turizmi alanlarının zenginliği dikkate alındığında, bu ve benzeri çalışmaların önemi daha iyi anlaşılabilecektir. Bu bilinçle Amasya Valiliği olarak Amasya'nın potansiyel doğa turizmi alanlarının zenginliğini tespit etmeye yönelik olarak ve Amasya' nın bu birikime yakışır biçimde doğa turizm alanında tanıtımına katkı sağlamak amacıyla bundan sonra da benzeri plan faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle coğrafyası, tarihi, kültürü ve doğa turizm potansiyel alanlarıyla Amasya İli Doğa Turizm Master Planının, doğa turizm alanında daha sonra yapılacak olan çalışmalara kaynak plan hâline geleceğine dair inancımı ifade ediyor; başta genel koordinatörümüz Şube Müdürü Kemal KARTAL olmak üzere emeği geçen herkese, Amasya Valiliği adına teşekkür ediyorum.

A.Celil ÖZ
Vali

ÖNSÖZ

Dünyada her alanda değişim ve gelişmelerin yaşandığı günümüzde, turizm alanında da önemli değişimler yaşanmaktadır. Deniz-kum-güneş destinasyonları ağırlıklı geleneksel turizm anlayışı değişim göstermeye başlamış olup, yerini doğaya dayalı turizme bırakmaktadır. Bu gelişmeler ışığında, Orman ve Su İşleri Bakanımız Sayın Prof. Dr. Veysel EROĞLU' nun talimatlarıyla, doğa turizmi konusunda master plan çalışmalarına başlanmıştır.

Ülkemizin sahip olduğu üstün tarihi değerlerin yanında doğal güzelliklerin değerlendirilmesi, insanların doğa ile iç içe olmalarının sağlanması ve koruma-kullanma dengesi içinde doğal kaynakların değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan bu planların, ileride yapılacak çalışmalara ışık tutacağını ümit ediyor ve emeği geçen mesai arkadaşlarıma, katkısı olan kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyorum.

Emin KARAMAN

XI. Bölge Müdürü

ÖNSÖZ

Doğal kaynakların sürdürülebilir şekilde kullanılması, insanların doğa ile birlikte, ancak doğaya zarar vermeden yaşamaları gereken günümüzde her alanda planlama yapılması gerekliliği doğmuştur.

Bu kapsamda hazırlanan ve ilimizin doğal güzelliklerini insanlarımızın kullanımına planlı bir şekilde sunmak amacıyla hazırlanan bu planla; doğal güzellikleri, tarihi ve turistik yapısı ile zengin bir doğa turizmi potansiyeline sahip olan Amasya’da, bugünün ve geleceğin ihtiyaçlarını göz önüne alarak doğal kaynak değerlerin, sürdürülebilirlik, katılımcılık ve çevreye duyarlılık temel ilkeleriyle planlanarak, doğa turizminin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Bakanlığımızın talimatları doğrultusunda Amasya Şube Müdürlüğümüzde görevli Çevre Mühendisi Uğur AK konu ile ilgili çalışmaya başlamış ve “Amasya İli Doğa Turizmi Master Planı” hazırlanmıştır. Söz konusu plan, Şube Müdürü Kemal KARTAL’ın koordinatörlüğünde, Çevre Mühendisi Uğur AK tarafından hazırlanmıştır.

Amasya İli Doğa Turizmi Master Planının hazırlanmasında katkı veren Bakanlığımız Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ ne, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü’ ne, Amasya Doğa Sporları ve Araştırma Derneğine ve tüm paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Kemal KARTAL
Amasya Şube Müdürü

ÇALIŞMANIN MAKSADI

Bu planla; doğal güzellikleri, tarihi ve turistik yapısı ile zengin bir doğa turizmi potansiyeline sahip olan Amasya’ da, bugünün ve geleceğin ihtiyaçlarını göz önüne alarak doğal kaynak değerlerin, sürdürülebilirlik, katılımcılık ve çevreye duyarlılık temel ilkeleriyle planlanarak, doğa turizminin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1.	Giriş	11
1.1	Doğal Alanlar, Yöre İnsanın Geleneksel Hayatı, Kırsal Kalkınma, Sürdürülebilir Turizm Alternatifi Ve Amasya Vilayetinde Sürdürülebilir Doğa Turizmi	12
1.2	Doğal Alanlar ve Sürdürülebilir Kalkınma	13
1.3	Sürdürülebilir Doğa Turizmi	14
1.4	Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme Stratejisi	16
2.	Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişimine İlişkin Çalışmalar	18
2.1	Kaynak Analizi	18
2.2	Turizm Potansiyeli	22
2.3	Taşıma Kapasitesi	26
3.	İlgi Grubu Analizi ve Yerel Organizasyonun Oluşturulması	28
3.1	İlgi Grupları/Paydaşlar	28
3.2	İlgi Grubu Kategorileri	29
3.3	İlgi Grubu Analizi	29
3.4	Toplum Temelli Yaklaşım	30
3.5	Yerel Organizasyonun Oluşturulması	30
3.6	Tarihçe	31
3.7	Amasya İlinin Genel Özellikleri	32
3.7.1	İlin Jeomorfolojik Özellikleri	32
3.7.2	Jeolojik Özellikler	32
3.7.3	İklim Özellikleri	33
3.7.4	Hidrografya	36
3.7.5	Toprak Özellikleri	39
3.7.6	Arazi Varlığı	39
3.7.7	Orman Varlığı	39
3.7.8	Flora-Fauna ve Hassas Yörelere	40
3.7.9	Yerleşim Alanları ve Nüfus	42
3.7.10	Tarım ve Hayvancılık	43
3.7.11	Sanayi ve Teknoloji	46
3.7.12	Altyapı, Ulaşım, Haberleşme ve Konaklama	49
3.7.13	Madencilik	54
3.7.14	Enerji	54
3.8	İlgi Grubu ve Paydaş Analizi	55
4.	Amasya İli Doğa Turizmi Arzı	55
4.1	Amasya' Nın Doğa Turizmi Değerleri (Doğa Turizmi Arzı)	56
4.2	Amasya İlinin Doğa Turizmi (Arzı) Değerleri Ve Bilinirlik Değerlendirmesi	57
4.3	Amasya İlinde Doğa Turizmi Amaçlı Kullanılan ve Koruma Statüsü Alanlar	57
4.4	Amasya İli Seçkin Özellikli Diğer Sahalar	64
4.5	Amasya İlinde Doğa Turizm Çeşitleri	82
5.	Seçkin ve Yüksek Değer Taşıyan (X) Yıldız Alanların Değerlendirilmesi ve Potansiyelini Geliştirme İmkânlarının Ortaya Konulmasına İlişkin Analizler	91
6.	Amasya İli Sürdürülebilir Doğa Turizmi Stratejileri	117
6.1	Gelişme Stratejileri	117
6.2	Pazarlama Stratejisi	117
6.3	Ziyaretçi Yönetimi Stratejisi	118
6.4	İzleme Ve Değerlendirme Stratejisi (Turizmin Etkilerinin ve Sürdürülebilirliğin İzlenmesi)	118
7.	Sonuç ve öneriler	125

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Akarsular.....	36
Tablo 2. Göller ve Göletler Göller ve Göletler	37
Tablo 3. Arazi Varlığı.....	39
Tablo 4. Amasya İli Orman Varlığı.....	40
Tablo 5. Amasya İli Nüfusuna İlişkin Temel Veriler (2011 Yılı).....	43
Tablo 6. Cari Fiyatlarla Tarım Sektörünün GSYİH Değeri (2011).....	44
Tablo 7. İlimizde Tarımsal Konularda Sağlanan Gelişmeler	44
Tablo 8. Amasya ili Büyükbaş Hayvan Varlığının Irklar ve İlçeler Üzerinde Dağılımı (2012 Yılı)....	45
Tablo 9. Amasya ili Küçükbaş Hayvan Varlığının İlçeler Üzerinde Dağılımı (2012 Yılı).....	45
Tablo 10. İlçelere göre sağılan hayvan sayısı ve süt üretimi.....	45
Tablo 11. İlçeler İtibariyle Ticaret ve Sanayi Odalarının Dağılımı.....	46
Tablo 12. Esnaf ve Sanatkar Odalarına kayıtlı İşyerleri Sayısı.....	47
Tablo 13. 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Tabi Şirketlerin İlçelere Göre Dağılımı.....	47
Tablo 14. 380 kV Enerji Nakil Hatları.....	49
Tablo 15. 154 kV Enerji Nakil Hatları.....	50
Tablo 16. Amasya İli Karayolu Uzunlukları.....	51
Tablo 17. İlçelerin İle Olan Karayolu Uzunlukları.....	51
Tablo 18. 2012 Yılı İtibariyle Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri.....	53
Tablo 19. Amasya'ya Gelen Yabancıların Giriş Yoluna ve Aylara Göre Dağılımı.....	53
Tablo 20. Türkiye'ye Gelen Turist Sayıları.....	53
Tablo 21. 2012 Yılı Belediye İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri.....	54
Tablo 22. Amasya'da Doğa Turizmi İle İlgili Faaliyet Gösteren STK'lar.....	55
Tablo 23. Doğa Turizmi Faaliyetlerinde Çeşit ve Tercih Edilebilecek Bölgeler.....	82
Tablo 24. İl ve İlçelere Göre Doğa Turizmi Değerleri.....	89

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Amasya'daki Dağların Yüksekliğini gösterir Grafik.....	32
Şekil 2. Amasya İli Jeoloji Haritası.....	33
Şekil 3. Rüzgarın yönler göre esme sayısı (saat/ yıl).....	34
Şekil 4. Amasya İli Ulaşım Durumu.....	51
Şekil 5. Türkiye Turizm Stratejisi Kavramsal Eylem Planı.....	56
Şekil 6. Amasya İli Doğal ve Kültürel Miraslar Haritası.....	56
Şekil 7. Amasya İli Haritası.....	92
Şekil 8. Amasya'nın Uzaydan Genel Görünüşü.....	92

EKLER

Ek 1: Amasya İli Sınırları İçinde Bulunan Endemik Bitkiler Listesi.....	127
Ek 2: Yedikır Barajı'nın Kuş Türleri.....	139
Ek 3: Amasya'nın Kuş Türleri.....	142
Ek 4. Amasya İlinde Bulunan Mesire Yerleri.....	146

1. GİRİŞ

Ekoturizm kavramı dünyada yeni bir kavram olup, ilk olarak 1992 Rio Çevre Zirvesi'nde sürdürülebilir bir dünya ve çevre için kriterler ortaya konmuştur. Bu kriterler, turizme de uyarlanarak, çevreye zarar vermeden, ondan yararlanma yöntemlerinin geliştirilmesi ve tüm yerli halkların kültürlerini yok etmeden, onların turizm faaliyetlerinden yararlanmalarının sağlanması şeklinde özetlenmiştir.

Günümüze kadar geçen süreç içinde, giderek "ekoturizm" kavramı ve tanımı benimsendi ve 2002 yılının Mayıs ayında, Kanada'nın Quebec kentinde, 133 ülkeden gelen 1100 delegenin katılımıyla yapılan "Dünya Ekoturizm Zirvesi"nde, tüm ülkelerin benimsediği ortak bir tanım saptandı. Buna göre ekoturizm, "yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvence altına alan, bunun yanı sıra yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olurken, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetten bir yaklaşım ya da tavır" olarak benimsendi.

Doğada yapılan turizm çeşitleri toplum içinde doğa bilincini ve saygısını geliştirirken aynı zamanda da iyi bir gelir kaynağı durumuna gelmiştir. Birçok ülke için önemli bir gelir kaynağı olan ekoturizm yerel halkın ekonomik refahını artırmak için fırsat niteliğindedir.

Bunun yanında dünyadaki doğal dengeleri ve insan yaşamını bekleyen en büyük tehlikelerden birisi kuşkusuz bilinçsizce tüketilen doğal kaynakların yok olmasıdır. İnsan nüfusunun hızla artması ve doğal kaynakların aynı şekilde tükenmesi nedeniyle doğal kaynaklardan faydalanmanın bir plan dahilinde yapılması kaçınılmaz hale gelmiştir.

Planlamada bugünün net bir şekilde ortaya konularak geleceğin öngörülmesi çok önemlidir. Planlanacak objelere genel bakış büyük plan olarak karşımıza çıkar. Büyük planda kabaca şablon oturtulur, amaçlar, hedefler ve stratejiler ortaya konur. Bu genel plana master plan adı verilir. Master planda hedefler ve stratejiler doğrultusunda belirlenen alt projeler uygulama aşamasında detaylandırılarak hayata geçirilir. Planlamadaki genel çerçevenin iyi irdelenmesi geçerliliği uzun sürecek alt projelerin oluşturulması bakımından önemlidir. Böylece belirli bir aşamaya gelmiş veya bitmiş proje veya uygulamaların iptal edilmesine, yeniden yapılmasına gerek kalmaz, zaman ve kaynak israfı azalır. Kaynaklarının kullanımını planlayabilen ülkeler geleceğe daha umutla bakabilirler. Ancak, bu durum dünya için bölgesel bir çözümdür. Çünkü dünyanın bir ucundaki dengesizliğin ve plansızlığın diğer ucunu etkilemesi kaçınılmazdır.

Amasya ili için Doğa Turizmi Master Planı'nın hazırlanmasına başlandığında Amasya il geneli için amaç, hedef ve stratejilerin belirlenmesi konusunda yeterli temel veri olmadığı görülmüştür.

Bu plan, başta Orman ve Su İşleri Bakanlığının birimleri olmak üzere belediyeler, kaymakamlıklar, doğa dernekleri ve konu ile ilgili kurum ve kuruluşların doğa turizmi ile ilgili yapacakları faaliyetler ve yatırımlar için yol gösterici bir çalışma niteliği taşımaktadır.

1.1 DOĞAL ALANLAR, YÖRE İNSANININ GELENEKSEL HAYATI, KIRSAL KALKINMA, SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM ALTERNATİFİ ve AMASYA VİLAYETİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ

Tabiatı korumanın geleceği kırsal alanların geleceğine, kırsal hayatın korunmasına ve sağlıklı yürüyen bir kırsal ekonomiye bağlıdır. Kırsal alanlardaki düşük ve dağınık nüfus ile beraber yetersiz gelir söz konusu olduğunda bu alanların turizm köyleri vb. faaliyetler için kullanılması söz konusu olacaktır. Bu tür girişimlerin önemli bir kısmı korunan alanlarda veya dışında yapılmaktadır. Bazı etkinliklerin koruna alanlara ve tabiata çok zarar verdiği de görülmektedir. Bu sebeple tabiatı korumakla görevli olan bizlerin çevremiz ile iyi bir proaktif ilişkiler içinde olmamız lüzumludur. Proaktif kişi; ilişkilerde ve faaliyetlerde inisiyatifi eline alan kişi demek olup tabiattaki faaliyetlerin kontrolü için Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü taşra kuruluşlarının kırsal sahalarda doğa turizminin geliştirilmesinde öncü olması doğru bir harekettir.

Son yıllarda sivil toplum kuruluşları ve diğer kuruluşlar korunan alanlar, doğal alanlar, kırsal kalkınma, kalkınma için işbirliği gibi konuları tamamıyla farklı bir bakış açısı ile algılamaya başlamışlardır. Tabiat ve geleneksel kültürler üzerinde turizmin yarattığı olumsuz tesirler ve bunların neticesinde duyulan korkular kitle turizmine karşı alternatif çevre duyarlı turizmi ve tabiatı korumayı öne çıkarmıştır. Sürdürülebilir doğa turizmi ve ekoturizm tabiatın korunması için bir umut olarak ortaya çıkmıştır. Algılamadaki bu değişiklik, doğal alanlar, korunan alanlar ve çevresinin bölgesel planlamasında turizme ilişkin proje ve çalışmaların giderek artmasına yol açmıştır. Bu sayede turizm, zaman içinde kırsal alanların kalkınmasında, yoksulluğun azaltılması ve yöresel kültürel zenginliğinin korunmasında anahtar bir kelime haline gelmiştir.

Sürdürülebilir doğa turizmi, kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi, kırsal nüfus için yeni bir bakış açısı yaratılması, yoksulluğun ve kırsal göçün azaltılmasında en önemli seçeneklerden biri olarak görülmektedir. Ancak, turizmin yalnızca yerel ekonomi ile doğru şekilde bütünleştirildiği takdirde beklentileri karşılayabileceği ve yöre halkı ile diğer ilgi gruplarına fayda sağlayacağı unutulmamalıdır.

1.2.DOĞAL ALANLAR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

1980’li yıllardan itibaren Birleşmiş Milletler Çevre Programının (UNEP) çevre konularına ilişkin çalışmaları giderek artan bir etki yaratmıştır. Dünya Çevre Kalkınma Komisyonu’nun 1987 yılında tamamladığı çalışmalar sonunda “ortak geleceğimiz” adlı bir rapor hazırlanmıştır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, çevre ve kalkınma konularına çok farklı yaklaşılması gerektiği bu raporda vurgulanmış olup, kalkınmanın ve insanlığın sahip olduğu kaynakların sürdürülebilir olduğuna değinilmiştir. Raporda ortaya konan “sürdürülebilir kalkınma” kavramı, insanların elinde bulundurduğu ve onlara muhtaç olduğu ekolojik, kültürel ve sosyo-ekonomik kaynakların nadir ve eşsiz olduğu görüşüne dayanmaktadır.

Bir sahanın sahip olduğu kaynaklar, çok farklı maksatlar için kullanılabilir. Örneğin, bir orman kereste imalatı için kullanılabilir, üzerindeki ağaçlar kesilerek tarım toprağı olarak kullanılabilir, korunan alan olarak kullanılabilir. Alanın ve alanda yaşayan yöre halkının özelliklerine bağlı olarak bu seçeneklerden bazıları uygulanabilirken, bazıları ise kesinlikle uygulanamaz. Yalnızca korumacı bir yaklaşım içine girildiğinde doğru görülen seçenek ormanın el değmemiş eski haline bırakılması olsa da yöre halkı ve diğer iş gruplarının bu kaynakların sürdürülebilir kullanımı yaşam kalitelerini yükseltmek için ormandan hak iddia etmeleri mevzubahistir. Bu sebeple yüzde yüz sürdürülebilir kalkınmaya her zaman ulaşılamasa da bu hedef üzerine yoğunlaşılmalıdır.

Doğal ve korunan kırsal alanlarda, geçmişten günümüze yerel topluluklar ile arazinin beraberliği çok önemli olmaktadır. Korunan alan ağı büyüdükçe korunan alan kavramının anlamı da değişmeye ve gelişme göstermeye başlamıştır. Bu gelişme içinde yöre insanların varlığı ve faydalanmalarının sürdürülebilirliği de öne çıkmaktadır.

Bir doğal alan ve korunan alanın ve içinde yer aldığı bölgenin sürdürülebilir kullanımı, turizm, ekolojik tarım, hayvancılık, yeni bölgesel ürünler, sürdürülebilir ormancılık, hatta enerji üretimindeki yatırımlarla birlikte düşünüldüğünde daha başarılı olacaktır.

Doğal alanlarda faaliyetlerin açıklanmasında **Kırsal alan, Kırsal kalkınma** ve **Sürdürülebilir Kalkınma** gibi kavramlar değerlendirilmelidir, bu kavramlar şu şekilde açıklanabilir;

Kırsal alan; Şehir diye tabir edilen yerleşme sahalarının dışında kalan tarımla ilgili etkinliklerin yapıldığı alanları da içeren köy, mezra, kom vb. adlarla anılan insan yerleşimlerinin var olduğu alanları “kırsal alan” olarak tanımlayabiliriz.

Kırsal kalkınma kavramı: Kırsal kalkınma, küçük toplulukların içinde bulundukları ekonomik, toplumsal ve kültürel koşulları iyileştirmek amacıyla giriştikleri çabaların devletin bu konudaki çabalarıyla birleştirilmesi, bu toplulukların tüm ülke insanlarının tümüyle kaynaştırılması ve ulusal kalkınma çabalarına tam biçimde katkıda bulunmalarının sağlanma süreci şeklinde tanımlanmıştır.

Kırsal alan kalkınması; Hem bir eğitim hem de örgütlenme işi olup kırsal alan, toplumun gereksinimlerinin göz önünde tutulması, kırsal alan kalkınma politikası ile ilgili planların alınması sırasında topluma zorla kabul ettirilmemesi gereken bir konudur. Toplum istediklerini elde etmedikçe kırsal alan çalışmalarına katılmayacaktır. Tarımsal çalışmalar, beslenme, eğitim, mesleki önderlik ve öğretim, kooperatifler, el sanatları, küçük sanayiler, sosyal güvenlik çalışmaları, planlama ve sağlık politikaları nitelikleri kırsal alan ve ülke planları ile bir bütünlük sağlamalıdır.

Sürdürülebilir kalkınma: Ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel kaynakların sürdürülebilir kullanımına dayanmaktadır. Burada ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel sürdürülebilirlik şartlarının tamamının sağlanması önemli olmaktadır.

Kırsal alanlar turizm ve boş zamanların değerlendirilmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Kırsal alan, turistlere sakin ve huzurlu bir seçenek sunmaktadır. 2005 yılında Fransız vatandaşları tatillerinin %52’sini ya bir ailenin yanında ya da bir arkadaşının evinde, %26’sı evlerinde geçirdiklerini ve %9’luk bir kısmı ise kırsal alanda ikinci bir eve sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Kırsal alanlar ayrıca doğa için önemli role sahiptirler.

Tabii kaynakların korunması, biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi, doğal felaketlere karşı koruma, iyi hayat şartlarının korunması ve doğal manzaranın korunması doğal çevre ile ilgili hususlardır.

1.3. SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ

Sürdürülebilir kalkınma, ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel kaynakların sürdürülebilir kullanımına dayanmaktadır. Sürdürülebilir turizmin gelişimi de sürdürülebilir kalkınma ile bağlantılı bir yaklaşımdır. Sürdürülebilir turizmin gelişiminde turistlerin ve

ziyaret edilen yerlerin bugünkü ihtiyaçlarının, gelecekteki fırsatları koruyup genişleterek karşılanması amaçlanmaktadır. Bu yaklaşım, ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçların, kültürel bütünlüğün, gerekli ekolojik süreçlerin, sosyal ve estetik ihtiyaçların, kültürel bütünlüğün, gerekli ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve kırsal hayatı destekleyen süreçlerin devamını içermektedir.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün tanımına göre sürdürülebilir bir turizm gelişimi;

- ✓ Çevresel kaynakların en iyi şekilde kullanılmasını sağlamalı,
- ✓ Ziyaret edilen toplulukların sosyo-kültürel yapısına, gelenekselliğine saygı göstermeli,
- ✓ Bütün ilgi gruplarına adil bir şekilde dağıtılan sosyo-ekonomik faydalar ile tutarlı ve uzun vadeli ekonomik faaliyetler ortaya koymalıdır.

Buna göre sürdürülebilir kırsal/doğa turizminin gelişme ölçütleri;

- a. Biyolojik çeşitliliğin korunması,
- b. Ekonomik tutarlılık,
- c. Kültürel zenginlik,
- d. Yöre halkının refahı,
- e. İstihdam kalitesi,
- f. Sosyal eşitlik,
- g. Ziyaretçi memnuniyeti,
- h. Yetkinin yerele doğru dağıtılması,
- i. Toplumun genelinin refah ve mutluluğu,
- j. Fiziki bütünlük,
- k. Kaynakların etkin kullanımı,
- l. Çevre temizliğidir.

Korunan alanlar açısından, tabiatın seçkin parçaları olan korunan alanlar ile turizm arasındaki bağ, korunan alanların tarihçesi kadar eskidir.

Korunan alanlar turizme, turizm korunan alanlara ihtiyaç duymaktadır. Turizm korunan alanların kurulması ve yönetiminde göz önüne alınması gereken önemli bir bileşendir.

Aynı şekilde koruma altında olmayan flora ve faunanın tutunduğu tabiat alanlarına ve insanın yaşadığı sahalardaki yöresel kültüre de turizm bağımlıdır. Bu bağımlılık doğa ve kültürün bozulmaması için tedbirler gerektirir. Bu tedbirlerin neler olacağının “sürdürülebilir kırsal kalkınma” ilkeleri çerçevesinde tespiti de lüzumludur.

Turizmin önemli bir ekonomik faaliyet olması ve tüm göstergelerin bu faaliyetin büyüme eğiliminde olacağı yönünde olması önemli bir husustur. Turizmdeki büyümeyle beraber sürdürülebilir turizm, ekoturizm gibi doğayla ilgili turizme olan talep artmış ve turizm ürünleri ile destinasyonlar çeşitlenmiştir. Turistlerin talepleri de değişmiş ve çeşitlenmiştir. Turistlerin talepleri konaklamada konforun sağlanması yanında, yöreye özgü kültürel değerler hakkında bilgi edinme, yöre halkıyla iletişim, bölgenin flora ve faunası, özel ekosistemler, doğal hayat ve bunların korunması da dahil olmak üzere daha sorumlu bir seyahat deneyimi kazanmak da söz konusudur.

Beklenen büyüme ve yeni eğilimler turizmi o kadar stratejik bir konuma taşımıştır ki, turizm eşiz özellikli doğal veya korunan alanların sürdürülebilirliğinin yanı sıra bu alanların çevresinde yaşayan yöre halkının kalkınma potansiyeline de müspet etki sağlayabilmektedir. Bu durumda turizm, doğal alanların korunması ve yöre halkı ile ziyaretçilerin çevre bilincinin artırılmasında kullanılabilecek çok önemli bir araç olabilmektedir. Dolayısıyla turizm sayesinde koruma çalışmaları için gerekli mali kaynakların kazanılmasının yanı sıra ziyaretçiler ile yöre halkına yönelik bilinçlendirme ve eğitim programlarının oluşturulması ve uygulanması gibi hedeflere de ulaşılabilmektedir.

En önemli husus; turizm faaliyetlerinin uzun dönemde sürdürülebilir olması için geniş kapsamlı, dikkatli, katılımcı ve paylaşımcı olarak planlaması, sürecin etkin yönetimi ve izlenmesi de gereklidir. Aksi takdirde, bu faaliyetlerin geri dönüşü mümkün olmayan olumsuz etkileri ortaya çıkacak ve turizm bu alanları tahrip eden bir faktör haline gelecektir. İşte bu nedenle bu çalışmaya “SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ GELİŞME (MASTER) PLANI” çalışmasına lüzum duyulmuştur.

1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ GELİŞME STRATEJİSİ

Yukarıda da bahsedildiği üzere, insan kullanımı bakımından hassas olan sahalarda turizm söz konusu olduğunda turizmin iyi planlanması ve yönetilmesi önemli olmaktadır.

Alışılmış turizm stratejileri ile Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme Stratejisi arasındaki fark şudur; alışılmış yöntemler yukarıdan aşağıya bakış açısı ile uygulanmaktadır. Yani kararlar merkezden alınmakta ve uygulanması için yerele taşınmaktadır. Yöre halkı katılımcı olamamaktadır.

Sürdürülebilir turizm ise aşağıdan yukarıya bir yaklaşım için gayret göstermektedir. Bu yaklaşımda yöre halkının beklentileri ele alınır, yönetime katılmasını sağlayıcı yapı kurulur, *yörenin kalkınma potansiyelini bünyesinde barındıran tabii değerlerin* korunması için kararlar ortak alınır ve karar almanın yanında uygulama ve izleme aşamalarında da yöre

halkının becerilerini, bilgisini, en uygun şekilde kullanmak esastır. Bu yaklaşım yöre halkının, yerel otorite ve organizasyonların yetkilendirilmesine dayanır.

- Sürdürülebilir turizm gelişim aşamasında doğa ve çevresinin ortak çıkarları söz konusudur. Konaklama ve diğer turizm altyapıları mümkün olduğunca doğal alan dışında olmalıdır. Bu durum doğaya ve kültüre zararı en aza indirdiği gibi ev pansiyonculuğu gibi faaliyetlerin yapılabileceği gibi yöreye faydayı arttırabilir.

- Yöre halkı ve diğer bölgesel ilgi grupları turizm gelişiminde önemli ortaklardır, söz konusu gruplar turiste konaklama imkanı sunacaklar, sunacakları ürünün kalitesinin korunmasında da sorumluluk alacaklardır.

- Günümüzde ziyaretçiler yerine uzun süreli konaklamaya lüzum duyan turistlerle hedefleniyorsa, doğal ve kültürel mirasa dayalı **çekim noktaları**, el sanatları gibi faaliyetler ortaya konmalıdır.

- Doğal alanlar genellikle çok hassastır, bu sebeple ekolojik değerler, belirli bir saha ile sınırlı olmayacaktır. Geleneksel hayat, yerel kültür, kırsal sosyal ekonomik yapılar da aynı zamanda turizmin temel kaynağı olmaktadır.

- Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planı'nın ilimizde/bölgemizde ve ülkemizde doğa turizmine konu olacak sahaların tüm ilgi grupları için anlamlı ve cazip bir bakış açısına dayandırılmasına esas olmalıdır.

- Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planı'nda turizm doğayı koruma, kırsal kalkınma için bir araç olarak ele alındığından, *doğa turizmi yönetim planı* olarak ele alınmalıdır. Halihazırda olan turizm etkinlikleri de tartışılmalı, değerlendirilmelidir. İlde sürdürülemez olan turizm veya gelir getirici faaliyetler de tanımlanmalıdır. Ayrıca iyi bir yönetim için tehditler ve fırsatlar da ele alınarak bunlardan hareketle ortaya çıkacak fikirler ortaya konmalıdır.

-Doğaya dayalı turizm yönetiminin entegre bir anlayışla (alan ve çevresinin sahip olduğu doğal, tarihi ve sosyo-ekonomik kaynakların bütüncül ele alınması) değerlendirilmesi de önemlidir.

-Turizm gelişimi genel olarak piyasa talebine göre yönlendirilir. Bir alanın turizm potansiyelinin değerlendirilmesi, rekabetçi ve özgün bir destinasyon oluşturması için gerçekçi beklentiler ortaya konulmalıdır. Yüksek ekolojik değerlere sahip olan sahalar yüksek turizm değeri içermeyebilir. Turizm, ancak doğru pazar ürünlerini hedeflediği zaman başarılı olabilir. Özellikle hassas tabiat alanlarında taşıma kapasitesi düşük iken, bu alanlardan beklenen faydalar yüksek olmaktadır. Taşıma kapasitesinin düşüklüğü sınırlı sayıda turist demektir. Bu sebeple taşıma kapasitesinin değerlendirilmesi de önemli olmaktadır.

- **Entegre doğal alan yönetimi**, Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planı ile doğa ve turizm yönetimi için tüm ilgi gruplarının desteğini almayı hedefler. Tüm ilgi gruplarının etkin desteği önem taşır. Turizm gelişiminin karmaşık yapısı göz önüne alınırsa, ilgi gruplarının etkin işbirliği oldukça önemlidir, planın herkes tarafından sahiplenilmesi ayrıcalık olacaktır.

- Sürdürülebilir kırsal kalkınma için kapsamlı bir vizyon belirlenmesine de ihtiyaç vardır.

- **Pazarlama stratejisi** de Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planı'nın bir parçası olup, kalkınma ve rekabete açık ürün-Pazar kombinasyonu için yaratıcı yaklaşımlar içermelidir. Pazarlar, hedef gruplar, turist sayısı, ürünler, hizmetler, yaratıcı yaklaşımlar bu stratejide yer almalıdır.

- **Turizm destinasyonu yönetimi**; yaygın bir stratejik yaklaşım olup, destinasyonu rekabete açık hale getirir, bir turizm pazarını iyi bir şekilde yönetmek, pazarlamak, bir destinasyonu rekabetçi yapabilmek için gereken tüm unsurları içeren bir rekabetçi yaklaşımdır.

- İyi tanımlanmış amaçlarla ve göstergelerle mantıksal bir çerçeve kurmak, ayrıntılı bütçe, mali portre ve ilgi gruplarının tümüne açık görev ve sorumluluklar veren bir iş planı hazırlamak gereklidir.

- **Ziyaretçinin izlenmesi ve ziyaretçi yönetim planı**: Madem ki doğa gibi hassas bir sistemde çalışılıyor bu durumda turist ziyaretinin ilkelerini belirleyen bir ziyaretçi yönetim planı lüzumludur. Aynı zamanda da hem geri bildirim temin etme, hem de taşıma kapasitesinin kontrolü için izleme programı da olmalıdır.

Geribildirimler kalitenin artırılması, sunumların taleplere uygun hale getirilmesi (iyileştirilmesi) ve hizmetteki aksamaların doğadaki değişimlerin takibi için çok gereklidir.

Şu unutulmamalıdır ki; turizm, doğanın korunması için ortaya konan ana hedeflere ulaşmak garanti edildiği takdirde teşvik edilmelidir.

2. SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ GELİŞİMİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

2.1 KAYNAK ANALİZİ

Gelişme planı ve stratejisi için öncelikle kaynak analizi yapılması zorunludur. Bir alanın sahip olduğu kaynaklar, o alanın kalkınması için bir sermaye veya potansiyel oluşturmaktadır. Bu kaynakların analizi de önemli veri ve bilgi oluşturulmasını temin etmektedir.

Ekolojik ve kültürel kaynakların yanında sosyo-ekonomik özellikler de turizm gelişimi için önemli bir temel oluşturmaktadır. Örneğin kırsal turizmin tarımsal faaliyetleri

desteklemediği durumlarda kırsal turizmin gerçekleştirildiği bölge hem kendi sermayesini hem de kırsal olma özelliğini kaybedecektir.

Gerek turizm potansiyeli gerekse taşıma kapasitesi turizm kaynaklarının mevcut durumuna bağlı olduğundan kaynak envanterinin mutlaka yapılması gerekir.

2.1.1 Kaynak Analizinde Ele Alınacak Unsurlar

a. Doğal Kaynaklar: turizmin gelişimi için önemli olan yöreye özgü doğal kaynaklardır. Bu kaynakların halihazırdaki ekonomik kullanımları, korunma durumları, statüleri, iklim gibi turizm gelişimi için potansiyel kaynakların envanterini içermektedir.

Seçkin Doğal Kaynaklar: Turizm yalnızca korunan doğa parçaları ile ilgili değildir. Eşsiz manzaralar, dağlar ve nehirler gibi ve korunmayan türler de turizm için ilgi çekici olmaktadır. Örneğin; ormandaki ağaçların üzerinde gezinen sincapları konakladığımız evin penceresinden gözlemlemek son derece çekicidir. Bir orman öncelikli olarak odunculuk amacıyla kullanılsa da dağ bisikleti gibi bir aktivite için ortamı çekici hale getirebilmektedir.

Seçkin Doğal Kaynakların Halihazırdaki Ekonomik Kullanımlarının Tanımlanması

Doğal kaynakların çok çeşitli kullanımları söz konusudur, ormanların odunculuk amaçlı kullanımı, nehirler ve göllerin sportif balıkçılık, su sporları ve enerji üretmek için kullanımları gibi. Bu kullanımlardan bazıları gelenekseldir ve düşük etkilere sahiptir. Bazıları ise sürdürülebilir değildir. Bu sebeple bunlar turizm gelişimi için de uygun değildir.

Kaynağın Korunma Durumu ve Statüsü: Bazı doğal kaynaklar mevcut kanunlarla korunur. Bunların turizmde kullanımı da bu kanunlara uygun olmalıdır.

İklim; mevsimlerin dağılımı, ortalama sıcaklık, nem ve günlük ortalama optimal güneş ışığı saatlerine bağlı olarak iklim analizi yapılmaktadır. Burada önemli olan iklimin farklı mevsimlerde turizm için elverişli olup olmadığıdır.

Turizm Gelişimi İçin Potansiyel Doğal Kaynaklar: Potansiyel kaynakların tespiti turizm planlaması için önemli ve özellikle yönlendirici olmaktadır. Tüm bu kaynakların envanter çalışmalarının haritaya aktarılması, turizm ürünleri ve hizmetlerinin gelişmesi ve altyapı ile tesislerin fiziksel planlaması için önemli olmaktadır.

b. Kültürel Kaynaklar: Kültürel kaynakların envanteri doğal kaynaklara ilişkin çalışmalara benzerlik göstermektedir. Özellikle doğal ve kültürel kaynaklardan oluşan kombinasyonlar, turistler tarafından yüksek ilgi ile karşılanmaktadır. Kültürel mirasın korunmasının önemi konusunda farkındalık meydana getirilebilirse, sürdürülebilir turizm gelişimine ve doğa korumaya verilen destek artacaktır.

c. Sosyo-Ekonomik Kaynaklar: Altyapı, insan kaynakları ve farklı ekonomik sektörlerin bileşimini içermektedir. Bu konuda yapılacak envanter çalışması, birbiri ile bağlantılı birçok farklı unsurlar içermesi ve bu unsurların turizm gelişimi için ilk bakışta kavranamaması mümkündür. Bölgenin kalkınma potansiyelinde, sosyal ve ekonomik rekabet edebilirlik unsurları büyük öneme sahiptir. Yerel nüfusun turizme yaklaşımı, turizm sektöründe çalışma isteği gibi bazı unsurların turizm ile doğrudan ilişkisi bulunmaktadır.

Altyapı: Bir bölgenin turizmde rekabet edebilirliği ve kalkınma seviyesinin tespiti için altyapı kalitesi önemli bir göstergedir. Altyapının kalitesi, yerel nüfusun hayat kalitesini ortaya koymanın yanı sıra turizm gelişimi için de zorunlu bir şarttır. Alan, güvenli içme suyu, donanımlı sağlık tesisleri gibi temel unsurları içermiyorsa turizm gelişimi asla başarılı olamayacaktır.

Altyapının farklı unsurları için şartlar, kalite ve gelecekteki durum değerlendirilmelidir. Kaynak hâlihazırda turizm için mi kullanılmaktadır? Sorusu hem kaynağın turizm gelişimi için önemi konusunda hem de kaynak kalitesi hakkında göstergeleri ortaya koyabilmektedir.

- Su kaynaklarına yönelik etütler; kaliteli su kaynağının sağlanması, su kaynağının sürdürülebilir kullanımı ve su çıkarmanın çevresel etkisini de içerir.
- İletişim ağına yönelik etütler; turistlerin refahı ve turizm gelişimi için önemli olan cep telefonlarının da olmak üzere telefon ve internet ağlarının kalitesine yönelik etütleri içermektedir.
- Sağlık hizmetlerinin; kalite, miktar ve coğrafi dağılımı son derece önemlidir.
- Güç kaynaklarına yönelik etütler; elektrik şebekesi, ısınma ve yemek pişirme için enerji kaynaklarının varlığı önemlidir. Her ne kadar resmi standartlara göre planlansa ve tehlike içermese de turistler nükleer santrallerin yakınında konaklamamaktadır.
- Su ve toprak kirliliği etkisi olan atık su sistemleri önemli olup, bölgeye gelen turistlerin sayısı ile meydana gelecek atık su miktarı da dikkate alınmalıdır.
- Katı atıkların düzenli depolaması toplum için olduğu kadar çevre için de önemlidir. Katı atıkların görüntü kirliliğine de yol açması ayrı bir menfi etkisidir.
- Yol ağlarının durumu; çoğu turistin tercihlerini yaparken en önemli etkidir.
- Güvenlik; kamu güvenliğini ve asayişini sağlamak turist güvenliği gibi unsurlar önemli olmaktadır. Aşırı kar yağışı, kanyon veya dağ kurtarma timlerinin olup olmaması da çok önemlidir.
- Politik istikrarsızlık ve suçlar; turist için caydırıcı etki yapmaktadır.

İnsan Kaynakları; Bir bölgenin insan sermayesini ifade eden bu unsur, turizm gelişiminde anahtar etmenlerden biridir. İnsan kaynakları hem hizmeti hem de manevi nitelikteki kültür ve kimliği oluşturmaktadır.

İnsan kaynaklarına ilişkin etütler aşağıdaki unsurları içermelidir;

- Yöre halkının nüfusu,
- Göç vb. eğilimler,
- Demografik yapı,
- Aktif nüfus ve yapısı, eğitim seviyesi, potansiyel bilgi ve beceriler, açık fikirlilik, geleceğe odaklanma, çalışma ahlakı,
- Yöreye özgü geleneksel ekonomik faaliyetleri ve yöresel sanatları yapabilme,
- Turizm gelişimine ilişkin tutum, misafir severlik duygusu, hizmete yönelim,
- Sosyal tutarlılık, esneklik, mevcut sosyal ilişkilerin kalitesi ve aralarındaki işbirliğini içeren sosyal yapı,
- Yerel kurumlar, idareler, yönetim, bürokrasiden kaçınma vb. hususlarla finansal kaynaklar ve yönetimleri,
- Alanın kültürü ve kimliği, alanda etkin görev alacak kişilerin ortak değerleri, ilgileri, yaklaşımları, algılama şekilleri, özel ilgi ve becerileri, özgün gelenekler, o topluma ait olma ve o toplumda yaşamaktan onur duyma gibi durumları içerir,
- Farklı ekonomik sektörler; söz konusu coğrafi bölgeye ve ile yoğunlaşma durumları, firma sayısı, ölçeği, ortalama karlılık, geleceğe yönelik bakış açısı, pazarları ve dış ilişkileri, sektörler arası işbirliği son derece önemlidir, tüm sektörler turizm sektörü ile ilişkili olabilmektedir.

Kaynak analizinin sonuçları; sürdürülebilir turizm yönetimi ve kalkınmada sermayeyi oluşturan kullanılabilir kaynaklara genel bir bakışı sağlamakla beraber, bölgenin mevcut kalkınma durumunu ve sürdürülebilirliğini değerlendirmeye yönelik bir resim sunmaktadır. Analiz aynı zamanda; bölgenin sürdürülebilir kalkınmasına yönelik bir vizyon oluşturulmasını ve turizm gelişiminin diğer sektörlerle bütünleştirilmesini sağlayacaktır.

2.2 TURİZM POTANSİYELİ

Yüksek değerlere sahip doğal ekolojik sahalar her zaman yüksek turizm potansiyeli içermezler;

- Bazı doğa parçaları araştırma yapan uzmanlara, iyi eğitilmiş ekoturistlere hitap etmektedir. Bu alanlar sayıca az olduğu için de sınırlı bir turizm potansiyeli içerirler,

- Bazı doğal sahalar, erişim, güvenlik gibi nedenlerle turistler için elverişli olmayan yerlerde bulunurlar,

- Ekolojik kaynakların kullanımlar karşısındaki duyarlılığı (taşıma kapasitesi), ziyaretçi girişinde kısıtlamalara sebep olmaktadır,

Bir sahanın daha fazla turist çekebilmesi için ihtimalleri ortaya koyan **turizm potansiyeli** önemli bir konudur. Turizm potansiyelinin tespiti için arz ve talebin ortaya konması gerekir. Bu potansiyel sınırlıysa başarılı bir turizm girişimini başlatmak imkanı olmayacaktır.

Turizm ekonomik bir faaliyet olduğundan ancak turizm pazarında sürdürülebilirliği için bir talebi karşılaması lüzumludur.

Turizme ilişkin motivasyon ve istekler değişkendir, kaynakların değeri aynı kalırken değişen tüketici davranışları turizm potansiyelini etkilemektedir. Dolayısıyla turizm potansiyeli tüketicinin bakış açısı (talebi) ile değerlendirilmelidir.

Turizm potansiyeline ilişkin veri toplarken, istatistiki veriler, anketler gibi yöntemlerle veri elde edilebilir, ayrıca derinlemesine görüşmeler, katılımcı gözlemleme, olaylar üzerinde çalışmalar ile veri elde etmek için kullanılan niteliksel araştırma metotları kullanılmaktadır.

Turizm potansiyeli için “turizm talebi” incelemesi aşağıdaki hususların tespiti ile yapılabilir;

- Halen yapılan turizm,
- Halihazırdaki turist miktarı,
- Her bir ziyaretçinin günde harcadığı miktar,
- Ortalama kalma zamanları,
- Turist profili,
- Dürtü analizi; hangi temel etmenlerin turistler için rol oynadığı,(doğa, kültür, sağlık, güneş, vb.)
- Benzer bir il veya saha ile kıyaslama yapılması, milli veya milletlerarası bir il ile kıyaslama yapılması ve neden o ilin tercih edildiği,
- Gelecekte rakip olacak iller hangileridir, nedeni,

“Turizm arzı” incelemesinde ise aşağıdaki hususlar öne çıkmaktadır;

- İlimizde bir uluslar arası havaalanı var mıdır veya yakın bir ilden yararlanma imkanı makul müdür?
- Alan ulaşım hangi araçlarla olur?(demiryolu, özel taşıt, genel taşımacılık, vd.), bunlara yaklaşım nasıl olmaktadır (kötü, yeterli, iyi gibi),
- Alana ulaşma durumu (kolay-rahatsız, çaba ile, zor ve tehlikeli)
- İle gelmek için yabancı turistler ülkemizden vize alıyor mu?
- Sahamızın istikrarlı bir yönetimi var mı?,
- Güvenlik ve ulaşım açısından ne gibi problemler yaşanabilir?
- *Alt yapı incelemesi*; taşımacılık ağı, yerel yolun durumu (toptak, asfalt), anayolla bağlantısı, demiryolu ağı, yerel genel taşımacılığın yaygınlığı, program, ücretler, hat/duraklar, döngü patikaları, patikalar, yollar, işaret levhaları, genel enformasyon levhaları, araç-otobüs park kapasitesi, bilgi alma, tercüme kolaylıkları,
- *Yiyecek içecek ve barınma*; restoran sayısı, restoranların sınıflandırılması (iyi-sayısı, orta iyi-sayısı vb.)
- Hangi standartta yiyecek sunuluyor? (yüksek, yeterli, kötü)
- İl ve çevresinde ne tür barınma alanları var? (otel, hotel, yatak kapasitesi, rota üstü barınma kulüpleri, bungalov, parkları, kamp alanı, diğerleri),
- Hangi standartlarda barınma sunuluyor? (yüksek, yeterli, kötü),
- İlinizin seçkin özellikteki doğal alanlarının özellikleri (sundukları ile tek mi?, biraz farklı mı?, diğer seçkin özellikli yerlere benziyor mu?),
- Alan turist gezi rotasına girecek şekilde turistlerin ilgisini çekebilecek diğer sahalara yakın mı? (diğer çekici sahalara yakın, orta derecede potansiyel, düşük veya yakında böyle bir potansiyel bulunmamakta),
- İlin alanlarında yaban hayatı; (bayrak tür, ilginç diğer türler, temsil edici yaban hayatı, farklı yaban hayatı izleme aktiviteleri, yürüyerek, botla, gözlem noktası ile vb.),
- Yaban hayatı izleme de tatmin edicilik durumu (garanti etme, genellikle, şans veya mevsime bağlı),
- Bölgedeki önemli yaban hayatının tanımı,
- Yardımcı tesislerin durumu (rekreasyonel, spor, diğer; durumu:kötü-yeterli-iyi),

Kaynakların turizm potansiyelinin değerlendirilmesi;

- *Doğal değerler:* (sahiller, sahil kayalıkları, kumullar, dağlar, ormanlar, korunmuş izole olmuş alanlar, şelaleler, göller, nehirler, mağaralar, yaban hayatı, hayvan-kuş, deniz canlıları, iklim, diğerleri),
- *Kültürel değerler;* (tarihi binalar, tarihi yerler, anıtlar, arkeolojik yerler ve koleksiyonlar, folklor ve gelenekler, el işleri, müzeler, sahne sanatları, sanayi mirası vb.)
- *Toplunun turizm potansiyeli;* (insan kaynakları; aktif nüfusun büyüklüğü ve yapısı, eğitim düzeyi ve profesyonel bilgi, beceriler, eğitimler, orijinal-karaktestik ve geleneksel özellikleri, ekonomik faaliyetler-sanatlar profesyonel olmayanlar dahil, resmi olmayan bilgi ve beceriler, turizm gelişimine yaklaşımlar, misafir severlik anlayışı, hizmet eğilimleri, yerel kuruluş ve idareler ile yönetişim, alanın kültürü ve kimliği,
- *Ekonomik kaynakların turizm potansiyeli;* (tarım, ormancılık, balıkçılık, sanayi ve diğer),
- *Altyapı;* (su sistemleri, ulaşım ağları, sağlık imkanları, ulaşım terminalleri, enerji kaynakları, kanalizasyon sistemleri, katı atık ve yok etme sistemi, caddeler/yollar, güvenlik sistemleri vd.)
- *İş ve hizmet altyapısı;* (fırımlar, kasaplar, bakkallar, süpermarketler, doğrudan satış yapan çiftlikler, kiralık araç, servis istasyonları, taksiler, otobüsler, kiralık bisiklet, kiralık spor malzemeleri ve bakımı, postaneler, bankacılık hizmetleri, doktorlar, dişçiler, eczaneler, kafe ve restoranlar, atm'ler, bankalar, diğer iş ve hizmetler.)

Turizm Talebi; turizmin mevcut durumunun incelenmesi;

Ziyaretçi; boş zamanlarını geçirmek için bir yere gelen kişi olarak tanımlanabilir, turist ise alanda bir veya daha fazla gece konaklamaktadır. *Her turist bir ziyaretçidir, ancak her ziyaretçi turist değildir.* Dolayısı ile turist ve ziyaretçi sayılarının ayrılması gerekmektedir.

Ziyaretçi ve turist ayrımı farklı talepleri sebebi ile yapılmak durumundadır, ayrıca her ikisinin de farklı etkileri bulunmaktadır. Bir turistin ortalama harcaması alanda daha fazla zaman geçirdiğinden, konaklamaya, ilave yiyecek ve içeceğe ödeme yaptığından genellikle daha yüksek olmaktadır.

Turizme ilişkin mevcut durumun ortaya konabilmesi için;

- Turist ve ziyaretçileri ayrı ayrı sayısı (yıllık, mevsimlik, aylık, haftalık, günlük),
- Son on yılda turistlerin/ziyaretçilerin değişimi,

- Ortalama kalış süreleri, konaklama ve ulaşım şekilleri önemlidir.

(Sürdürülebilir doğa turizm gelişme planımızda ana unsur turizm olduğundan; turizme ilişkin veri kullanılamaz olduğu hallerde ikinci en iyi seçenek olarak ziyaretçilere ait veriler üzerinden değerlendirme yapılması mecburiyeti doğmaktadır).

- Turist başına ortalama harcama,
- Grup hacmi ve düzeni,
- Turistlerin ağırlıklı yaş grubu,
- Yaptıkları faaliyetler,
- Ziyaret edecekleri-ettikleri yere ilişkin seçimleri,
- Memnuniyeti, deneyimleri ve para harcama şekilleri,
- İkinci ziyaretlerin yüzdesi ve sayısı,
- Kullanılabilir ilave veriler.

Talep incelemesinde ilimizi rakip olarak gördüğümüz veya bizimle rekabet eden benzer il veya illerle karşılaştırmak faydalı ve yerinde olacaktır.

Turizm Arzı:

Konum Faktörü; Bir ilin başka turizm pazarları ile ilişkili olarak nasıl konumlandığını, bir turist alana ulaşmak için harcadığı zamanı, parayı/enerjiyi belirtir.

Bir saha ne kadar güzel olursa olsun, hedef grup tarafından kolayca ulaşılabilir değilse asla başarılı bir turizm gelişimi sağlanamayacaktır. *Yerel nüfusun değil turist algılama durumu dikkate alınmalıdır.* Örneğin bakir alanları ziyaret etmekten zevk alan ve ilkel patika yollarla ulaşılan yerleri ziyaret etmek isteyen turistler için düşünülen uzak mesafeler için alanın sınırlı sayıda turist potansiyeli olacaktır.

- Uzun mesafeden gelen turistler için hava alanına uzaklık çok önemlidir,
- Tur operatörlerinin çoğu havayolu ulaşımını zorunlu görmektedirler, bu sebeple bağımsız turistler veya tur operatörleri hedeflenebilir,
- Tren, otobüs veya özel araçlarla erişim de konum faktörleri içinde önemlidir,
- Alana ziyaret iklim şartları açısından da kısıtlı imkanlara neden olabilir,
- İle özgü yapılan bürokratik işlemlerin biktırcılığı da önemlidir, sık sık güvenlik birimleri tarafından kimlik sorulmak, aranmak gibi,

- Turizm arzında; işaretlemeler, doğru yönlendirmeler, bilgiye ulaşma kolaylığı da önem arz etmektedir. Haritalar, broşürler, internet imkanı, kılavuz ve rehberler önemli bir arz faktörüdür.
- Yiyecek içecek sunumu ve konaklama arzı; Sunumun ürün ve hizmet kalitesi, hijyenik standartlar, özgünlük/otantik, yöresel olması, yer ve ürünlerin çeşitliliği, ortam ve konukseverlik önemlidir.
- Restoranların sınıflaması önceden yapılırsa turist için kolaylık olacaktır.
- Konaklama tüm türleri içerebilmelidir, ürün ve hizmetlerin kaliteli olması, özellikle hijyeniklik konaklamada çok önemlidir.

Doğal Alanın Kendine Has Özellikleri; Doğal alanların değer yaratması, kırsal kalkınmada rol oynaması beklentisi de son yıllarda öne çıkan bir görüştür. Doğal alanların alternatif kaynak kullanımına dönüştürülmesi için yapılan baskılar sonucu tehdit altında olduğu yerlerde devamlılığını sürdürebilmeleri, diğer alternatif kaynak kullanımları karşısında koruma ve kullanma dengesinin uzun dönemli ekonomik değerinin gösterilebilmesine bağlıdır. Tabiat ve kültürel miras, yaban hayatının gözlemlenmesi, yöreye özgü özellikler ve korunması gereken öncelikli türler, doğa ile ilgili çalışan ve doğanın kıymetini bilen ekoturistler için son derece önemlidir.

2.3 TAŞIMA KAPASİTESİ

- Belirli bir sürede (yıl, ay, hafta, gün, saat) bir bölgenin alabileceği ziyaretçi sayısı veya bölgenin kaynakları üzerinde istenmeyen veya planlanmamış etkilere sahip olmayan ve sürdürülebilir kalkınmayı tehdit etmeyecek düzeyde bir alanda aynı anda bulunabilecek ziyaretçi sayısı,
- Bir bölgenin, hayati önemde olduğu düşünülen değerleri, ekolojik süreç ve koşulları tehlikeye atmadan ve sürdürülebilir kalkınma imkanlarını azaltmadan belirli bir süre boyunca destekleyebileceği insan faaliyetlerinin (ağaç kesimi, avlanma, tarım) ve diğer etmenlerin (örn: iklim değişikliği, kirlenme.vb.) baskısı,
- Ziyaret edilen bir alan veya tesisin sahip olduğu kaynaklar üzerinde koruma amaçlarını tehlikeye atmadan, istenmeyen ve planlanmayan etkilere neden olmadan belirli bir süre (yıl, ay, gün, an) boyunca alabileceği ziyaretçi sayısı şeklinde tanımlanmaktadır.

Taşıma kapasitesi, *Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planında* önemli bir planlama aracıdır. Turizmin gelişimi ve korunmasında önemli bir kavramdır. Taşıma kapasitesinin analizi ve izlenmesi, yönetim kararları yönünden girdi sağlayacaktır. Taşıma kapasitesi sayesinde kullanımı sınırlamak, en elverişli ziyaretçi sayısını tamamlayarak müspet

etkileri azamiye çıkartmak, olumsuz etkileri en aza indirmek mümkün olabilecektir. Kısaca *Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planındaki* “sürdürülebilirlik” taşıma kapasitesinin aşılmaması ile temin edilir.

Ziyaretçi sayısı ve etkinin büyüklüğü arasında doğrudan ilişki vardır. Ancak alan içinde tek tehdit unsuru ziyaretçiler değildir. Doğa için önemli olan tehditlerin tümünün birleşik etkisidir.

2.3.1.Taşıma Kapasitesinin Elemanları;

Sosyal Taşıma Kapasitesi,

Turizm için yerel tolerans limitleri olarak tanımlanmakta olup yöre halkı üzerindeki olumsuz etkilerinden ve ziyaretçiler ile yöre halkı arasındaki çatışmalardan kaçınılmasını içerir.Bu unsurun turizm gelişimi içerisinde anahtar rolü vardır. Yöre halkı turizmi desteklemezse kalkınma asla olmaz.

Yerel kabulü belirleyen temel etmenler, sosyal yapı ve kültürün hassaslığı, toplumun değişimin üstesinden gelebilme yeteneği, turizmin algılanışı, yöre halkı ile ziyaretçilerin ilişkileri, kullanıcı grupların davranışları, birbiri ile uyumu ve paydaş olmanın ekonomik ve toplumsal faydalarıdır.

Ekonomik Taşıma Kapasitesi;

Sürdürülebilir bir turizm gelişiminde turizm, ekonomik yapı ile bütünleşmiştir ve diğer sektörleri de desteklemektedir.

Ekonomik taşıma kapasitesi; turizm gelişimini sağlayan bir yerel ekonomi ve yerel ekonominin sürdürülebilirliğini sağlayan bir turizm gelişimi anlamına gelmektedir. Yani temel kıtas; turizm gelişimi ile yerel ekonomi arasındaki sinerjidir.

Ekonomik taşıma önemli olan iki unsur; Beklenen faydaları temin etmek için asgari turist sayısı ve ekonominin üstesinden gelebileceği azami turist sayısıdır.

Ekolojik Taşıma Kapasitesi;

Ekolojik taşıma kapasitesi, ziyaretçilerin/turistlerin ziyaret edilen alandaki ekosistemler, ikamet yerleri ve canlı türleri üzerinde ortaya koyduğu ekolojik zararlardır. Burada, ekolojik değerlerin, ziyaretçi akışlarının ve davranışlarının uzun süreli ve sistematik olarak izlenmesi ve veri toplanması önemli olmaktadır.

İdari/fiziki Taşıma Kapasitesi;

Fiziki taşıma kapasitesi aynı anda ve belirli bir zamanda müşteri olarak alınabilecek ziyaretçi sayısıdır. Bu kapasite, alana uygun insan sayısına, yani alanın büyüklüğü ve diğer fiziki şartlar (doğal, coğrafi koşullar ve hava şartları) ile turizm altyapısının kapasitesine dayanmaktadır. Burada temel göstergeler; kalabalık, kuyruklar ve trafik sıkışıklığıdır.

Fiziksel kapasite yönetiminin verimliliği ve etkinliği şu unsurlara bağlıdır;

- Organizasyon kaynaklarının kapasitesi (insan ve ekonomik kaynaklar vb. gibi),
- Ziyaretçi yönetiminin kapasitesi,

Bir sahanın ziyaretçi kullanımına/ turizm gelişimine karşı hassas olan kaynakları: Kırmızı liste ve endemik türlerin habitatları, alanın savunmasız olan diğer kaynakları, göçe hassas türler,

Ziyaretçi yönetimi de dahil olmak üzere yönetim amaçları ve hedefleri: Genel bir doğa koruma planı, amaçlar, hedefler ve doğa koruma politikası, tür koruma politikaları, bölgeleme sistemi, izleme sistemi,

Ziyaretçiler/turistler, turizm gelişimi ve etkileri üzerine veriler; tüm güzergahlar, tesisler, konaklama ve ziyaretçi/turist için olan etkinlikler ve detaylı haritalar, ziyaretçi sayısı, özellikleri, akımları, ziyaretçi modelleri, etkinlikler ve mevsime bağlı özelliklere ilişkin bilgiler vb, ziyaretçiler tarafından özel olarak gerçekleştirilen faaliyetler, ziyaretçi etkilerine ilişkin veriler, etkilerin izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin yöntemler, ölçütler ve göstergeler.

Coğrafi bilgi sistemleri (CBS) teknikleri ile bilgilerin gösterilmesi mümkündür.

Psikolojik Taşıma Kapasitesi;

Psikolojik taşıma kapasitesi bir alanın belirli bir zaman diliminde ziyaretçi deneyimleri üzerinde olumsuz etkilenmeye sebep olmaksızın kaldırabileceği maksimum ziyaretçi sayısıdır.

3. İLGİ GRUBU ANALİZİ VE YEREL ORGANİZASYONUN OLUŞTURULMASI

3.1 İLGİ GRUPLARI/PAYDAŞLAR

İlgi grupları, “belirli bir koruma ve sürdürülebilir kalkınma projesi ile ilgili olarak fayda sağlayan, projenin içinde yer alan veya söz konusu projeden olumlu ya da olumsuz etkilenen bireyler, gruplar veya organizasyonlar” olarak tanımlanabilirler.

Paydaşlar, bir problemi çözmek için sürdürülebilir doğa turizmi gelişimine ve amaçlarımıza ulaşmak için güvenebileceğimiz kişilerdir.

İlgi gruplarının hepsi sürdürülebilir doğa turizmi gelişimine ortak değildir veya olmaları gerekmez. Çünkü bir ortağın projeye olumlu bir bakışı, tutumu olmalıdır ve amaçlara ulaşmak için işbirliği yapmalıdır.

Bazen bir ilgi grubu projeye olumsuz bakabilir ve hatta aktif bir tehdit bile olabilir, ilgi gruplarını işbirliği yapılanlar haline getirmek onlara paydaş değeri verilmesi ile mümkün olur.

3.2 İLGİ GRUBU KATEGORİLERİ

Turizmde ilgi grupları;

- Yöre halkı, kişiler ve kurumlar,
- Alana dayalı ilin sorumlu yöneticileri,
- Bölgesel yetkililer,
- Ulusal yetkililer,
- Turizm ofisleri, yerel turizm organizasyonları, konaklama ve hizmet sunanlar, taşımacılar,
- Turizmle ilgili sektörler,
- Tarım, ormancılık ve balıkçılık gibi farklı ekonomik sektörlerin temsil edildiği ticaret ve sanayi odaları ve el sanatları ile ilgili birimler,
- İşçi sendikaları, dernekler, STK'lar,
- Eğitim ile ilgili birimler,

3.3 İLGİ GRUBU ANALİZİ

İlgi grubu analizi *sürdürülebilir doğa turizmi gelişme planının* ortaya konması ve uygulamasında yer alan farklı taraflara ilişkin genel bir izlenim sahibi olabilmek, niyet okumak için kullanılan bir araçtır. Yalnızca bir envanter olarak ele alınmamalıdır, *sürdürülebilir doğa turizmi gelişme planının* planlanmasında potansiyel ortaklarımızın kimler olduğunu ve hangi tarafla çelişkiler yaşayacağımızı bize bildirmektedir. Ayrıca projenin farklı seviyelerinde destek temini için de son derece elverişli bir analizdir.

İlgi grupları analizine dayalı olarak *sürdürülebilir doğa turizmi gelişme planının* yönetiminden sorumlu bir organizasyon oluşturulmalıdır.

Sürdürülebilir doğa turizmi gelişimi için, detaylı bir ilgi grubu analizi ilgi gruplarının;

- Genel hedeflerini,
- Turizmden beklediği faydaları

- Turizmdeki rollerini tanımlamalıdır.

Bu süreç; şu adımlardan oluşur;

1. İlgili gruplarının tanımlanması,
2. Her ilgili grubunun çıkarlarının, önceliklerinin ve değerlerinin belirlenmesi,
3. Her ilgili grubunun davranışlarının belirlenmesi,
4. İlgili grubunun gücünün ve ilgili grupları arasındaki muhtemel koalisyonlarının gücünün tahmin edilmesi,
5. İlgili gruplarının mevcut ihtiyaçlarının ne düzeyde karşılandığının değerlendirilmesi,
6. İlgili grupları ile birebir iletişimlerin başlatılması ve ilgili gruplarının güveninin kazanılması,
7. Ortak menfaatler, sinerji ve başarı unsurlarının tanımlanması,
8. Paydaşların bir araya getirilmesi,
9. Ortak hedef ve amaçların ve onlara ulaşmak için gerekli olan stratejinin ortaya konması,
10. Organizasyon çerçevesinin oluşturulması,
11. Uygulama (zaman çizelgesinin ve hedeflerin ortaya konması, iletişim organizasyonunun oluşturulması, ilgili gruplarına somut sorumlulukların verilmesi.)
12. İzleme ve geri bildirimin yapılması

3.4 TOPLUM TEMELLİ YAKLAŞIM

Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme Planı'nın hazırlanmasında toplum temelli yaklaşım uygulanması neticesinde;

- Yöre halkı için sürdürülebilir geçim kaynakları ortaya koymak,
- Toplulukların kendi yapılarını korumalarını teşvik etmek ve
- Doğal alanların koruma hedeflerinde yerel faydayı oluşturmak mümkündür,

Toplum temelli turizmin en önemli özelliği, doğal kaynakların kalitesi ile alanın kültürel mirasının bozulmamış ve turizmle güçlendirilmiş olmasıdır. Doğal çevre üzerindeki olumsuz etkiler en aza indirilmeli ve yerel kültür korunmalıdır. Turizm, insanların kendi yerel kültürlerini yaşatma ve değerlendirmeye teşvik etmelidir.

3.5 YEREL ORGANİZASYONUN OLUŞTURULMASI

İlgili grubu analizine dayalı olarak, korunan alan ve çevresi için, Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme Planını izlemek veya biçimlendirmek amacıyla, korunan alan yönetimi ve tüm ilgili gruplarının resmi işbirliğine dayalı bir organizasyon oluşturulmalıdır.

Bu işbirliği Valiye imzalatıldığı takdirde resmi bir dokümandır. Sürdürülebilir Doğa Turizmi Gelişme Planını uygulamak, desteklemek ve sorumluluklarını, karar verme gibi hususları düzenler.

3.6 TARİHÇE

Amasya isminin menşei, M.Ö. 1. asırda Amasya’da yaşayan tarih ve coğrafya bilgini Stroban’a göre, Amozonların Kraliçesi Amasis, Amasis şehri manasına gelen “**Amaseia**” olarak belirtilmiştir. Pontus döneminden kalan; Amaseia yazılı bronz sikkeler, Amasya adının kaynağı konusunda günümüze ulaşmış delil niteliğinde eserdir.

Diğer bir rivayete göre Amasya şehrinin dağlarında elmas madeni çıktığından, Elmasiye olan bu isim zamanla Amasya adına dönüşmüştür. Fransız seyyahı Parrot’un hatıralarında Amasya isminin Amasiye’den geldiği ileri sürülmüş ve elmas diyarı manasına gelen “Emasiye”den geldiği rivayeti üzerinde durulmuştur.

Bir başka rivayete göre de, Amasya’yı fetheden Danişmend Ahmet Gazinin eşi Ümmü Asiye bu şehirde oturduğu için Amasya ismi ona izafeten verilmiştir.

Amasya, M.Ö. 5500 civarında Orta Karadeniz Bölümünün Yeşilırmak vadisi Harşena Dağı eteklerinde kurulmuş bir yerleşim yeridir.

Kalkolitik çağdan günümüze kadar geçen binlerce yıllık zaman dilimi içerisinde Hitit, Frig, Kimmer, İskit, Lidya, Pers, Hellenistik, Roma, Danişmend, Selçuklu, İlhanlı ve Osmanlı medeniyetlerine ev sahipliği yapmış, Ulusal Kurtuluş savaşının temeli burada atılarak “Milletin İstiklalini yine Millet azim ve kararı kurtaracaktı” ilkesi tüm yurda buradan duyurulmuştur.

Ünleri tarihe māl olmuş coğrafyacı Strabon, Sultan II. Beyazıt, Yavuz Sultan Selim, Lokman Hekim, Akşemseddin, Mihri Hatun, Sabuncuzade Şerafettin, Hattat Şeyh Hamdullah gibi ünlüleri yetiştirmiş, yazar ve seyyahların ilgisini çekmiş olduğundan kente değişik unvanlar verilmiştir. Coğrafyacı Banse tarafından “Amasya şehirlerin incisi” ve Fransız G. Perrot tarafından da 1861 yılında “Anadolu’nun Oxford’u” olarak adlandırılmıştır.

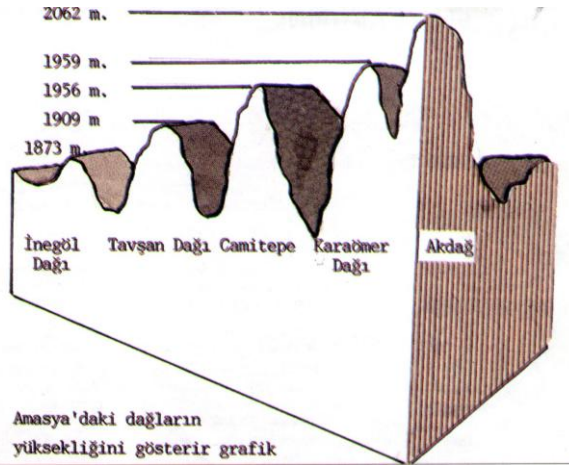
Şehir, Araplar arasında da “Medinetül Hükems” (Erbabı akıl ve hikmet şehri) “Kubetül Ulems” (Alimlerin merkezi) olarak anılmıştır.

Arkeoloji Müzesinde İlhanlı Emirleri, Komutanları, eş ve çocuklarının mumyaları ve sahipliği yaptığı 13 medeniyetin ve yöresel eserlerin zengin koleksiyonu bulunmaktadır.

3.7 AMASYA İLİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

3.7.1. İlin Jeomorfolojik Özellikleri

Amasya İli'nin genel topografik yapısı; il ve ilçe merkezlerini çevreleyen ve sarp topografyayı oluşturan dağlık alanlar ile bunların arasında düz ve engebesiz topografyayı oluşturan ovalar (*Başlıca Geldingen, Suluova, Merzifon ve G.Hacıköy Ovaları*) ile temsil edilir. İlin topografik olarak en sarp ve yüksek kesimi Akdağ olup, “Taşlı Tepe” Mevkii 2062 rakımıyla zirveyi oluşturur.

Şekil 1. Amasya'daki Dağların Yüksekliğini gösterir Grafik

3.7.2. Jeolojik Özellikler

Amasya ve çevresi çok farklı jeolojik dönemlerde birbirinden çok farklı ortamlarda gelişmiş kaya toplulukları ile zengin ve oldukça karmaşık bir jeolojik yapıya sahiptir. Bölgede gözlenen kaya birimleri günümüzden yaklaşık olarak ~430 milyon yıl önce oluşmuş ve başkalaşıma uğramış kayalardan günümüzde ovalarda çökelen alüvyona kadar uzanmaktadır.

Amasya, Sakarya kıtası olarak isimlendirilmiş eski bir kıtanın doğu uzantısını oluşturan Tokat masifinin içerisinde yer alır. Tokat masifi, batıda Çankırı havzası, güneyde Neotetis okyanusunun sınırı, kuzeyde ise Kuzey Anadolu Fayı ile sınırlanır. Bölge, Pontidler olarak adlandırılan ve tüm Karadeniz şeridi boyunca izlenen dağ kuşağının bir parçasıdır.

Bölge jeolojisi Paleozoyik yaşlı dayanıklı metamorfik (başkalaşım) kayalardan havza içlerinde ve akarsu yataklarında oluşmuş güncel zayıf birimlere kadar uzanan geniş bir yelpazede kaya topluluklarına sahiptir. Bu kaya toplulukları arasındaki sınırlar çoğunlukla

eski tektonizmaya bağlı olan yapısal hatlar kontrolündedir. Güncel çökeller ise aktif faylarla kesilir. Bölgede yaygın olarak gözlenen ve geniş bir alanda yüzlek veren birimler;

Şekil 2. Amasya İli Jeoloji Haritası

(Kaynak: www.cografya.gen.tr)

3.7.3. İklim Özellikleri

Amasya’da Orta Karadeniz ardı iklim karakteri (geçiş) hüküm sürmektedir. Amasya İlinde 1 adet meydan-sinoptik, (Merzifon meydan) 1 adet sinoptik-büyük klima (Amasya-Merkez), 1 adet büyük klima (Merzifon), 1 adet otomotik istasyon (Gökhöyük TİGEM) ve 1 adet küçük klima (Suluova) istasyonları mevcuttur. Bu doğrultuda söz konusu istasyonlardan elde edilen veriler aşağıda verilmektedir.

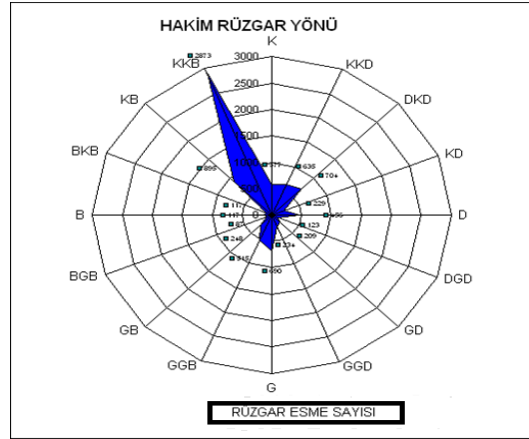
3.7.3.1.Sıcaklık,

AMASYA	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1970 - 2011)												
Ortalama Sıcaklık (°C)	2.5	4.4	8.4	13.5	17.7	21.6	24.2	23.9	20.1	14.7	8.3	4.3
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	6.8	9.5	14.5	20.2	24.7	28.5	31.0	31.1	27.7	21.6	14.1	8.4
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	-1.2	-0.2	2.7	7.1	10.6	14.1	16.5	16.4	12.7	8.5	3.4	0.7
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	2.1	3.1	4.3	5.5	7.3	9.0	9.5	9.2	7.4	4.6	3.1	2.6
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1970 - 2011)*												
En Yüksek Sıcaklık (°C)	21.3	24.8	31.2	35.8	37.5	41.8	45.0	42.2	40.3	36.0	29.7	22.9
En Düşük Sıcaklık (°C)	-21.0	-20.4	-15.3	-5.1	-0.1	4.8	8.5	8.8	3.0	-2.7	-9.5	-12.7

3.7.3.2. Yağış (yağmur, kar, dolu, sis vb.)

AMASYA	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	11.8	10.8	12.1	13.6	12.7	8.8	3.5	2.7	4.9	8.3	9.6	12.4
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (kg/m ²)	45.4	34.8	43.6	58.7	52.4	37.2	16.0	9.6	20.6	39.7	46.2	53.6

3.7.3.3. Rüzgar (hızı ve yönü)

Şekil 3. Rüzgarın yönlerle göre esme sayısı (saat/ yıl)

Rüzgar Hızı ve Yönü İle İlgili Meteorolojik Veriler

Yönler	K	KKD	DKD	KD	D	DGD	GD	GGD	G	GGB	GB	BGB	B	BKB	KB	KKB
Esme Sayısı (saat)	577	635	704	229	456	123	209	234	690	515	248	87	117	117	895	2873

Birinci Hâkim Rüzgâr Yönü : KKB (kuzeykuzeybatı)

İkinci Hâkim Rüzgâr yönü ise KB (kuzeybatı) dır.

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ort.rüzgar hızı ve hakim rüzgar yönü	1,4	0,9	1,3	1,2	1,3	1,2	1,4	1,3	1,2	0,8	1,0	0,9	1,2
	NNW	NNW	NNW	NNW	NNW	NNW	NNW	NNW	NNW	NNW	NNW	NNW	NNW

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
En kuvvetli rüzgarın hızı	11,7	8,7	19,7	18,5	10,2	17,6	17,5	12,1	18,7	11,1	22,9	7,4	22,9
yönü ve günü	NNW	NW	SSW	SSW	NNW	NW	NW	ESE	NW	SSW	SSW	NNW	SSW
	30.01	12.02	23.03	15.04	29.05	08.06	06.07	27.08	22.09	15.10	23.11	24.12	23.11.2008

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Kuvvetli Rüzgarlı Günler	2		5	6		2	3	1	1	1			21

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Fırtınalı Günler			3	1		2	1		1		2		10

*2008 Yılı verileri

3.7.3.4. Nemlilik

En Düşük Nispi Nem	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	YILLIK
	32	26	4	9	8	10	31	10	22	18	20	34	4
En Yüksek Nispi Nem	93	89	94	95	88	87	81	85	95	97	96	95	97
Ortalama Nispi Nem%	66,2	60,1	47,7	51,8	45,3	45,7	47,2	48,0	56,3	61,1	64,1	69,4	55,2

*2008 Yılı verileri

3.7.3.5. Hava basıncı

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	YILLIK
Aylık En Yüksek Basıncı	984.7	983.2	973.0	969.9	970.4	970.0	968.3	970.2	969.3	977.4	979.7	983.4	984,7

Aylık En Düşük Basın ç	958.6	967.6	947.7	958.5	961.0	960.4	954.7	957,0	959,4	964,7	960.7	954.4	957.3
------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

*2008 Yılı verileri

3.7.3.6.Bulutluluk durumu

1998-2007 ARASI	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	10 YILLIK ORTALAMA
Bulutlu günler sayısı	197	202	189	191	211	177	202	219	196	181	196,5

*1998-2007 Yılları arası Meteorolojik Veriler

3.7.4. Hidrografya

3.7.4.1. Akarsular:

Amasya'nın en önemli akarsuyu Yeşilırmak'tır. Yeşilırmak Sivas'ın Köse Dağı'ndan doğup, Kayabaşı mevkiinde 256 km. uzunluğundaki Çekerek Çayı ile birleşmektedir. Yozgat'tan doğan Çekerek Çayı'na Amasya Ezinepazar ve Zara Dere'leri dökülmektedir. Yeşilırmak'ın Çekerek Çayı ile birleşmeden önceki ismi Tokat veya Tozanlı Suyu'dur. Çekerek Çayı ile birleşip Amasya'nın içinden geçen Ladik Gölü'nden çıkan ve Suluova'da Gümüşsuyu ile birleşen Tersakan Çayı'nı alarak Samsun İli'nden Karadeniz'e dökülmektedir.

Tablo 1. Akarsular

Akarsu Adı	<u>Uzunluk (Km)</u>	<u>Debisi m³/sn.</u>
Yeşilırmak	140	151,4
Tersakan	37	6,92
Çekerek	45	26,5
Deliçay	48	1,15

3.7.4.2. Göller:

Amasya’da başlıca göller; Boraboy Gölü, Yedikır Göleti, Oğulbağı Gölü, Kolay Gölüdür. Yedikır, Oğulbağı ve Kolay gölleri yapay göllerdir. Bir doğa harikası olan Borabay gölü 1.050 metre rakımlı, küçük bir akarsuyun etraftan gelen yığılmalarla tıkanması sonucu oluşmuş doğal bir set gölüdür.

Yedikır Göleti çok çeşitli su kuşlarına ev sahipliği yapmaktadır. Sahada kuş gözlemciliği imkanı bulunmaktadır.

Tablo 2. Göller ve Göletler Göller ve Göletler (DSİ 7. Bölge Müdürlüğü verileri)

No	GÖLETİN ADI	PROJE MAHİYETİ	SULAMAYA AÇILAN SAHA (Ha)	SU KAYNAĞININ ADI (DERESİ)	TOPLAM DEPOLAMA HACMİ (m³)	KRET YÜKSEKLİĞİ (m)
1	Merkez Bağlıca	Sulama	280	Boğaköy	1.671.000	22
2	Merkez Sarımeşe	Sulama	100	Hereske Deresi	165.567	16
3	G. Hacıköy Saraycık	H.İ.S	-	Saraycık	18.558	7
4	G. Hacıköy Pusacık	H.İ.S	-	Pusacık	68.262	11
5	G. Hacıköy Çitli	Sulama	70	Kireçlik	412.800	23
6	G. Hacıköy Dumanlı	H.İ.S	-	Yüzey Suları	109.000	16
7	G. Hacıköy Sekü	H.İ.S	10	Kuzalan Deresi	62.740	12
8	G. Hacıköy Kızılca	H.İ.S	-	Saraycık Deresi	67.632	15
9	Hamamözü Göçeri	Sulama	40	Gurmuk Deresi	120.000	16
10	Merzifon Karşıyaka	Sulama	50	Karakaya	353.150	10
11	Merzifon Ortaova	Sulama	801	Paşa	4.000.000	12
12	Merzifon 100. Yıl	Sulama	1300	Paşa-Gümüş	6.893.650	25
13	Merzifon Alişar	Sulama	125	Alişar	790.000	15
14	Merzifon Çobanören	Sulama	75	Çatak-Fındıklı	485.000	22
15	Merzifon Diphacı	Taş.Önleme		Kapıçak	38.074	7
16	Merzifon Hırka	Sulama	58	Makaslı	500.000	20
17	Merzifon Kayadüzü	Sulama	90	Yazı	576.000	18
18	Merzifon Çavundur	H.İ.S	50	Büyük	125.000	10
19	Merzifon Ortabük	H.İ.S	-		119.424	16
20	Merzifon Şehyeni	H.İ.S	-	Kocapınar	33.393	7
21	Merzifon Uzunyazı	Sulama	550	Salhan	3.237.000	16
22	Merzifon Yeşilören	Sulama	950	Salhan	6.498.000	18
23	Suluova Boyalı	Sulama	123	Kendir Deresi	347.110	27

24	Suluova	Oğulbağı	Sulama	15	Desdekli	187.000	12
25	Suluova	Kolay I	Sulama	70	Tahta çayırı	83.300	17
26	Suluova	Kolay II	Sulama	14	Ağılı	170.600	16
27	Suluova	Kolay III	Taş.Önl.	25		55.000	16
28	Taşova	Kırkharman	H.İ.S	-	Sıvatlar	17.290	11
29	Taşova	Belevi	H.İ.S	-	Karakaca	42.520	12
30	Taşova	Esençay	H.İ.S	9	Şahin yaylası	130.367	11
31	Taşova	Çaydibi	Sulama	231	Boraboy	1.123.255	7

Yedikır Göleti

Boraboy Gölü

3.7.5. Toprak Özellikleri

Çok genel anlamda, toprak üzerinde bitki yetişen ve herkese, her şeye zemin oluşturan doğal bir madde olarak görünmektedir. Toprak; kayaların ve organik maddelerin, iklim, organizmalar ve topografyanın çok uzun süreli etkileri altında, çeşitli derecelerdeki fiziki parçalanma, kimyasal ve biyolojik ayrışma ürünlerinden meydana gelen içinde geniş bir canlılar topluluğu barındıran, bitkilere durak yerin ve besin kaynağı görevi yapan, belli oranda su ve hava içeren farklı özellikte katmanlardan kurulu, aktif dinamik üç boyutlu doğal bir maddedir.

İklim, topografya ve ana madde farklılıkları nedeniyle Amasya İlinde çeşitli toprak grupları oluşmuştur. Büyük toprak gruplarının yanı sıra toprak örtüsünden yoksun bazı arazi tiplerinde görülmektedir.

3.7.6. Arazi Varlığı

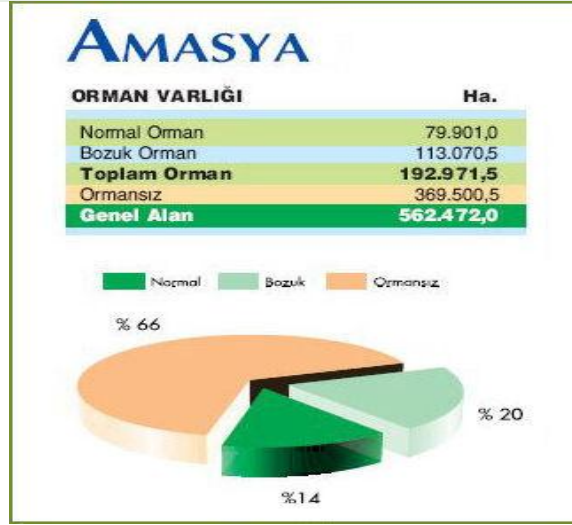
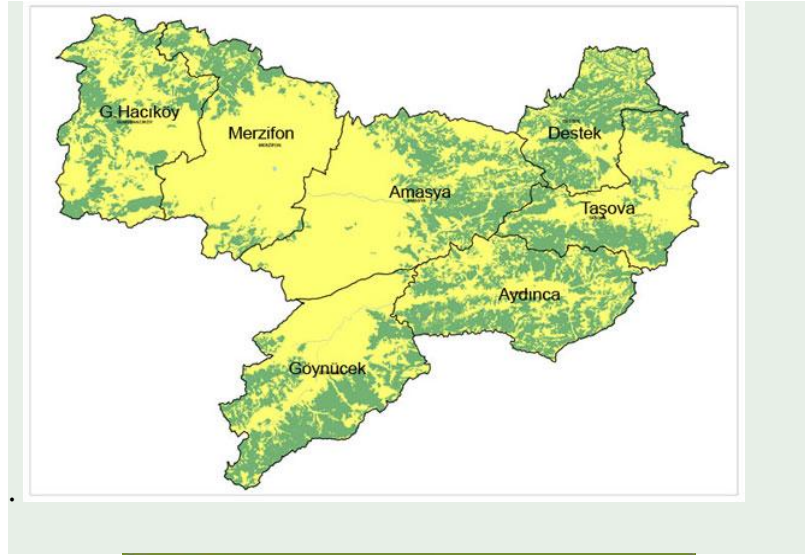
Amasya ili arazisinin yarıya yakını tarım arazileri oluşturmakta olup, büyük bir alanını da çayır, mera ve ormanlık alanlar oluşturmaktadır. Küçük bir alan ise yerleşim yeri ve diğerleri olarak ayrılmış olup arazi varlığının oranları aşağıda tabloda verilmektedir.

Tablo 3. Arazi Varlığı

ARAZİ VARLIĞININ GENEL DAĞILIMI	Alanı (Ha)	Payı (%)
Tarım Arazisi	252.750	44,4
Çayır ve Mera Alanı	87.607	15,4
Ormanlık-Fundalık	190.409	33,5
Diğerleri (bataklık, yerleşim yeri, su yüzeyi ve kayalıklar)	38.234	6,7
T O P L A M	569.000	100
<i>Tarım İl Müdürlüğü verileri</i>		

3.7.7. Orman Varlığı

Amasya İli ormancılık bakımından zengin sayılabilecek bir düzeydedir. İl arazisinin % 35 ormanlık alanlardan oluşmaktadır. İl ormanları ve bitki florası ve ağaç türleri bakımından zengindir.

Tablo 4. Amasya İli Orman Varlığı
(Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü Web Sitesi, 2012.)

3.7.8. Flora-Fauna ve Hassas Yörelere

3.7.8.1. Flora:

Floristik açıdan oldukça zengin olan Amasya ili, Kuzey Anadolu ve İç Anadolu'nun sınırı üzerindedir. Amasya yer yer engebeli yer yer de geniş ovalık alanları olan bir ildir. Yeşilirmak, geçtiği vadilerde geniş boğazlar oluşturarak dağ dizilerinin iki ayrı grupta toplanmasına neden olur. En yüksek nokta 2062 m ile Akdağ'dır. Akdağ dışında, ildeki diğer belli başlı dağlar ise Karaömer Dağı (1979 m.), Sakarat Dağı (1956 m.), Tavşan Dağı (1901 m.), İnegöl Dağı (1873 m.), Egerli Dağı (1776 m.), Karadağ (1524 m.), Buzlu Dağ (1392 m.), Çakır Dağı (1375 m.) ve Sarıtaş Dağı (1159 m.)'dır. Türkiye florasındaki grid sistemine göre Amasya A5/A6 karelerine girmektedir (Davis 1965-1985).

Orta Karadeniz bölgesinin güneyinde yer alan Amasya ili diğer Karadeniz illerine nazaran sert bir iklime sahiptir. Amasya’da Emberger’e göre “Yarı kurak Akdeniz iklim katı” (kışı son derece soğuk) hakimdir (Akman 1990). İklim, topoğrafya ve ana madde farklılıkları nedeniyle Amasya ilinde büyük toprak grupları oluşmuştur. Bunların yanında toprak örtüsünden yoksun bazı arazi tipleri (çıplak kaya ve molozlar vb.) de görülmektedir.

Amasya’da şimdiye dek 9 adet floristik çalışma gerçekleştirilmiştir. Üzerinde floristik araştırma yapılan bu 9 alan şu şekilde sıralanabilir: Akdağ / Kuşpınartepe / Amasya-Yozgat-Çorum Arasında Kalan Bölge (Karadağ, Kırımlar ve Buzlu Dağ) / Vermiş-Yuvacık Köyleri ve Amasya Kalesi Arası / Eğerli Dağı / Tavşan Dağı / Aşağı Tersakan Vadisi / Çakır Dağı / Direkli (Göndes)-Yassıçal (Ebemi) ve Abacı Köyleri Arası. Bunların yanında İnegöl Dağı ile Sakarat Dağı’nda da floristik araştırmalar devam etmekte olup son aşamadır.

Bugüne kadar Amasya il sınırları içerisinde yapılmış olan tüm floristik araştırmaların incelenerek değerlendirilmesi sonucunda genel olarak 109 familya ve 589 cinse ait 1949 taksonun Amasya il sınırları içerisinde yayılış gösterdiği belirlenmiştir. Bu taksonlardan 272 tanesi (%13.95) ise endemiktir.

Türlerin floristik bölgelere göre dağılımı:

İran-Turan 226 (%11.6), Avrupa-Sibiryaya 96 (%4.93), Akdeniz 91 (% 4.67) şeklindedir.

Taksonların familyalara dağılımlarına göre en fazla takson içeren ilk 5 familya: Asteraceae 240 (% 12.31), Fabaceae 215 (% 11.03), Lamiaceae 133 (% 6.82), Poaceae 130 (% .67), Brassicaceae 119 (% 6.10) şeklindedir.

Taksonların genoslara dağılımlarına göre en fazla taksona sahip ilk 5 genus ise: Astragalus 58 (% 2.98), Veronica 28 (%1.44), Alyssum 27 (%1.39), Centaurea 26 (% 1.33), Euphorbia 23 (%1.18) şeklinde sıralanmaktadır.

1949 taksonun Amasya il sınırları içerisinde yayılış gösterdiği hatırlanacak olur ise, Türkiye Florasını oluşturan bitkilerin yaklaşık 1/5’i Amasya’da yaşamaktadır ki bu oldukça önemli bir oran olup Amasya ilinin floristik zenginliğini ortaya koymaktadır. Buna karşılık yörede yapılan araştırmalarda tesbit edilen; % 6.89 ile %12.30 arasında değişen endemizm oranları Türkiye ortalamasından (% 31) oldukça düşüktür. (Kaynak: AMASYA FLORASINA GENEL BİR BAKIŞ Cengiz YILDIRIM, Arzu CANSARAN Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi)

Amasya’nın endemik bitkilerinin listesi Ek 1’de verilmiştir.

3.7.8.2.Fauna

Fauna zenginliği ve yaban hayatı doğa turizmini destekleyen en önemli ögelerden birisidir. Fauna bakımından zengin alanlar özellikle fauna ve kuş gözlemcileri, doğa yürüyüşleri tarafından tercih edilme sebebidir. Doğa turizminin yoğun olduğu bölgeler incelendiğinde fauna bakımından daha zengin olduğu görülür.

Amasya ve civarındaki kırsal ve orman alanlarında en sık rastlanan yaban hayvanları domuz, atmaca, kerkenez, tilki, şahin, tahtalı güvercin, karataşuk, alakarga, sıvacı kuşu, ardıc kuşu, ibibik, ağaçkakan, bıldırcın saka, puhu, orman tırmaşık kuşu, sığırıcık ve yaban tavşanıdır.

Amasya' nın su kuşları açısından en zengin alanı Suluova ilçesinde bulunan Yedikır Göletidir. Yedikır Göleti kuş türlerinin en iyi gözlemlenip kayıt altına alındığı alandır. Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Amasya Şube Müdürlüğü tarafından hazırlanan Yedikır Göleti ile ilgili kuş türlerini gösteren liste Ek 2'de verilmiştir. Ayrıca il genelinde haftalık periyotlarda kuş gözlem ve envanter çalışmaları Şube Müdürlüğümüzce yapılmakta olup il geneli tespit edilen kuş türlerini gösteren liste Ek 3'de verilmiştir.

3.7.9. Yerleşim Alanları ve Nüfus

1927 yılında Türkiye'nin nüfusu 13.648.270 iken, Amasya İlinin nüfusu 115.191 olarak tespit edilmiştir. Bu tarihte Amasya, nüfus büyüklüğü açısından 63 İl arasında 51. sırada yer almıştır. 2010 yılı genel nüfus sayımı sonuçlarına göre ise 81 İl arasında 54. sırada yer almıştır. 2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veri Tabanına (ADNKS) göre ise 81 İl arasında 57. sırada bulunmaktadır.

Amasya'da kilometrekareye düşen kişi sayısı 1927 yılında yaklaşık 21 kişi iken, 2000 yılında 64 kişiye yükselmiştir. 2010 yılında kilometrekareye düşen kişi sayısı 59 kişi olmuştur. Bu değer 2011 yılında ise kilometrekareye 57 kişi olmuştur.

Tablo 5. Amasya İli Nüfusuna İlişkin Temel Veriler (2011 Yılı)

İlçelere göre İl/İlçe merkezi ve Belde/Köy nüfusu tablosu
(Türkiye İstatistik Kurumu - ADNKS 2011)

Amasya	İl/İlçe merkezi			Belde/Köy			Toplam		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Merkez	90.665	45.427	45.238	42.493	21.112	21.381	133.158	66.539	66.619
Göynücek	2.315	1.132	1.183	9.453	4.648	4.805	11.768	5.780	5.988
Gümüşhacıköy	14.176	6.799	7.377	9.973	4.920	5.053	24.149	11.719	12.430
Hamamözü	1.409	677	732	2.967	1.476	1.491	4.376	2.153	2.223
Merzifon	54.296	27.065	27.231	15.842	7.795	8.047	70.138	34.860	35.278
Suluova	37.465	18.461	19.004	9.574	4.807	4.767	47.039	23.268	23.771
Taşova	10.621	5.246	5.375	21.830	10.547	11.283	32.451	15.793	16.658
Toplam	210.947	104.807	106.140	112.132	55.305	56.827	323.079	160.112	162.967

3.7.10. Tarım ve Hayvancılık

3.7.10.1. Tarım

Amasya, arazi varlığı ve bitkisel ürün çeşitliliği bakımından tarımsal potansiyeli yüksek illerdendir. Amasya’da topoğrafya; iklim ve jeolojik yapı farklılıkları ile vegatasyondaki (üretim sezonu) çeşitlilik nedeniyle değişik özelliklere sahip topraklar oluşmuştur. İlin toprakları taban ve yamaç arazi toprakları olmak üzere iki grupta toplanabilir. Taban arazi toprakları genellikle Yeşilırmak ve kolları ile yan derelerin sedimentleri olan allüviyal topraklardan oluşmuştur. Yamaç arazilerde ise toprak bünyeleri hafıftan ağır bünyeye kadar değişmektedir.

İlimiz ekonomisinde Tarım ilk sırada yer almakta olup 29.390 çiftçi ailesinden 146.948 kişi bu sektörden geçimini sağlamaktadır. 2011 yılı Bitkisel ve Hayvansal Üretimin parasal değeri 1.318.672.606 TL’dir.

İlin toplam yüzölçümü 570.100 hektardır. Bunun % 44,7’si yani 254.960 hektarı tarım alanlarıdır. Tarım alanının 167.743 (% 65,80) hektarı kuru tarım alanları, 87.217 (% 34,20) hektarı sulu tarım alanıdır.

Amasya ekolojisinin genel bir kombinasyonu ile bazı ürünlerin tadı, aroması ve lezzeti ile ün yapmış misket elması ve bamyası başka bir ortamda bu özelliklerini ortaya çıkarmamaktadır. Hatta il sınırları içinde bile elma ve bamyanın bu özellikleri değişmektedir.

Tablo 6. Cari Fiyatlarla Tarım Sektörünün GSYİH Değeri (2011)

Cari Fiyatlarla Tarım Sektörünün GSYİH Değeri (2011)			
	Türkiye (\$)	Amasya (\$)	Amasya/Türkiye (%)
Tarımsal Üretim Değeri	62.000.000.000	793.760.000	1,28

(Kaynak: Amasya Valiliği)

İlimiz özellikle kiraz üretiminde bir marka olabilme adına büyük çaba göstermektedir.

Tablo 7. İlimizde Tarımsal Konularda Sağlanan Gelişmeler;

	2002 ÜRETİMİ	2011 ÜRETİMİ	ARTIŞ ORANI (%)
Buğday (Ton)	426.012	636.223	49
Kiraz (Ton)	18.740	33.886	81
Mısır (silajlık) (Ton)	41.050	97.193	137
Süt (Ton)	89.900	167.123	86
Yumurta (Adet)	47.000.000	250.400.000	433
Sertifikalı Tohumluk (Ton)	886	2.180	146
Kültür+Melez Irkı Hayvan varlığı	%46	%69	50
Tarla Ürünleri içinde Yem Bitkisi Ekilişi	%3,2	%7,7	140
Suni Tohumlama Sayısı (adet)	9.605	28.369	195
Tarımsal Üretim Değeri (TL)	487.747.886	1.318.672.606	170

(Kaynak: Amasya Valiliği)

3.7.10.2. Hayvancılık

Amasya hayvancılık yönünden önemli bir potansiyele sahiptir. 2012 yılı verilerine göre ilimizde 155.526 adet büyükbaş, 141.294 adet küçükbaş, 1.162.871 kanatlı ve 17.850 adet arı kovani mevcuttur.

Tablo 8. Amasya ili Büyükbaş Hayvan Varlığının Irklar ve İlçeler Üzerinde Dağılımı (2012 Yılı)

İlçeler	Büyükbaş Hayvan Varlığı					
	Sığır				Manda	Genel Toplam
	Yerli	Melez	Kültür	Toplam		
Merkez	13.000	16.155	19.250	48.405	778	49.183
Göynücek	6.750	5.450	1.290	13.490	208	13.698
Gümüşhacıköy	4.926	5.995	4.900	15.821	254	16.075
Hamamözü	2.416	2.560	1.120	6.096	75	6.171
Merzifon	4.087	9.815	7.645	21.547	85	21.632
Suluova	9.320	19.815	3.545	32.680	219	32.899
Taşova	6.932	4.550	3.903	15.385	483	15.868
TOPLAM	47.431	64.340	41.653	153.424	2.102	155.526

(Kaynak: Amasya Valiliği)

Tablo 9. Amasya ili Küçükbaş Hayvan Varlığının İlçeler Üzerinde Dağılımı (2012 Yılı)

	Koyun	Keçi	Toplam
Merkez	35.000	16.500	51.500
Göynücek	3.000	6.000	9.000
Gümüşhacıköy	11.552	1.607	13.159
Hamamözü	4.571	1.504	6.075
Merzifon	12.800	200	13.000
Suluova	8.140	420	8.560
Taşova	32.000	8.000	40.000
TOPLAM	107.063	34.231	141.294

(Kaynak: Amasya Valiliği)

Tablo 10. İlçelere Göre Sağılan Hayvan Sayısı ve Süt Üretimi (2012)

İlçeler	Sağılan Hayvan Sayısı (ad)		Süt Üretimi (ton)		
	Sığır-Manda	Koyun-Keçi	Sığır-Manda	Koyun-Keçi	Toplam
Merkez	21.063	32.460	69.872	2.188	72.060
Göynücek	6.895	3.250	13.500	208	13.708
Gümüşhacıköy	6.809	8.873	18.657	611	19.268
Hamamözü	2.815	3.130	6.935	212	7.147
Merzifon	6.376	829	24.200	58	24.258
Suluova	12.210	1.917	23.342	134	23.476
Taşova	2.450	14.500	6.216	990	7.206
TOPLAM	58.618	64.959	162.722	4.401	167.123

(Kaynak: Amasya Valiliği)

3.7.11. Sanayi ve Teknoloji

3.7.11.1. Ticaret

İç Anadolu'nun birçok ilinden Karadeniz'e geçiş yolu üzerinde bulunan ve Avrupa – İstanbul – İran Uluslararası karayolu güzergâhında yer alan Amasya; ulaşım imkânları yönünden iyi bir konumdadır. Amasya kuzeyde Karadeniz kıyılarına Karayolu ile, Samsun limanına ise hem karayolu hem de demiryolu ile bağlanmaktadır. Ankara'ya 336 km., İstanbul'a 671 km, Tokat'a 114 km, Çorum'a 92 km, Samsun İl Merkezine ise 131 Km uzaklıktadır. 2008 yılından itibaren hizmet vermeye başlayan Amasya-Merzifon Havaalanı bölgenin önemli ulaşım kaynaklarından biri haline gelmiştir.

İlde ticaretle uğraşanların büyük bir çoğunluğu perakende ticaret ile iştigal etmektedir. Amasya ili gelirinin büyük bölümünü, tarımsal ürünlerin satışlarından sağlanan gelirler oluşturmaktadır. İlde hayvan ticaretinin de önemli bir yeri vardır. Ayrıca, süt ve besi amaçlı büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık, Amasya ekonomisinin de önemli bir yer tutmaktadır.

Mermer, kuru maya, ankastre mutfak tipi aspiratör, davlumbaz, ürünleri, tekstil ürünleri, Rivet, mobilya ve ofis mobilyaları, linyit, metal sanayi ürünleri, kimyevi ve plastik sanayi ürünleri Yurt içine satışı yapıldığı gibi yurt dışına da ihracatları yapılmaktadır.

Kuru maya, mermer, ankastre mutfak ürünleri ihracatta önemli yer tutmaktadır.

3.7.11.1.1. Meslek Odaları

3.7.11.1.1.1. Ticaret ve Sanayi Odaları:

Amasya İlinde Ticaret ve Sanayi Odası olarak; Amasya, Merzifon, Suluova ve Gümüşhacıköy olmak üzere 4 Oda faaliyet göstermekte olup, bu odalara kayıtlı işyerlerinin sayısal dağılımları şöyledir.

Tablo 11. İlçeler İtibariyle Ticaret ve Sanayi Odalarının Dağılımı

İlçeler	Ticaret ve Sanayi Odası	Sayısı
Amasya - Merkez	Ticaret ve Sanayi Odası	2.108
Merzifon	Ticaret ve Sanayi Odası	730
Suluova	Ticaret ve Sanayi Odası	400
Gümüşhacıköy	Ticaret ve Sanayi Odası	226
Taşova	-	
Göynücek	-	
Hamamözü	-	
TOPLAM		3.464

(Kaynak: Amasya Valiliği)

3.7.11.1.1.2. Esnaf ve Sanatkârlar Odaları:

Amasya ili merkez ilçede Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği bulunmakta ve bu birliğe bağlı olarak; Merkez İlçe, Merzifon, Suluova, Gümüşhacıköy, Taşova ve Göynücek İlçeleri Esnaf ve Sanatkârlar Odaları bulunmaktadır. Bu odalara kayıtlı işyerlerinin dağılımları şöyledir:

Tablo 12. Esnaf ve Sanatkar Odalarına kayıtlı İşyerleri Sayısı

İlçeler	Esnaf ve Sanatkârlar Odaları	Kayıtlı İşyerleri Sayıları
Amasya-Merkez	9	4.306
Merzifon	8	2.402
Suluova	3	1.460
Gümüşhacıköy	4	834
Taşova	2	982
Göynücek	2	383
Hamamözü	-	101
Toplam	28	10.468

(Kaynak: Amasya Valiliği)

3.7.11.1.2. Sermaye Şirketleri

Tablo 13. 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Tabi Şirketlerin İlçelere Göre Dağılımı:

İlçeler	Anonim Şirketler	Limited Şirketler	Toplam
Amasya-Merkez	110	988	1.098
Merzifon	104	293	397
Suluova	36	183	219
Gümüşhacıköy	9	78	87
Taşova	10	63	73
Göynücek	2	15	17
Hamamözü	1	0	1
Toplam	272	1.620	1.892

(Kaynak: Amasya Valiliği)

3.7.11.2. Sanayi

Amasya İlinde sanayinin başlaması ve gelişimi Devlet girişiminin öncülüğü ve katkıları ile olmuştur. Amasya’da sanayi; 1926 yılında kurulan Eski Çelték Kömür İşletmesi ve 1955 yılında kurulan Yeni Çelték Kömür İşletmesi ile fabrika ölçeğinde ki sanayileşme hareketi ise 1954 yılında Suluova’da Şeker Fabrikası’nın kurulması ile başlamıştır. Pancar ekiminin artırılması ve Amasya Şeker Fabrikasının kurulması ile başta şeker sanayi olmak

üzere gıda sanayinde gelişmelerin başlangıcını oluşturmuştur. 1954 yılında Suluova İlçesi'nde Şeker Fabrikasının kurulmasıyla ilçede canlılık başlamış, ziraat, hayvancılık ve ulaşım sektörlerinde de katma değer oluşturarak il ekonomisine önemli katkı sağlamıştır. Suluova İlçesi şeker fabrikası kurulmadan önce 1.110 nüfuslu küçük bir yerleşim yeri iken, şeker fabrikasının kurulması ile gelişerek bugün merkez nüfusu 37.465'e ulaşmıştır. Suluova İlçesi'ndeki bu gelişim sanayileşme ile olmuştur.

Şeker Fabrikası ile ilçede besicilik büyük önem kazanmış olup, 1976 yılında Et Balık Kurumu'na ait et kombinasının kurulması ile ilçede hayvancılık büyüme göstermiştir. Amasya İli sanayisi uzun yıllar taşta toprağa dayalı işletmelerden oluşmuş, 5084 sayılı kanunun uygulanmaya başlaması ile imalat sanayi, tekstil, mobilya ve madencilik alt sektöründe Amasya Beji olarak ünlenen ve markalaşan mermer sanayinde ciddi gelişmeler olmuştur. DPT tarafından 2003 yılında hazırlanan "İllerde Öne Çıkan Sanayi Sektörleri" adlı çalışmaya göre Amasya' da; gıda ürünleri ve içecek imalatı, madencilik ve taşocakçılığı, taş ve toprağa dayalı sanayi ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı sektörleri öne çıkmaktadır.

İlimizde; Amasya OSB, Merzifon OSB, Suluova OSB ve Suluova Besi OSB olmak üzere 4 OSB; Amasya Merkez'de 2, Merzifon'da 2, Suluova, Taşova, Gümüşhacıköy ilçelerinde 1'er ve yapımı 2012 yılında tamamlanan Göynücek ilçesinde de 1 adet olmak üzere toplam 8 adet Küçük Sanayi Sitesi(KSS) bulunmaktadır.

Yatırımların ve istihdamın Teşvikiyle Merzifon OSB'de önemli gelişmeler sağlanmıştır. Merzifon'da 30.000 m² kapalı alanda faaliyet gösteren ankastre ürünler, mutfak aspiratörü ve davlumbaz fabrikası bulunmaktadır.

Suluova ilçesinde 2009 ve 2010 yıllarında tamamlanan OSB ve Besi OSB'nin ilçede sanayiye geliştireceği ve ekonomik faaliyetleri artıracığı düşünülmektedir.

Amasya yöresindeki en önemli Amasya Beji doğal taş yatakları; Merkez ilçenin Çivi, Akyazı, Musa, Eliktekke (Tekke), Yağmur, Kervansaray ve Yördenik köylerinde, Göynücek ilçesinin Gaffarlı, Tencirli ve Başpınar köylerinde bulunmaktadır. Merkez Musa köyü Taşlıtepe mevkiinde albatr yapılı travertenler yer almaktadır. (Kaynak: Amasya Valiliği)

3.7.12. Altyapı, Ulaşım, Haberleşme ve Konaklama

3.7.12.1. Altyapı

3.7.12.1.1. Temiz Su Sistemi

İl merkezi içme suyu ihtiyacı, derin kuyulardan pompaj sistemiyle sağlanmaktadır. Akdağ-Amasya ikinci içme suyu projesi çalışmaları kapsamında, 5 adet kaynaktan alınan içme suyu, 1998 yılı itibariyle bitirilmiş ve şebekeye su verilmiştir. Bu proje kapsamında şehrin eski su şebekeleri değiştirilip (90 km) yeni ve muhtelif çaplarda ana şebeke döşenmiştir. İçme suyu mevsim şartlarına göre ihtiyaca cevap vermediği zamanlar, takviye olarak pompalar devriye girmektedir. Akdağ içme suyunun normal şartlarda en düşük debisi, 160 l/sn dir. Derin kuyu pompalarının toplam debisi 150 l/ sn dir.

Amasya İli kırsal kesimde içmesuyu yeterliliği bakımından şanslı sayılacak bir konuma sahip olmakla beraber yinede kaynak çekilmesi ve kuraklık sonucu oluşabilecek yetersizliklere karşı alternatif su kaynaklarının kullanımını sağlamaktadır.

3.7.12.1.2. Atıksu Sistemi, Kanalizasyon ve Arıtma Sistemi

Amasya ilimize bağlı 349 adet köyümüzün 315 adedi Kanalizasyon şebekesine sahip olmakla beraber, bu köylerimizin 225 adedi hem kanalizasyon hem de Fosseptik sistemine sahiptir. 34 adet köyün kanalizasyonunun ise takip eden yılda tamamlanması planlanmaktadır. Mevcut 227 Ünitimizin de 68 adedinde Kanalizasyon bulunmakta 159 adedinde Kanalizasyon bulunmamaktadır. Belediyelerde henüz atık su arıtma tesisi bulunmamakta olup sadece Hamamözü Belediyesi doğal arıtma sistemi kurmuştur.

3.7.12.1.3. Elektrik İletim Hatları

Tablo 14. 380 kV Enerji Nakil Hatları

380 kV.Enerji Nakil Hatları				
ENH ADI	GERİLİM	UZUNLUK	DİREK	AÇIKLAMALAR
	(kV)	(km)	ADEDİ	
Altinkaya HES - Kayabaşı EİH (121-234)	380	48.099	114	380 kV Havai EİH
Deçeko- Kayabaşı EİH (333-600)	380	108.514	267	380 kV Havai EİH
Kayabaşı- Kurşunlu EİH (1-377)	380	151.348	377	380 kV Havai EİH

Kayabaşı- Bağlum EİH (1-394)	380	155.542	393	380 kV Havai EİH
Çarşamba- Kayabaşı (171-281)	380	46.726	111	380 kV Havai EİH
<i>TEİAŞ Tokat İletim Şebekeleri İşletme ve BAKIM Müdürlüğü 2007 verileri</i>				

Tablo 15. 154 kV Enerji Nakil Hatları

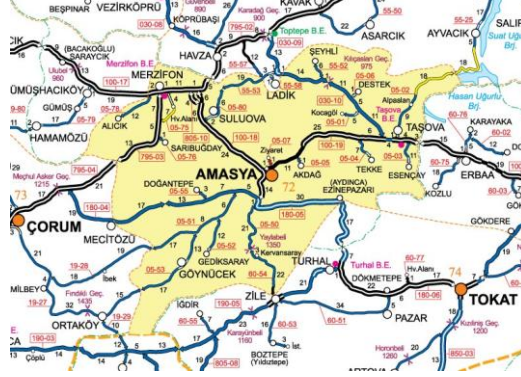
154 kV.Enerji Nakil Hatları				
ENH DI	GERİLİM	UZUNLUK	DİREK	AÇIKLAMALAR
	(kV)	(km)	ADEDİ	
Kayabaşı- Amasya	154	5.948	20	154kV Havai EİH
Amasya – Merzifon	154	48.974	146	154kV Havai EİH
Kayabaşı - Çorum 1	154	65.077	190	154kV Havai EİH
Kayabaşı- Çorum 2	154	76.600	221	154kV Havai EİH
Kayabaşı- Turhal	154	37.230	122	154kV Havai EİH
Merzifon - Çorum 1	154	53.154	156	154kV Havai EİH
<i>TEİAŞ Tokat İletim Şebekeleri İşletme ve BAKIM müdürlüğü 2007 verileri.</i>				

3.7.12.1.4. Doğalgaz Boru Hatları

İlimizde ısınma ve sanayi amaçlı olarak kullanılan doğalgaz hattı bulunmaktadır. Türkiye-Rusya arasında yapılacak Mavi Akım Doğalgaz Projesinin devamı olarak yapımı planlanıp Samsun-Ankara doğalgaz boru hattının güzergahı Amasya'dan da geçmektedir. 2007 yılı itibariyle hizmete girmiş olup abone hizmetleri ve şehir içi hat döşeme çalışmaları devam etmektedir.

3.7.12.2. Ulaşım

3.7.12.2.1. Karayolları

Şekil 4. Amasya İli Ulaşım Durumu

Amasya, komşu illerden Samsun, Çorum ve Tokat'a Devlet yolu ile bağlıdır. Transit karayolu güzergahı 100-17,100-18 ve 100-19 kontrol kesim no'lu devlet yolu (Avrupa - İran Uluslararası Transit Karayolu) üzerinde yer almaktadır. İl genelinde yolu bulunmayan yerleşim merkezi olmadığı gibi köy yollarının da % 90'ı asfalttır. Yaz-kış ulaşım sorunu yoktur.

Tablo 16. Amasya İli Karayolu Uzunlukları

AMASYA	ASFALT YOLLAR			PARKE	STABİLİZE	TOPRAK	DİĞER YOLLAR	ŞEBEKE UZUNL.
	ASFALT BETONU	SATHİ KAPLAMA	TOPLAM					
Devlet Yolu	202	92	294	-	-	-	-	294
İl Yolu	5	184	189	1	-	-	20	210
Toplam	207	276	483	1	-	-	20	504

(Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü Web Sitesi, 2012.)

Tablo 17. İlçelerin İle Olan Karayolu Uzunlukları

İlçe	İl Merkezi'ne Uzaklığı (km)
Merzifon	46
Gümüşhacıköy	68
Suluova	26
Hamamözü	90
Taşova	48
Göynücek	46

(Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü Web Sitesi, 2012.)

3.7.12.2.2. Amasya Kent İçi Ulaşım:

Kent İçi ulaşımda kullanılan en önemli toplu taşıma aracı halk minibsleridir. Kent İçinde alışan minibüslerle günlük yaklaşık 25-30 bin kişi taşınmaktadır.

İlimiz karayolu trafiğinde insan sıklığından fazla etkilenilmemektedir. Ancak araç trafiğinde önemli aksaklıklar oluşmaktadır. Bu aksaklıkların başında ilimizden geçen evre yolunun bulunmayışı, coğrafi konum, yolların dar oluşu, araç park yerlerinin olmayışı, şehirlerarası yolcu ve yük taşıyan araçların şehir İçinde indi bindi yapmaları, ilçelerden gelen otobüs ve minibüslerin şehir İçinde bazı kesimlere servis yapmaları trafiğı önemli ölçüde etkilemektedir.

3.7.12.2.3. Havayolları:

İlimizde Merzifon ilçesinde bir adet sivil havaalanı bulunmaktadır. Buradan İstanbul'a hergün sefer düzenlenmektedir

3.7.12.2.4. Demiryolları:

İlimiz şehir İçi ulaşımında raylı sistem bulunmamakta merkezden geçen şehirlerarası demiryolu bulunmaktadır.

3.7.12.3. Haberleşme

Amasya' da haberleşme alanında sıkıntı bulunmamaktadır. Sabit telefon hatları yeraltına alınmış olup GSM operatörlerinin baz istasyonu altyapı çalışmaları yeterli seviyededir.

3.7.12.4. Konaklama

Amasya, kalacak yer bakımından ziyaretçilerine birbirinden farklı seçenekler sunar. şehir merkezinde veya merkeze sadece birkaç kilometre mesafede bulunan, hizmet kaliteleri yüksek otellerin yanı sıra Yeşilırmak'ın kenarına inci bir gerdanlık gibi dizilmiş tarihi konak ve evlerin bir kısmı butik otel veya pansiyon olarak hizmet vermektedir.

Tablo 18. 2012 Yılı İtibariyle Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri

İlçe	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı
Merkez	13	633
Merzifon	2	89
Gümüşhacıköy		
Hamamözü	1	131
Göynücek		
Taşova		
Suluova		
Toplam	16	853

(Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)

Amasya'ya turistler karayolu ile gelmekte olup genellikle tur operatörlerini tercih etmektedirler. Aylara göre ilimize gelen turist sayıları aşağıda verilmektedir.

Tablo 19. Amasya'ya Gelen Yabancıların Giriş Yoluna ve Aylara Göre Dağılımı

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
2010	60	38	214	520	1.143	2.264	1.964	2.274	1.275	1.090	174	233	11.249
2011	86	105	352	746	3.606	2.480	2.153	1.843	2.338	1.887	340	139	16.075
2012	299	97	114	1.824	3.641	4.597	6.046	5.141	6160	2925	628	870	32.342

2012 yılında toplam 426.338 kişi müze ve ören yerlerimizi ziyaret etmişlerdir.

(Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)

Tablo 20. Türkiye'ye Gelen Turist Sayıları

	TÜRKİYE	AMASYA	İSTANBUL	ANTALYA
Yıllar	Yabancı Ziyaretçi	Toplam Ziyaretçi	Yabancı Ziyaretçi	Yabancı Ziyaretçi
2010	28.632.204	11.249	6.960.759	9.334.171
2011	31.456.076	16.075	8.056.390	10.464.425
2012	31.782.832	32.342	9.383.054	10.298.769

(Kaynak: İl Kültür ve turizm Müdürlüğü)

Tablo 20 incelendiğinde Antalya ve İstanbul'a kıyasla Amasya'nın turist sayısının çok düşük olduğu gözlenmektedir. Türkiye genelinde Amasya'nın aldığı pay oldukça düşüktür. Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve tarihi eserleriyle Türkiye'nin en önemli

kentlerinden birisi olan Amasya'nın turizm sektöründe bu kadar geride kalmış olması son derece düşündürücüdür.

Tablo 21. 2012 Yılı Belediye İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri

İl	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı
Amasya	40	1453

(Kaynak: İl Kültür ve turizm Müdürlüğü)

Amasya'ya gelen yabancı turistlerin yıl içindeki dağılımı incelendiğinde yaz aylarının diğer aylara göre daha yoğun olduğu görülür.

3.7.13. Madencilik

Amasya ili, maden kaynakları yönünden zengin bir ildir. İlde başlıca çıkarılan madenler; linyit, manganez, maden kömürü, asbest, antimon, bakır, kurşun, çinko, kil ve gümüşdür.

Amasya'da madencilik sektöründe, ilk sırayı linyit kömürü üretimi almaktadır. İlde sanayi sektörünün ihtiyacının %70'i ilden karşılanmaktadır.

Amasya'da linyit kömüründen sonra en önemli maden kaynaklarından biri de "Amasya Mermeri" olarak anılan sarı renkli, genellikle mermer döşemelerinde kullanılan mermerdir. İlde ayrıca mermer sahaları da mevcut olup muhtemel ve mümkün mermer rezerv toplamı 52 milyon m³'tür. Fakat ilde mevcut mermer rezervi, ihtiyacı karşılamaya yetmemektedir. Bu nedenle, diğer illerden mermerler getirilerek mermer işleme atölye ve fabrikalarında işlenmektedir.

Amasya'da bunların dışında, Merzifon ilçesinde bakır-molibden, damar şeklinde rezervde olan antimon ve Amasya Merkez'de 17 milyon ton rezerve sahip asbest, Gümüşhacıköy'de 8.460 ton rezerve sahip gümüş, 40.000 ton rezerve sahip manganez, kurşun, çinko, Taşova'da 200 bin ton rezerve sahip bentonit, yine Merzifon'da 23,4 milyon ton rezerve sahip kil bulunmaktadır.

(Kaynak: Amasya İl Stratejik Planı)

3.7.14. Enerji

Enerji hammaddesi dağılımı göz önüne alındığında, Amasya ilinde en önemli enerji kaynağı olarak linyit göze çarpmaktadır. Amasya ili jeotermal enerji potansiyeline sahiptir. Özellikle Terziköy, Gözlek, Hamamözü-Arkut'ta jeotermal enerji kaynakları bulunmaktadır.

İlimizde doğalgaz enerjisinden faydalanmaya 2007 yılı itibariyle başlanmış olup, Türkiye-Rusya arasında yapılacak Mavi Akım Doğalgaz Projesinin devamı olarak yapımı planlanıp Samsun-Ankara doğalgaz boru hattının güzergahı Amasya'dan da geçmektedir. (Kaynak: Amasya İl Stratejik Planı, İl Çevre Durum Raporu)

3.8. İLGİ GRUBU ve PAYDAŞ ANALİZİ

Amasya'da 2012 yılı itibariyle doğa turizmi ile ilişkili 2 dernek bulunmaktadır.

Tablo 22. Amasya'da Doğa Turizmi İle İlgili Faaliyet Gösteren STK'lar

DERNEĞİN ADI
Arama, Kurtarma ve Doğa Sporları Kulübü Derneği
Amasya Doğa Sporları ve Araştırma Kulübü Derneği

(Kaynak: Amasya Dernekler Müdürlüğü Verileri)

4. AMASYA İLİ DOĞA TURİZMİ ARZI

Doğa turizmi faaliyetlerinin yapıldığı alanları korunan alanlar (yönetime tabi) ve henüz doğa turizmi faaliyetlerinin kontrol edilmediği kontrolsüz alanlar olarak iki başlık altında incelemek mümkündür.

Korunan alanlar; milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan, biyolojik çeşitliliğin, doğal ve bununla ilişkili kültürel kaynakların korunması ve devamlılığının sağlanması amacıyla ilgili mevzuata göre tespit edilen ve yönetilen kara ya da deniz alanlarıdır.

Amasya genelinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın kontrolünde olan bir adet tabiat parkı, bir adet sulak alan, bir adet örnek avlak, ondört adet mesire yeri, bir kent ormanı bulunmaktadır. Bir adet alanın (Boraboy Gölü) Tabiat Parkı tescil işlemleri devam etmektedir.

4.2. Amasya ilinin Doğa Turizmi (Arzı) Değerleri ve Bilinirlik Değerlendirmesi

Amasya ili, doğal güzellikleri, endemik bitki türleri ve yaban hayatı ile zengin bir il olmasına rağmen, çok eski yerleşim alanı olması ve tarihi ve kültürel değerlerinin fazlalığı nedeniyle turistlerin ilgisi daha çok bu yöne kaymaktadır. Amasya' ya gelen turistler doğa turizminden ziyade tarihi ve kültürel değerleri için gelmektedirler. Ancak son yıllarda tur operatörlerinin ilimizi gezi programlarına alması, bu programlar sırasında özellikle Boraboy Gölünü de ziyaret etmeleri doğaturizmi açısından umut vericidir.

4.3. AMASYA İlinde Doğa Turizmi Amaçlı Kullanılan ve Koruma Statülü Alanlar

4.3.1 Amasya İlindeki Tabiat Parkları

Amasya ilinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Amasya Şube Müdürlüğü sorumluluğunda Şahinyaylası 75. Yıl Göleti Tabiat Parkı bulunmaktadır.

Şahinyaylası 75. Yıl Göleti Tabiat Parkı: Şahin Yaylası 75. Yıl Göleti, korunması gerekli biyolojik çeşitliliğe, endemik ve nesli tehlike altındaki türlere, doğal ormanlara, büyük memeliler için uygun yaşam ortamlarına, göl ekosistemine ve eşsiz bir peyzaja sahip olması nedeniyle (Mülga) İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nün 25.04.2007 tarih ve 1374 sayılı yazısı ile Mesire Yeri olarak teklif edilmiş olup, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün 18.07.2007 tarih ve 228-900-5082 sayılı yazısı ile A tipi "mesire yeri" olarak tescil edilmiştir. Daha sonra söz konusu alan 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı Bakanlık Olur'u ile "**Tabiat Parkı**" olarak tescil edilmiştir.

Şahinyaylası 75. Yıl Göleti Tabiat Parkı Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Amasya Şube Müdürlüğüne bağlı olup, 48,18 hektarlık bir alana sahiptir.

Değerin bilinirliği; Bölgesel seviyede B, Ülke seviyesinde T, Milletlerarası seviyede: M

1- Milli Park ve benzeri sahalar		
Adı	İlçesi	Bilinirlik
Şahinyaylası 75. Yıl Göleti Tabiat Parkı	Taşova	B

Amasya İli Milli Park ve benzeri sahalarla ait SWOT Analizi	
Şahinyaylası 75. Yıl Göleti	
Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
Alanın iklim ve jeomorfolojik özellikleri	Alanın mesire yeri olması nedeniyle bilinçsiz kullanımı
Ekosistem çeşitliliği ve zenginliği	Bilinirliğinin yeterli düzeyde olmaması
Birden fazla doğaturizmi etkinliği sunması	Alandaki alt ve üst yapı tesislerinin yetersizliği
	Konaklama olanaklarının yetersizliği
	Ulaşım ve yol kalitesinin yetersizliği
	Gelen ziyaretçi ve çevre köylülerin doğa bilinci yetersizlikleri
Fırsatlar	Tehditler
Amasya'ya kültür ve tarih turizmi için turist gelmesi	Doğa turizmine fazla önem verilmemesi
Boraboy Göletine yakın konumda olması	Yöre halkının ziyaretçilere ve alana olası tepkileri
Esençay Beldesi'nin tarihi bir geçmişinin olması	Bölgede çok nadiren de olsa terörist geçişleri ve eylemleri
Yapılmaya başlanan doğaturizm planlamaları	

Milli Park ve benzeri sahalara dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, **güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;**

- Alanlarda yeterli konaklama ve alt yapı olanaklarının sağlanması, pansiyonculuk uygulamalarının geliştirilmesi
- Belirlenen alanlarda atlı, yürüyüş ve bisikletli gezi rotalarının tespit edilerek işaretlenmesi işlerinin Kaymakamlıklarca öncelikli olarak yaptırılması,
- Yaylacılığın geliştirilmesi ve desteklenmesi için İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünce gerekli uygulamaların başlatılması,
- Göllerde balıklandırma çalışmalarının yapılması
- Sportif balıkçılık sahalarına uygun nitelikli sportif balıkçılık iskeleleri yapılması,
- Bu yerlere ait broşürlerin basılarak turistlerin istifadesine sunulması,

4.3.2. Amasya İlindeki Sulak Alanlar

Amasya ilinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Amasya Şube Müdürlüğü sorumluluğunda bir adet Yedikır Barajı Sulak Alanı bulunmaktadır. Yedikır Göleti, Amasya il merkezine 35 km., Suluova ilçesine 10 km., Merzifon ilçesine 15 km. mesafede yer almaktadır. Amasya'da, Tersakan Çayından beslenen, sulama amacıyla 1982-1985 yılları arasında inşa edilmiş bir barajdır. Yüzölçümü 593 ha. dır. Toprak gövde dolgu tipi olan barajın gövde hacmi 63.000.000 m³, akarsu yatağından yüksekliği 28,00 m., normal su kotunda göl hacmi 6,30 hm³, normal su kotunda göl alanı 5,93 km²'dir. Baraj 7.403 hektarlık bir alana sulama hizmeti vermektedir.

Su Kuşları açısından önemli bir zenginliğe sahip olan alan, kuş gözlem ve fotoğraflama faaliyetleri için çok uygun bir alandır. Ayrıca rekreasyon amaçlı olarak insanların dinlenip olta balıkçılığı yapabileceği bir alandır. Saha; Türkiye' nin uluslararası öneme sahip sulak alanları listesinde yer almaktadır. Ayrıca Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu' nun 17.08.1989 tarih ve 489 sayılı kararı ile 1. Derecede Doğal Sit Alanı olarak tescil edilmiştir.

Arz analizi tabloları;

Değerin bilinirliği; Bölgesel seviyede B, Ülke seviyesinde T, Milletlerarası seviyede: M

Yedikır Göleti Sulak Alanı		
Adı	İlçesi	Bilinirlik
Yedikır Göleti	Suluova	T

Yedikır Göleti Sulak Alanına ait SWOT Analizi	
Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
Alanın iklim ve jeomorfolojik özellikleri	Alanın mesire yeri olması nedeniyle bilinçsiz kullanımı
Kuş Türlerinin çeşitliliği ve zenginliği	Bilinirliğinin yeterli düzeyde olmaması
	Alandaki alt ve üst yapı tesislerinin yetersizliği
	Konaklama olanaklarının yetersizliği
	Ziyaretçilerin gününbirlik ve hafta sonu yoğunluklu gelişleri
	Gelen ziyaretçi ve çevre köylülerin doğa bilinci yetersizlikleri
Fırsatlar	Tehditler
Yapılmaya başlanan doğaturizm planlamaları	Doğa turizmine fazla önem verilmemesi
Ak Pelikanların Türkiye'deki ikinci üreme alanı olması	Yöre halkının ziyaretçilere ve alana olası tepkileri
	Mevcut işletmecinin yeni yapılacak düzenlemelere olası direnci
	Hayvan otlatmaları
	Göletin tarımsal sulama amacıyla kullanılması

Milli Park ve benzeri sahalara dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, **güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;**

- Alana kuş gözlem kulelerinin yapılması
- Alanda yeterli konaklama ve alt yapı olanaklarının sağlanması, pansiyonculuk uygulamalarının geliştirilmesi
- Gölette balıklandırma çalışmalarının yapılması
- Sportif balıkçılık sahalarına uygun nitelikli sportif balıkçılık iskeleleri yapılması,
- Bu yerlere ait broşürlerin basılarak turistlerin istifadesine sunulması,

4.3.3. Amasya İlindeki Mesire Yerleri

Amasya ilindeki mesire yerleri Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü, Amasya Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluğu altındadır. Amasya ilinde hepsi C tipi olmak üzere 14 adet Mesire Yeri bulunmaktadır. Mesire yerlerinin detaylı bilgisi Ek 4’de verilmiştir.

Değerin bilinirliği; Bölgesel seviyede B, Ülke seviyesinde T, Milletlerarası seviyede M

Amasya İli Mesire Alanları		
Yer	İlçesi ve Bölme No	Bilinirlik
Amasya	Kızılkışlacık Köyü-242	B
Amasya	Yuvacık Köyü-511	B
Amasya	Ziyaret Kas.353-397-398-399	B
Amasya	Sarılar Köyü-424-457	B
Amasya	Yeşil Yenice Kas.414-415	B
Amasya	Kale Mevkii-505	B
Amasya	Derinöz Barajı	B
Amasya	Kapaklı Mevkii	B
Amasya	Vermiş Köyü	B
Amasya	Özfindıklı Köyü-569	B
Amasya	Sarımeşe Köyü-225	B
Amasya	Böke Köyü-487	B
Amasya	Merzifon Bel.Başk.72-107	B
Amasya	Boraboy 361-362-363-365-384-385	B

Amasya İli Mesire Alanlarına ait SWOT Analizi	
Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
Flora ve fauna zenginliği	Doğa turizmi için tanıtım ve pazarlamanın yetersizliği
Amasya’da turizm sektörünün gelişmeye açık olması	Sadece doğa turizmine hizmet edecek tesisler ve alt yapıdaki eksiklikler
Amasya ilindeki potansiyel doğa turizmi alanlarının zenginliği	Seyahat acentelerinin özel ilgi turları organizasyonları eksikliği
Doğa turizm faaliyetlerine olanak sağlayan topografik yapı	Doğal Güzelliklerin uluslararası düzeyde yeterince tanıtımının yapılmaması
	Profesyonel olarak doğa turizm faaliyeti yapan kurum, kuruluş ve şirketin çok az olması
	Bilinirliklerin yeterli düzeyde olmaması
	Ziyaretçi ve çevre köylülerin doğa bilinci yetersizlikleri
	Ziyaretçilerin günübirlik ve hafta sonu yoğunluklu gelişleri
Fırsatlar	Tehditler
Yapılmaya başlanan doğaturizm planlamaları	Kullanılan alanların doğayı tahrip edici talepler nedeniyle baskı altında olması
Yerel yönetimlerin doğa turizm çalışmalarına yönelik ilgisi	Doğal alanlara insan baskısının artması
Merzifon’ da bir havalimanının olması	Alanlarda doğa turizmi amacına uygun olmayan farklı arazi kullanım taleplerinin olması
	Çevre Kirliliği

Amasya ili Mesire Alanları doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, **güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;**

- Mesire yerlerinin iyileştirme çalışmalarının yapılması.
- İyileştirme çalışması için teknik katkının sağlanması.
- İlimizde mesire alanı olarak kullanılabilecek potansiyel alanların tespiti çalışmalarının Orman İşletme Müdürlükleri tarafından yapılması.

4.3.4. Amasya İlindeki Avlaklar

Amasya ili sınırları içinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Amasya Şube Müdürlüğü tarafından planları yapılarak onaylanmış Merkez Kızılca Örnek Avlağı bulunmaktadır.

Değerin bilinirliği; Bölgesel seviyede B, Ülke seviyesinde T, Milletlerarası seviyede: M

Örnek Avlak		
Adı	İlçesi	Bilinirlik
Kızılca Örnek Avlağı	Merkez	M

Amasya İli Avlaklara ait SWOT Analizi	
Kızılca Örnek Avlağı	
Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
Alanın iklim ve jeomorfolojik özellikleri	Avlak sahasının tanıtımının ulusal ve uluslar arası tanıtımının yeterince yapılamaması.
Ekosistem çeşitliliği ve zenginliği	Bilinirliğinin yeterli düzeyde olmaması
Amasya’da av turizm sektörünün gelişmeye açık olması	Alandaki alt ve üst yapı tesislerinin yetersizliği
Kolay Ulaşım imkanı	Konaklama olanaklarının yetersizliği
Fırsatlar	Tehditler
Yapılmaya başlanan doğaturizm planlamaları	Yaban hayatı açısından bilinçsiz ve kaçak avlanma
İlimizde havaalanının olması	Doğal alanlara insan baskısının artması

4.3.5. Amasya İlindeki Doğal Sit Alanları

Amasya İli merkez ve ilçelerinde toplam 7 adet doğal sit alanı vardır. Bunlar; Taşova İlçesi Boraboy Gölü, Suluova İlçesi Yedikır Göleti, Merzifon Karamustafa Paşa Camii avlusunda iki adet ve Amasya Sultan Beyazıt Camii avlusunda iki adet, Amasya Merkez Yeşilyenice Beldesinde bir adet, olmak üzere toplam 5 adet anıt ağaç ile birlikte 7 adet doğal sit bulunmaktadır.

4.4 AMASYA İli Seçkin Özellikli Diğer Sahalar

4.4.1. Yaylalar

Amasya'daki yaylalar Karadeniz ikliminden, İç Anadolu iklimine geçiş bölgelerinde olduğu için bitkisel açıdan oldukça zengindir. Hem Karadeniz ikliminde yetişen hem de İç Anadolu ikliminde yetişen bitki türlerini vardır. Ancak son yıllarda aşırı zirai ilaç ve gübre kullanımı, aşırı otlatma, tarla açma gibi nedenlerle yaylalar tahrip olmuş, üst kısımlarda hemen hemen ana kaya çıkmıştır. Yayla kenarlarındaki ormanlarda yaşlı ağaçların yerine gençlik gen ağaçlar yetişmemekte ve orman sınırı git gide aşağılara düşmektedir.

4.4.1.1. Kabaoğuz Yaylaları :

Tavşan Dağı'nın batı tarafındadır. Denizden ortalama yüksekliği 1.400 m civarında olup yılda bir kez Kabaoğuz şenlikleri düzenlenmektedir.

4.4.1.2. Tavşandağı Yaylaları :

Tavşan Dağı'ndaki düzlüklerdir. Denizden ortalama yüksekliği 1.500 m dir.

4.4.1.3. Akdağ Yaylaları :

Akdağ tepelerindedir. Denizden Ortalama Yükseklikleri 1.850 m olup yayla şenlikleri düzenlenmektedir.

4.4.1.4. Sarıçiçek Yaylaları :

Karaömer Dağının doğu taraflarındaki düzlüklerdedir. Ortalama Yüksekliği 1.650 m civarlarındadır.

4.4.1.5. Destek Yaylaları :

Canik Dağları üzerinde Destek Çayı'nın kuzeylerindeki yüksek düzlüklerdir. Ortalama Yüksekliği 1.200 m civarlarındadır.

4.4.1.6. Boğalı Yaylaları :

Sakarata Dağı'ndadır. Ortalama yüksekliği 1.850 m civarlarındadır.

4.4.1.7. Çatalçam Yaylaları :

Eğerli Dağı'nın Amasya sınırları içinde kala yüksek düzlüklerindedir. Ortalama yüksekliği 1.400 m dir.

4.4.1.8. İnegöl Yaylaları :

İnegöl Dağı üzerindedir. Ortalama yüksekliği 1.600 m dir.

4.4.2. Göller

4.4.2.1 Borabay Gölü :

Taşova ilçe sınırları içinde yer alır. İl merkezine 63 km ve Taşova ilçesine 15 km mesafededir. Amasya - Taşova karayolunun 44. kilometresinden sola ayrılan Taşova - Samsun karayolunu takiben 14. km.den tekrar sola ayrılarak ulaşılır. Denizden yüksekliği 1.050 m dir. Gölde yamaçlardan yıkılmalarla oluşmuş doğal bir set bulunmaktadır. Tabandan su kaynaması olan göl, ayrıca dereden gelen sularla da beslenmektedir. 80 metre genişlik ve 25 metre derinliğe sahip göl, doğu-batı yönünde uzanan bir vadide yer alır. Gölün etrafında kayın, sarıçam, sedir, kestane ağaçları mevcuttur. Güney kıyısı sarp ve dik olup, kuzey kıyısı piknik amaçlı kullanıma uygundur. Kültür Bakanlığı Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 13.07.1993 gün ve 3092 sayılı kararı ile 1.Derece Doğal Sit Alanı ilan edilmiştir.

Değerin bilinirliği; Bölgesel seviyede B, Ülke seviyesinde T, Milletlerarası seviyede: M

Borabay Gölü		
Adı	İlçesi	Bilinirlik
Borabay Gölü	Taşova	T

Amasya İli Milli Park ve benzeri sahalara ait SWOT Analizi	
Boraboy Gölü	
Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
Alanın iklim ve jeomorfolojik özellikleri	Alanın mesire yeri olması nedeniyle bilinçsiz kullanımı
Ekosistem çeşitliliği ve zenginliği	Bilinirliğinin yeterli düzeyde olmaması
Orman ve göl alanlarının doğal karaktere sahip olması	Alandaki alt ve üst yapı tesislerinin yetersizliği
Birden fazla doğaturizmi etkinliği sunması	Konaklama olanaklarının yetersizliği
Yakın çevresinde başka bir doğal göl olmaması	Ulaşım ve yol kalitesinin yetersizliği
	Gelen ziyaretçi ve çevre köylülerin doğa bilinci yetersizlikleri
	Ziyaretçilerin günübirlik ve hafta sonu yoğunluklu gelişleri
Fırsatlar	Tehditler
Amasya'ya kültür ve tarih turizmi için turist gelmesi	Doğa turizmine fazla önem verilmemesi
Akdağ Kayak Merkezi'ne yakın konumda olması	Yöre halkının ziyaretçilere ve alana olası tepkileri
Boraboy Beldesi'nin tarihi bir geçmişinin (Osmanlı Bora Boyu) olması	Mevcut işletmecinin yeni yapılacak düzenlemelere olası direnci
Trabzon Uzungöl'le benzerlik göstermesi	
Yapılmaya başlanan doğaturizm planlamaları	

Milli Park ve benzeri sahalara dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, **güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;**

- Boraboy Belediyesinde pansiyonculuk uygulamalarının geliştirilmesi
- Boraboy Gölünün yukarılarında bulunan yayla evlerinin turizme uygun olanlarının tespit edilerek öncelikle sahiplerinin teşvik edilmesi
- Belirlenen alanlarda atlı, yürüyüş ve bisikletli gezi rotalarının tespit edilerek işaretlenmesi işlerinin Kaymakamlıklarca öncelikli olarak yaptırılması,
- Yaylacılığın geliştirilmesi ve desteklenmesi için İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünce gerekli uygulamaların başlatılması,
- Mevcut, turizm destinasyonlarına bu sahaların da eklenerek zenginleştirilmesi çalışmasının İl

Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Orman ve Su İşleri İl Şube Müdürlüğü'nce yapılması,

- Gölde balıklandırma çalışmalarının yapılması
- Sportif balıkçılık sahalarına uygun nitelikli sportif balıkçılık iskeleleri yapılması,
- Bu yerlere ait broşürlerin basılarak turistlerin istifadesine sunulması,
- Rotalarda kırsal hayatın değerlerine ve bu kültürün sürekliliğine azami dikkat gösterilerek, kırsal sahalardaki insanlarımızın bu etkinlikten en yüksek seviyede fayda temin etmelerinin sağlanması,
- Rotalarda güvenliğin temini için özellikle tehlikeli rotalarda erken uyarı, alan kılavuzu vb. hizmetlerin verilmesinin gerektiği, tehlike anında ne yapmaları gerektiği bilgilendirmelerinin yol boyunca yer verilmesi, (ilk yardım bilgileri panosu, ve telefon numaraları vb.),
- Rotalar üzerinde kişilerin satınalma ihtiyaçlarını gidermek üzere köylü vatandaşlarımıza öncelik vererek uygun yerlerde basit satış noktalarının yapılmasının Kaymakamlıklarca gerçekleştirilmesi, bunun kırsal kesimdeki vatandaşlar için faydalı olacağı gibi rota yürüyen/gezen insanlar için de ihtiyaçlarını karşılama şansı verecektir,
- Fırtına ve yağmur durumunda gezi gruplarının kaybolma ihtimali veya tehlike altında olmaları durumunda kurtarma ekiplerinin alan kılavuzları ve Jandarma işbirliği ile kurulması,

4.4.3. Barajlar

4.4.3.1. Yedikır Barajı (Yedi Kuğular Kuş Cenneti) :

Suluova İlçesine 10 km mesafededir. 1979 yılında inşaatına başlanmış, 1986 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı olup 1.400 ha sulama alanına sahiptir. Kuşların göç yolu üzerinde olan göl kış aylarında kuşların doğal yaşam alanıdır. Çevresi mesire yeri olarak kullanılmaktadır. Kültür Bakanlığı Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 17.08.1989 gün ve 489 sayılı kararı ile 1.Derece Doğal Sit Alanı olarak ilan edilmiştir.

4.4.3.2. Derinöz Barajı :

Suluova ilçesinde, Derinöz çayı üzerinde olup 2003 yılında tamamlanmıştır. Sulama amaçlı inşa edilmiş olan baraj 6.500 ha. alan sulanacaktır.

4.4.3.3. Gümüşhacıköy (Sarayözü) Barajı :

Gümüşhacıköy ilçe merkezinde 1991 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı olan barajdan 3.500 ha alan sulanmaktadır.

4.4.3.4. Gediksaray Barajı :

Göynücek ilçesi Gediksaray - Ayvalıpınar Köyü'nde 1994 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı ve 1200 ha. sulama alanı vardır.

4.4.3.5. Destek Barajı :

Taşova İlçesi Destek Beldesi'nde 2001 yılında işletme ye açılmıştır. Sulama amaçlı ve 130 ha sulama alanı vardır.

4.4.3.6. Uluköy Barajı :

Taşova İlçesi'nde 1984 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı ve 1.000 ha sulama alanı vardır.

4.4.3.7. Doğantepe Göleti :

Merkez Doğantepe Köyü'nde 1990 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı olup 400 ha sulama alanına sahiptir.

4.4.3.8. Ortaköy Göleti :

Merkez Ortaköy Köyü'nde 1976 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı olup 200 ha sulama alanına sahiptir.

4.4.3.9. İbecik Göleti :

Merkez İbecik Köyü'nde 2002 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı olup 108 ha sulama alanına sahiptir.

4.4.3.10. Bayırlı Göleti :

Suluova İlçesi Bayırlı Köyü'nde 1994 yılında işletme açılmıştır. Sulama amaçlı ve 85 ha sulama alanı vardır.

4.4.3.11. Sarıbuğday Göleti :

Merzifon İlçesi Sarıbuğday Köyü'nde 1994 yılında işletme açılmıştır. Sulama amaçlı ve 90 ha. sulama alanı vardır.

4.4.3.12. Paşa Göleti :

Merzifon İlçesi Hırka Köyü'nde 1994 yılında işletme açılmıştır. Sulama amaçlı ve 350 ha. sulama alanı vardır.

4.4.3.13. Yakacık Göleti :

Merzifon Yakacık Köyü'nde 1996 yılında inşaatına başlanmış ve 2001 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı ve 240 ha. sulama alanı vardır.

4.4.3.14. Ayvalı Göleti :

Amasya Gümüşhacıköy İlçesi merkezinde 1994 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı ve 90 ha sulama alanı vardır.

4.4.3.15. İmirler Göleti :

Gümüşhacıköy ilçesi İmirler Köyü'nde 1996 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı ve 300 ha sulama alanı vardır.

4.4.3.16. Çitli Göleti :

Gümüşhacıköy ilçesi Çitli Köyü'nde 1987 yılında inşaatına başlanmış ve 1992 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı ve 710 ha. sulama alanı vardır.

4.4.3.17. Yeniköy Göleti :

Hamamözü ilçesi Yeniköy'de 1986 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı 350 ha. sulama alanı vardır.

4.4.3.18. Kızgüldüren Göleti :

Taşova Kızgüldüren Köyü'nde 1967 yılında işletmeye açılmıştır. Sulama amaçlı ve 25 ha. sulama alanı vardır.

4.4.4. Dağlar

Amasya hem Yeşilırmak Nehrinin ana kollarının birleştiği hem de dağların birleştiği bir noktada olması sebebiyle oldukça engebeli bir yüzey şekline sahiptir. Deniz seviyesinden en yüksek noktası 2061 m. ile Akdağ Tepesi, deniz seviyesinden en düşük noktası ise 160 m. ile Taşova – Umutlu Köyünde Hasan Uğurlu Barajı'nın su toplanma alanının başladığı noktadır. Dağlar doğu batı istikametinde uzanır. İldeki başlıca dağlar;

4.4.4.1. Canik Dağları:

Kızılırmak'tan başlayarak, Yeşilırmak ve Kelkit Çayı ile Karadeniz arasından Melet Irmağına kadar uzanır. Deniz seviyesinden en yüksek noktası 2.181 m Amasya ili sınırları içerisindeki en yüksek noktası 1.376 m ile Çalıca Tepesidir.

4.4.4.2. Karaömer Dağı:

Tersakan Çayı ve Destek Çayı ile Akdağ arsındadır. Kuzey Anadolu Fay hattı, Canik Dağları ile arasında sınırdır. En yüksek noktası 1.979 m ile Karaömer Tepesidir.

4.4.4.3. Akdağ:

Güneyi Yeşilırmak, kuzeyi Şeyhsuyu ve Kocaalan Çayı ile çevrilidir. En yüksek noktası 2.061 m ile Akdağ Tepesidir.

4.4.4.4. Sakarat Dağı:

Amasya Ferhatarası Vadisi'nden başlayarak Yeşilırmak ve Kelkit Çayı'nın arasından Köse Dağına kadar dayanır. En yüksek noktası 1.956 m ile Cami Tepesidir.

4.4.4.5. Sarıtaş Dağı:

Yeşilırmak ile Deliçay arasındadır. Deliçay'ın Yeşilırmak'a karıştığı noktada başlayıp Kuruçay'da biter. Deniz seviyesinden 1.159 m Sarıtaş Tepesi'dir.

4.4.4.6. Buzlu Dağ:

Zile ovası ve Çekerek Irmağı ile çevrilidir. En yüksek noktası 1.392 m ile Beşik Tepe'dir.

4.4.4.7.Karadağ:

Çorum Çayı ile Çekerek Irmağı arasındadır. Çorum Çayı'nın, Çekerek Irmağı'na aktığı noktada biter. En yüksek noktası 1.524 m ile Kuş Yuvası Tepesi'dir.

4.4.4.8. Çakır Dağı:

Çorum şehir merkezinden başlayıp Amasya Kalesi'ne kadar uzanır 1.375 m ile Yeldeğirmeni Tepesi'dir.

4.4.4.9. Eğerli Dağı:

Çorum ovasından başlayıp Merzifon ovasına kadar uzanır. En yüksek noktası 1.776 m ile Kaldırım Tepesi'dir.

4.4.4.10. İnegöl dağı:

Kuzeyi Kavşak Çayı, güneyi Hamamözü çayı, batısı Kızılırmak doğusu Gümüş ovası ile sınırlıdır. Deniz seviyesinden en yüksek noktası 1.873 m ile İnegöl Tepesidir.

4.4.4.11. Tavşan Dağı:

Merzifon Ovasıyla Kızılırmak ve Kuzçayı ile sınırlıdır. En yüksek noktası 1.901 m ile Yuvalı Tepesi'dir.

4.4.5. Şifalı sular

4.4.5.1. Hamamözü

Hamamözü, Karadeniz ve Kara İklimi'nin geçiş bölümünde yer almaktadır. Burada tipik bir kara ikliminin görüldüğünü söylemek daha doğrudur İlçede en önemli turizm faaliyeti termal turizm olup, Türkiye turizmine ilçede bulunan iki önemli kaplıca tesisi ile hizmet etmektedir. Bunlar Arkutbey Şifa Kaplıcaları ve Gimpaş Termal Tesisleridir.

20.07.1989'de Msc.Kim.Müh.Ender Başak tarafından Amasya İli Hamamözü Arkut Bey Kaplıcası'ndan alınan su örnekleri, Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimotoji Anabilim Dalı

Hidroloji Araştırma laboratuvarında analiz edilmiş ve maden suyunun sodyumbikarbonatlı, kalsiyumlu, hipertermal, oligometalik, hipotenik yapıda olduğu saptanmıştır.

Maden Suyunun kimyasal özelliklerine ve bu tür sularda yapılmış araştırmalara dayanarak aşağıda sıralanan hastalık gruplarında lokal uygulamalar, lavajlar, içme kürleri ve (aktif veya pasif egzersizlerle) tam, yarım oturma banyoları uygulamaları şeklinde kullanılmasında yarar vardır. Ağrı giderici ve sedatif etkili suyu kullanılacağı hastalıklar şunlardır:

- *Kronik iltihabi ve dejeneratif romatizmal hastalıklar,
- *Lokomotor sistemin travmatik rahatsızlıklarında;
- *Travmatik ve infeksiyöz paralizler
- *Nörodejeneratif bozukluklar
- *Kalp ve damar hastalıkları (Hipertansiyon, atherosklerotik damar hastalıkları)
- *Psikosomatik bozukluklar
- *Vejetatif - Endokrin regülasyon bozuklukları
- *Kadınlarda siklus bozuklukları
- *Yaşlılarda dermatolojik hastalıklarda
- *Kozmetik amaçlı

Kaplıca ve Şifalı Suyun Şifa Verdiği Rahatsızlıklar:

- *Müzmün romatizmal hastalıklar
- *Kırık-çıkık sonu hareket gücünün açılması
- *Beyin çarpması sonucu gelişen felçler (örn: Çocuk felci)
- *Sinir sistemi hastalıklar

*Değişen tansiyon ve kalp damar hastalıkları

*Ruhsal bozukluklar

*Bel fıtığı ve siyatik

*Hormonların düzensizliği

*Ayrıca cildi korur, saçların kepeklenmesini önler

4.4.5.2. Terziköy Kaplıcası:

İl merkezine 32 km uzaklıkta, 55.000 m²'lik yeşil alan üzerine kuruludur. Suyunun sıcaklığı 39,5 °C dir. Tüm odalarda termal suyu bulunan 72 yataklı otel, 45 yataklı motel, gazino, lokanta, yüzme havuzları, özel kabinler, alış-veriş imkanı, çocuk oyun bahçesi, piknik alanları ve özel pansiyonları ile ülkemiz termal turizmi alanında önemli yere sahip kaplıcalardan biridir. Ulaşım özel oto ve tarifeli minibüslerle yapılmaktadır. Günübirlik ve konaklama olarak iki modern tesis yapımı Valilikçe programlanmıştır. Günübirlik tesis bitme ihalesi yapılmış olup inşaat %60 oranında tamamlanmıştır. Bakanlar Kurulunca Turizm Merkezi olarak tespit edilmiştir.

4.4.5.3. Gözlek Termal Tesis:

Amasya-Göynücek karayolunun 22. km'sinde bulunan iki yıldızlı Gözlek Termal Tesis'i'nin su sıcaklığı 39,5 °Cdir. Tesis bünyesinde kafeterya, lokanta kapalı yüzme havuzu, özel kabinler, Türk Hamamı, kür banyoları ile 17 oda ve 34 yataklı otel, 4 adet de bungalov ev ve piknik alanı bulunmaktadır.

4.4.6. Vadiler

4.4.6.1. Yeşilırmak vadisi:

Yeşilırmak nehrinin oluşturduğu en önemli ve uzun vadidir. Yeşilırmak vadisi, çok verimli alüvyal topraklardan oluşmaktadır. Vadide mikroklima özelliğinde iklim hüküm sürmekte, özellikle meyvecilik ve sebzeçilik önemli bir tarımsal faaliyet olarak öne çıkmaktadır.

4.4.6.2. Göynücek Vadisi :

Çekerek Irmağı'nın geçtiği yerdir. Çorum Ortaköy'de başlar Geldingen Ovası'nda biter. Karadağ ile Buzlu Dağ arasındadır. 37 km uzunluğundadır.

4.4.6.3. Karaçavuş Vadisi :

Yeşilırmak üzerindeki vadilerdendir. Kuruçay'ın Yeşilırmak'a döküldüğü yerden başlayıp, Deliçay'ın Yeşilırmak'a karıştığı noktada biter. Sarıtaş Dağı ile Buzlu Dağ arasındadır. 39 km uzunluğundadır.

4.4.6.4. Ezine Vadisi :

Ezine Fay Hattı'nın oluşturduğu vadidir. Sarıtaş Dağı ile Sakarat Dağı'nın arasındadır. İçinden Deli çay geçer. 39 km uzunluğundadır.

4.4.6.5. Ferhatarası Vadisi :

Yeşilırmak üzerindeki vadilerdendir. Kayabaşı Köyü'nden Amasya Hacılar Meydanı'na uzanır. 10 kilometre uzunluğundadır.

4.4.6.6. Beşgöz Vadisi :

Boğazköy ile Tersakan Çayı'nın Yeşilırmak'a döküldüğü yer arasındadır. 8,5 km uzunluğundadır.

4.4.6.7. Onlukköprü Vadisi :

Yeşilırmak üzerindeki vadilerdendir. Tersakan Çayı'nın Yeşilırmak'a döküldüğü yerde başlar, Ziyaret ve Yenice Beldelerinden geçerek Kuzgeçe Köyü'nde biter. 20 km uzunluğundadır. Amasya Elması'nın yetiştiği vadidir.

4.4.6.8. Durucasu Vadisi :

Yeşilırmak üzerindeki vadilerdendir. Kuzgeçe Köyü'nde başlar, Taşova Çambükü Köyü'nde biter. 18 km uzunluğundadır.

4.4.6.9. Destek Vadisi :

Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın geçtiği vadidir. Destek Çayı akar. Kelkit Çayı'nın Yeşilırmak'a karıştığı noktada biter. 33 km uzunluğundadır.

4.4.6.10. Gökdere Vadisi :

İçinden Gökdere geçer. 22 km uzunluğundadır.

4.4.7. Akarsular

Amasya ilinin en önemli akarsuyu Yeşilırmaktır. Amasya ili sınırları büyük oranda Yeşilırmak havzasında yer almakta olup, Gümüşhacıköy ilçesinin bir kısmı Kızılırmak Havzası'nda yer almaktadır.

4.4.7.1. Yeşilırmak :

Sivas İli Suşehri İlçesi'nin güneybatısındaki Köse Dağları'ndan doğan Yeşilırmak 519 km uzunluğundadır. İl arazisine güneyden girerek Kayabaşı mevkiinde 256 km. uzunluğundaki Yozgat topraklarından doğan Çekerek Çayı ile Kayabaşı'nda birleşir. Amasya şehir merkezinden geçerek Ladik Gölü'nden çıkan Tersakan Çayı ve Taşova Erbaa sınırında Kelkit Çayı ile birleşerek Samsun il sınırları içinde Çarşamba'dan Karadeniz'e dökülür. Yeşilırmak nehrinin bu zamana kadar ölçülen maksimum debisi 1.914 m³/s, minimum debisi 1.83 m³/s ve ortalama debisi 121 m³/s dir. Yıllık toplam akım ise 5707x106 m³ tür. Taşkınlar genellikle mart, nisan, mayıs aylarında gerçekleşir. Amasya İl sınırları içinde kalan kısmı 129 km dir.

Tokat'ın 35 km doğusunda Almus İlçesi'nin bulunduğu yerde Yeşilırmak üzerinde 80 m yükseklikte Almus Barajı, hemen sonra da Ataköy Barajı vardır. Ayrıca Çarşamba İlçesi'nin 40 km güneyinde Ayvacık'ta 175 m yükseklikte Hasan Uğurlu Barajı ve onun mansabında Balahor'da Suat Uğurlu Barajı mevcuttur.

4.4.7.2. Çekerek Irmağı :

Sivas İli'nin 50 km kuzeybatısındaki 2500 m yükseklikteki Yıldız Dağları'ndan doğar, batıdan gelen Çorum Çayı ile birleşerek Amasya'nın 15 km güneyinde Yeşilırmak'a karışır. Çekerek Irmağı'nın uzunluğu 200 km, Amasya İl sınırları içinde kalan kısmı 45 km olup şimdiye kadar ölçülmüş maksimum debi 362 m³/s, minimum debi 0.09 m³/s, ortalama debi ise 20 m³/s dir. Yıllık toplam akım ise 842x106 m³ tür. Taşkınlar mart, nisan ve mayıs aylarında meydana gelmektedir. Önemli kolları Çorum ve Efennik Çaylarıdır. Çekerek Irmağı üzerinde özellikle Amasya İli'nin taşkınlardan koruması, enerji üretimi ve sulama amaçlı Süreyyabey Barajı inşa edilmektedir.

4.4.7.3. Tersakan Çayı :

1.925 m yükseklikte Akdağ eteklerinden doğar, Ladik Gölü'nün fazla suyunu alarak Havza İlçesi'nden geçer ve Amasya İli içerisinde Yeşilırmak'la birleşir. Uzunluğu 100 km, Amasya İl sınırları içinde kalan kısmı 41 km olup şimdiye kadar ölçülmüş maksimum debisi 317 m³/s, minimum debisi 0.021 m³/s, ortalama debisi 3.96 m³/s dir. Yıllık toplam akım ise 125x106 m³ tür. Taşkınlar genellikle mart, nisan, mayıs ve yaz aylarında sağanaklar nedeniyle olur.

Tersakan Çayı'nın Şeyhsuyu, Gümüşsuyu, Derinöz ve Salhan çayı önemli kollarıdır. Bu kollar üzerinde Gümüşhacıköy Ovası, Merzifon Ovası ve Suluova yer almaktadır. Ayrıca Derinöz Çayı üzerinde Derinöz Barajı vardır.

4.4.7.4. Kelkit Çayı :

Erzincan'ın kuzeybatısında 2600 m yükseklikteki dağlardan doğar. Doğu-Batı istikametinde Kelkit, Suşehri, Koyulhisar, Reşadiye, Niksar, Erbaa ilçelerinden geçerek Amasya-Tokat sınırında Yeşilırmak ile birleşir. Uzunluğu 400 km, şimdiye kadar ölçülmüş maksimum debisi 905 m³/s, minimum debisi 47 m³/s, ortalama debisi 70.5m³/s dir. Yıllık toplam akım ise 2526x106 m³ tür.

4.4.7.5. Destek Çayı :

Karaömer Dağı ile Canik Dağları arasından akar Taşova'dan Yeşilırmak'a karışır. 35 kilometre uzunluğundadır. Minimum debisi 0,5 m³/sn. maksimum debisi 130 m³/sn. dir

4.4.7.6. Deliçay :

Sakarat Dağı Buğalı Yaylalarından doğar Yeşilırmak'a karışır. 48 km uzunluğundadır. Minimum debisi 0,5 m³/sn. maksimum debisi 212 m³/sn. dir.

4.4.7.7. Kuruçay :

Yeşilırmağa akar. Amasya-Tokat il sınırındadır. Sakarat dağından doğar. 50 kilometre uzunluğundadır.

4.4.7.8. Gökdere Çayı :

Canik Dağlarından doğar. Taşova ilçesindedir. 40 kilometre uzunluğundadır.

4.4.7.9. Kavşak Çayı :

Tavşan dağından doğar Kızılırmak'a karışır. Sulama amaçlı Karadere Barajı vardır.

4.4.7.10. Hamamözü Çayı :

İnegöl dağından doğar Kızılırmak'a karışır.

4.4.8. Kanyonlar

4.4.8.1. Kızkayası Kanyonu:

Kızkayası Kanyonu Merzifon'un Çaybaşı ile Balgöze köyleri arasındadır. M.Ö 2000-1500 yılları arasında yaşam olan bir bölgedir. Bir dönem İskitlerin ve daha sonra Amazonların yaşadığı sanılmaktadır. Giriş kısmında Amozonların kurban kestikleri bir tapınak vardı. Tapınağın güney tarafında İskit dönemine ait olduğu tahmin edilen kaya mezarları bulunmaktadır. Çıkışında Doğu Roma dönemine ait bir köprü vardır. Hemen bitişiğinde kullanılmayan 2 eski değirmen ve bir eski kireç ocağı vardır. Kanyon yaklaşık 3 Km. uzunluğundadır. Merzifon'a uzaklığı 18 Km.dir.

4.4.8.2. Derinöz Kanyonu:

3 km uzunluğunda olup kanyonun bir ucundan diğer ucuna yürümek yaklaşık 6 saat sürmektedir. Yer yer genişliği yarım metreyi bulmakta olup, kenar yükseklikleri 50 metreyi bulan kısımları vardır. Yaklaşık 2 km si susuz gidilen kanyonda, 2 km den sonra şelaleler başlamaktadır. Bu kanyon Akdağ yöresi Seyfe Köyü'ndedir. Bölge halkı burasını Ümmet Deresi olarak ta isimlendirir. Akdağ Yöresindeki Nadide kanyonlardandır, Akdağ'ın eteğine bağlıdır. Oldukça zorlu bir parkura sahip olan kanyon bölgedeki yıllık atlarına ev sahipliği yapmaktadır.

Yine aynı bölgede, Karakese Sugözü kanyonu, Aktaş köyü Germiyan Deresi, (COBUL KANYONU) kanyonu, Aktaş köyü Sınırsuyu Kanyonu, Kızılkışlacık Koçalan Mezrası Koçalan Deresi Kanyonu mevcuttur. En büyük kanyon Koçalan Çayı kanyonudur.

4.4.9. Seyir noktaları

4.4.9.1. akallar Seyir Terası

Ferhat Dağı'nın eteklerinde ve şehirden 250 metre yükseklikte bulunmaktadır. akallar Seyir Terası'ndan; şehri kuş bakışı seyretmek, mesire alanlarında piknik yapmak mümkündür.

4.4.9.2. amlık Piknik Alanı

İl merkezinde yer alan amlık; piknik yapmaya, doğa yürüyüşüne ve seyir amacına uygun bir alandır.

4.4.9.3. Kral Kaya Mezarları ve Kızlar Sarayı

Helenistik Dönemde, Harşena Dağı' nın güney eteklerindeki kalker kayalara oyularak, anıtsal boyutta mezar odası olarak yapılmıştır. Antik ağ yazarı Strabon, mezarların krallara ait olduğunu belirtmektedir. Bu ören yeri içerisinde 15.yy. Osmanlı Dönemi'ne ait iki adet özel hamam yer almaktadır.

4.4.10. Şelaleler

4.4.10.1. Baraklı Şelalesi:

Özbaraklı Belediyesi'ne yaklaşık 1 km uzaklıkta, Kayabaşı mevkiindedir. Şelale kaynağının çıktığı çanak şeklindeki düz alan üzerinde antik döneme ait Roma ve Bizans kalıntılarının temel izleri mevcuttur. 10 metre yüksekliğindedir. Aynı şelalenin kuzeye bakan yüksek yamacının güneybatı köşesinde suyun yıllarca akması sonucu meydana gelen kalkerin oluşturduğu doğal bir mağara bulunmaktadır. Mağaraya 4 basamaklı bir merdivenle

inilmektedir. Kuzey cephesinde ise Horasan harcı ile örülerek kapatılmıştır. Halk arasında kilise olarak bilinmektedir.

4.4.11. Mağaralar

4.4.11.1. Gümüş Galerileri:

Gümüşhacıköy sınırları içerisinde, İnegöl Dağında bulunan Gümüş Galerileri “Mağara Turizmine” uygun alanlardır.

Arz analizi tabloları;

Değerin bilinirliği; Bölgesel seviyede B, Ülke seviyesinde T, Milletlerarası seviyede: M

Amasya ili şifalı sular, yaylalar, dağlar, vadiler, akarsular, göller, barajlar, kanyonlar		
Adı	İlçesi	Bilinirlik
Şifalı Sular	Hamamözü, Merkez	B, T
Yaylalar	Gümüşhacıköy, Merzifon, Suluova, Taşova, Göynücek, Hamamözü	B, T
Göller	Gümüşhacıköy, Merzifon, Suluova, Taşova, Göynücek, Hamamözü	B,T
Barajlar	Gümüşhacıköy, Merzifon, Suluova, Taşova, Göynücek, Hamamözü	B, T
Dağlar	Gümüşhacıköy, Merzifon, Suluova, Taşova, Göynücek, Hamamözü	B, T
Vadiler	Amasya	T
Akarsular	Gümüşhacıköy, Merzifon, Suluova, Taşova, Göynücek, Hamamözü	B,T
Kanyonlar (Kızkayası, Derinöz)	Merzifon, Suluova	B
Amasya Kalesi	Amasya	T

Amasya İli Amasya ili şifalı sular, yaylalar, dağlar, vadiler, akarsular, göller, barajlar, kanyonlara ait SWOT Analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
-Amasya ilinin zengin tarihi ve kültürel birikimi -Flora ve fauna zenginliği -Amasya’ da turizm sektörünün gelişmeye açık olması -Amasya ilindeki potansiyel doğa turizmi alanlarının zenginliği -Doğa turizm faaliyetlerine olanak sağlayan topografik yapı -Kolay ulaşım ağı	-Doğa turizmi bölgelerindeki köylü profilinin çekingenliği ve bilgi eksikliği -Köylülerin devletin mali olanaklarını kullanmada deneyimsiz ve çekingen olmaları -Kurumların doğa turizmi konusunda personel ve mevzuat olarak henüz güçlü bir yapıya ulaşmaması -Yeterli uzman olmaması -Doğa turizmi faaliyetlerinin çok geniş bir alanda dağılım göstermesi planlamayı olumsuz yönde etkilemektedir. -Doğa turizmi için tanıtım ve pazarlamanın yetersizliği -Sadece doğa turizme hizmet edecek tesisler ve alt yapıdaki eksiklikler -Seyahat acentalarının özel ilgi turları organizasyonları eksikliği -Doğal Güzelliklerin uluslararası düzeyde yeterince tanıtımının yapılmaması -Profesyonel olarak doğa turizm faaliyeti yapan kurum, kuruluş ve şirketin çok az olması
Fırsatlar	Tehditler
-Kalkınma ajanslarının doğa turizmi projelerini desteklemesi -STK’ların doğa turizmine yönelik talepleri - Yöreye artan talep -Olumlu ulaşım imkanları -Amasya’ da bir havalimanının olması -Yerel yönetimlerin doğa turizm çalışmalarına yönelik ilgisi -Doğa turizm alanında kullanılabilecek yaylaların sayısının fazla olması	-Doğa turizmi amaçlı kullanılan alanların doğayı tahrip edici talepler nedeniyle baskı altında olması -Doğal alanlara insan baskısının artması -Alanlarda doğa turizmi amacına uygun olmayan farklı arazi kullanım taleplerinin olması. -Yaban hayatı açısından bilinçsiz ve kaçak avlanma -Çevre Kirliliği

Milli Park ve benzeri sahalara dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, **güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;**

- Yaylalarda yayla evlerinin pansiyonculuk uygulamalarının geliştirilmesi
- Belirlenen alanlarda atlı, yürüyüş ve bisikletli gezi rotalarının tespit edilerek işaretlenmesi işlerinin Kaymakamlıklarca öncelikli olarak yaptırılması,
- Yaylacılığın geliştirilmesi ve desteklenmesi için İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne gerekli uygulamaların başlatılması,
- Mevcut, turizm destinasyonlarına bu sahaların da eklenerek zenginleştirilmesi çalışmasının İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Orman ve Su İşleri İl Şube Müdürlüğü'nce yapılması,
- Göllerde balıklandırma çalışmalarının yapılması
- Sportif balıkçılık sahalarına uygun nitelikli sportif balıkçılık iskeleleri yapılması,
- Bu yerlere ait broşürlerin basılarak turistlerin istifadesine sunulması,
- Sportif balıkçılık ve kuş gözlemciliği gruplarına ulaşarak bu sahalarda da çalışmalar yapılması,
- Yedikır Göletine kuş gözlem kuleleri yapılması,
- Rotalarda kırsal hayatın değerlerine ve bu kültürün sürekliliğine azami dikkat gösterilerek, kırsal sahalardaki insanlarımızın bu etkinlikten en yüksek seviyede fayda temin etmelerinin sağlanması,
- Mevcut rotalar üzerindeki işaretlemelerin, tabiatın korunmasına ait tanıtıcı düzenlemelerin 11. Bölge Müdürlüğüne bağlı birimlerce yapılması,
- Mevcut rotalar üzerinde manzara seyir noktalarında ilgili birimlerce (Kaymakamlıklar, 11. Bölge Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü) seyir terasları yapılması,
- Rotalarda güvenliğin temini için özellikle tehlikeli rotalarda erken uyarı, alan kılavuzu vb. hizmetlerin verilmesinin gerektiği, tehlike anında ne yapmaları gerektiği bilgilendirmelerinin yol boyunca yer verilmesi, (ilk yardım bilgileri panosu, ve telefon numaraları vb.),
- Rotalar üzerinde kişilerin satınalma ihtiyaçlarını gidermek üzere köylü vatandaşlarımıza öncelik vererek uygun yerlerde basit satış noktalarının yapılmasının Kaymakamlıklarca gerçekleştirilmesi, bunun kırsal kesimdeki vatandaşlar için faydalı olacağı gibi rota yürüten/gezen insanlar için de ihtiyaçlarını karşılama şansı verecektir,
- Rota güzergahları üzerinde uygun yerlere “kuru tuvalet” tabir edilen tuvaletlerin yapılmasının Kaymakamlıklarca gerçekleştirilmesi,
- Fırtına ve yağmur durumunda gezi gruplarının kaybolma ihtimali veya tehlike altında olmaları durumunda kurtarma ekiplerinin alan kılavuzları ve Jandarma işbirliği ile kurulması,

4.5 AMASYA İLİNDE DOĞA TURİZM ÇEŞİTLERİ

Tablo 23. Doğa Turizmi Faaliyetlerinde Çeşit ve Tercih Edilebilecek Bölgeler

FAALİYET TÜRÜ	Bölge (En fazla talep edilenden itibaren)
Doğa Yürüyüşü	Ferhat Dağı, Yanık Tepe- Bar Dağı Parkuru, Kırklar Dağı, Akdağ, Boğalı Yaylası Parkuru(Taşova), Derinöz Kanyonu (Akdağ), Ziyaret Yaylaları, Vermiş Köyü-Lokman Tepesi-Yassıçal Güzergahı, Boraboy Gölü (Taşova), Kız Kayası Kanyonu (Merzifon),
Kuş Gözlemciliği	Yedikır Barajı (Suluova)
Botanik	Sakarar Dağı (Taşova), Akdağ, Vermiş-Yuvacık Köyleri, Taşan Dağı (Merzifon), Amasya Kalesi, Direkli-Yassıçal Mevkii, Boğalı Yaylası, Boraboy Gölü (Taşova)
Sportif Olta Balıkçılığı	Yeşilirmak, Yedikır Barajı (Suluova), Derinöz Göleti (Suluova), Kamışlı Göleti (Merzifon), Yüzüncü Yıl Göleti (Merzifon), Ziyaret Göleti, Boraboy (Taşova)
Bisiklet	Boraboy, Yedikır, Merzifon Ovası, Geldingen Ovası.
Mağaracılık	Gümüş Madenleri (Gümüşhacıköy)
Foto Safari	Kardelen Fotosafari (Ziyaret Yaylaları), Derinöz, Boraboy, Akdağ, Vermiş-Yassıçal Mevkii, Amasya Kalesi, Boğalı yaylası
Yamaç Paraşütü	Bar Dağı (Yanık Tepe), Ferhat Tepesi, Saygılı Köyü (Suluova), Çakır Tepesi (Doğantepe), Taşan Dağı (Merzifon),
Rafting	
Jeep Safari	Akdağ, Boraboy, Boğalı Yaylası, Gökdere Vadisi (Taşova), Kumluca Vadisi (Taşova),
Yayla Turizmi	Boraboy, Akdağ, Taşan Dağı, Boğalı Yaylası
Kamp- Karavan	Taşan Dağı, Boraboy, Derinöz
Oryantiring	İnegöl Dağı (Gümüşhacıköy)
Agro Turizm	Akdağ (Aktaş, Karakise Köyleri), Gökdere Vadisi, Boğalı Yaylası,

İlimizde potansiyel doğa turizmi alanlarından bazıları ve yapılabilecek doğa turizmi faaliyetleri aşağıda açıklanmıştır.

Kızkayası Kanyonu:

Kızkayası Kanyonu Merzifon'un Çaybaşı ile Balgöze köyleri arasındadır. M.Ö 2000-1500 yılları arasında yaşam olan bir bölgedir. Bir dönem İskitlerin ve daha sonra Amazonların yaşadığı sanılmaktadır. Giriş kısmında Amozonların kurban kestikleri bir tapınak vardı. Tapınağın güney tarafında İskit dönemine ait olduğu tahmin edilen kaya mezarları bulunmaktadır. Çıkışında Doğu Roma dönemine ait bir köprü vardır. Hemen bitişiğinde kullanılmayan 2 eski değirmen ve bir eski kireç ocağı vardır. Kanyon yaklaşık 3 Km. uzunluğundadır. Merzifon'a uzaklığı 18 km.dir.

Bu alan doğa yürüyüşü açısından oldukça önemli bir ekoturizm potansiyeli barındırmaktadır.

Merzifon Taşan Dağı:

Yayla turizmi ve yamaç paraşütü için uygun bir alan olup amatörce bu alanda yamaç paraşütü faaliyeti yapılmaktadır.

Ziyaret Göleti: Amasya-Taşova karayolunun 3. km'den sola ayrılarak ulaşılan Ziyaret Kasabasında bulunan sulama amaçlı yapıla gölet ve çevresinde doğa yürüyüşü, sportif olta balıkçılığı ve piknik yapma imkânı bulunmaktadır.

Boğalı Yaylası

Taşova ilçesi sınırlarında Sakarat Dağında bulunan yaylalar, 1800 m. rakımı, sarıçam ve karaçam ormanlarının çevrelediği güzelliği ile doğa yürüyüşü açısından oldukça önemli bir alandır. Bu yaylalara; Amasya'dan yaklaşık 50 kilometrelik, Taşova'dan da yaklaşık 20 kilometrelik bir yolculukla ulaşılabilir. Geleneksel yayla yaşantısının günümüzde de devam ettiği Boğalı Yaylaları; yürüyüşçülerin vazgeçilmez güzergahlarından biridir.

Akdağ Yaylaları:

İlimiz Akdağ' da bulunan yaylalar; klebek ve endemik bitki türleri bakımından zenginliğiyle özellikle bahar aylarında, doğa gözlemcilerinden yoğun ilgi görebilecek bir alandır. Yaylalarda kamp yapma potansiyelide bulunmaktadır.

Dumanlı Yaylası (Kabaoğuz Yaylaları), İnegöl Yaylaları:

Yayla turizmi potansiyeli mevcut olup her yıl Temmuz ayında Kabaoğuz yayla şenlikleri düzenlenmektedir. Bu yaylalarla beraber Aphaz Çayırı da yayla turizmi açısından elverişlidir.

Eğerli Dağı Yaylaları:

Hamamözü ilçesinde, Eğerli Dağında bulunan yaylalarda (Gölköy, Sarayözü, Kızılcaören, Damlıdere, Hamamözü yaylaları) Yayla Turizmi potansiyeli bulunmakta olup Agro Turizmi (tarım ve çiftlik) açısından bu ilçemiz uygun bir potansiyele sahiptir.

Gümüş Galerileri:

Gümüşhacıköy sınırları içerisinde, İnegöl Dağında bulunan Gümüş Galerileri “Mağara Turizmine” uygun alanlardır.

Yedi Kuğular Kuş Cenneti (Yedikır Barajı);

Göl; yabankazı, yabanördeği, angıt, karabatak ve balıkçıl vb. gibi birçok kuş türünün barındığı bir kuş cenneti görünümündedir. Akpelikanın Türkiye’deki ikinci üreme alanıdır.

Baraj gölü çevresinde yer alan doğal güzelliği, yürüyüş parkuru, DSİ sosyal tesisleri ve balık üretim tesisleri ile amatör balık avcılığı nedeniyle bölgenin çekici piknik alanı durumundadır. Su Kuşları açısından önemli bir zenginliğe sahip olan alan kuş gözlem ve fotoğraflama faaliyetleri için çok uygun bir alandır.

Derinöz Kanyonu:

3 km uzunluğunda olup kanyonun bir ucundan diğer ucuna yürümek yaklaşık 6 saat sürmektedir. Yer yer genişliği yarım metreyi bulmakta olup, kenar yükseklikleri 50 metreyi bulan kısımları vardır. Yaklaşık 2 km si susuz gidilen kanyonda, 2 km den sonra şelaleler başlamaktadır. Bu kanyon Akdağ yöresi Seyfe Köyü'ndedir. Bölge halkı burasını Ümmet Deresi olarak ta isimlendirir. Akdağ Yöresindeki Nadide kanyonlardandır, Akdağ'ın eteğine bağlıdır. Oldukça zorlu bir parkura sahip olan kanyon bölgedeki yılkı atlarına ev sahipliği yapmaktadır.

Yine aynı bölgede, Karakese Sugözü kanyonu, Aktaş köyü Germiyan Deresi, (COBUL KANYONU) kanyonu, Aktaş köyü Sınırsuyu Kanyonu, Kızılkışlacık Koçalan Mezrası Koçalan Deresi Kanyonu mevcuttur. En büyük kanyon Koçalan Çayı kanyonudur.

Yörede bulunan Akdağ yaylaları yayla turizmi, doğa yürüyüşü ve Suluova Saygılı Köyünde bulunan Koçal Tepe yamaç paraşütü açısından potansiyele sahiptir. Ayrıca Akdağ' da bulunan Karakise, Aktaş ve Seyfe gibi köyler organik tarım açısından uygundur.

Derinöz Barajı:

Akdağ mevkiinde yer alan baraj Suluova Derinöz çayı üzerinde olup 2003 yılında tamamlanmıştır. Sulama amaçlı inşa edilmiştir. Alan; sportif olta balıkçılığı, doğa yürüyüşü, bisiklet turu, piknik yapmaya elverişlidir.

Tekke Yaylası:

Göynücek ilçesinde bulunan Tekke Yaylası yayla turizmi potansiyeline sahip bir alandır.

Baraklı Şelalesi:

Özbaraklı Belediyesi'ne yaklaşık 1 km uzaklıkta, Kayabaşı mevkiindedir. Şelale kaynağının çıktığı çanak şeklindeki düz alan üzerinde antik döneme ait Roma ve Bizans kalıntılarının temel izleri mevcuttur. 10 metre yüksekliğindedir. Aynı şelalenin kuzeye bakan yüksek yamacının güneybatı köşesinde suyun yıllarca akması sonucu meydana gelen kalkerin oluşturduğu doğal bir mağara bulunmaktadır. Mağaraya 4 basamaklı bir merdivenle inilmektedir. Alan, piknik ve doğa yürüyüşü yapmaya uygun bir alandır.

Boraboy Gölü: Amasya-Taşova karayolunun 44. km'sinden sola ayrılan Taşova-Samsun karayolunu takiben 14. km'den tekrar sola ayrılarak Boraboy Beldesi'nden sonra ulaşılan ve 1.050 rakıma sahip bir doğa harikasıdır. Ormanlık alan içerisinde; her biri 3 yataklı 9 adet bungalov tipi ev, gazino, doğa yürüyüşü, kamp ve piknik yapma imkanları nedeniyle yerli ve yabancı ziyaretçilerin uğrak merkezi durumundadır. Alanın Tabiat Parkı olarak ilan edilmesi için işlemleri devam etmektedir. Alanda sportif olta balıkçılığı, kamp, doğa yürüyüşü, foto safari vb. bir çok faaliyet yapma imkanı vardır.

Tablo 24. İl ve İlçelere Göre Doğa Turizmi Değerleri

Aktivite/değer	Merkez İlçesi	Hamamözü İlçesi	Gümüşhacıköy İlçesi	Merzifon İlçesi	Suluova İlçesi	Göynücek İlçesi	Taşova İlçesi
Değerler toplamı	16	8	8	14	15	7	22
Rafting (R)	X						
Canyoning/kanyon yürüyüşü (C)				X	X		
Mağaracılık (M)			X				
Dağ bisikletçiliği (DB)							X
Denizel değerler (DS)							
Dağ-yayla gezisi imkanı (DG)	X			X	X		X
Peyzaj güzelliği/fotosafari (PF)	X				X		X
Yaylada konaklama/kamping (YK)				X	X		X
Düzenlenmiş doğa gezisi rotası(DGR)							
Tabiata uyumlu kırsal miras gezisi(KMG)							
Pansiyonculuk (P)	X						
Kır havasında şehir merkezleri(KHŞM)		X				X	
Aktif yaylacılık(AY)	X	X		X	X		X
Kelebek gözlemciliği imkanı(KeG)	X	X	X	X	X	X	X
Kuş gözlemciliği imkanı(KuG)					X		
Sportif olta balıkçılığı imkanı(SOB)	X	X	X	X	X	X	X
Milli park vb. sahalar(MP)							X
Milli park vb. nde konaklama(MPK)							
Kış sporları potansiyeli(KSP)							
Aktif kış sporları merkezi(KSM)							
Estetik şelale bulunan yerler(EŞ)							X
Estetik göl/baraj olan yerler(EGB)							X
Botanik gezilerine uygun saha(BOG)	X			X			X

Tescilli avlak sahası (AvS)	X						
Yabana hayatı geliştirme sahası(YHGS)							
Garantili yaban hayatı gözlemi(GYHG)							
İzole ilginç ekosistemler(İE)							
Çim kayağı(ÇK)							
Sualtı Yaşamı Gözleme İmkânı (SAG)							
Bakir Küçük Koylar (BKK)							
Ormanaltı florası tanıma gezi imkanı(Mantar ve benzeri dahil) (FGİ)							X
Endemik Bitkilerin Gözlemi (EBG)					X		X
Köy Pazarları(Orman meyvelerinden reçel marmelat, kurutulmuş meyve satılması kaydıyla) (KP)	X	X	X	X	X	X	X
Çayır şeklinde gruplanmış dağ çiçekleri gezisi (görselliği yüksek olacak) (DÇG)							
Doğal taşlardan tabiat tarihi gezisi(Gezi sırasında en az 10-15 değişik taş türü ve jeomorfolojik yapılar tanıtılmalıdır) (DTTG)							
Bakir doğa parçaları keşif gezisi(Bakir vadi ve bakir orman gibi gizli kalan değerleri keşfetme gezileri) (BDPKG)							
Gastronomi gezisi (Gezi günü belirlenir. Gezi günü ziyaretçilerle yöresel yemekler yapılarak yedirilir) (GG)	X	X	X	X	X	X	X
Dokusu bozulmamış kırsal miras gezisi (köyler) (KMG)							
Yayla gezisi imkanı (Ya)	X			X	X		X
Yaya gezi imkanı (Y)	X	X	X	X	X	X	X
Tarihi eserler, sit alanı (Ts)	X	X	X	X	X	X	X
Şelale görme imkanı (Ş)							X
Peyzaj değeri yüksek yerler, fotoğrafik yerler (P)	X						X
Mağara gezisi (Mğ)			X				
Motorlu gezi imkanı (M)							

Jeolojik ve jeomorfolojik değerler (Jm)							
Kanyon görme imkanı (Cn)				X	X		
Botanik gezisi imkanı (Bt)	X			X			X
Bakir orman gezisi (Bo)							
Atla geziye uygun (At)							X

5 SEÇKİN VE YÜKSEK DEĞER TAŞIYAN (X) YILDIZ ALANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE POTANSİYELİNİ GELİŞTİRME İMKANLARININ ORTAYA KONULMASINA İLİŞKİN ANALİZLER

5.1 Alanla ilgili genel bilgiler (konum, tarihi, topoğrafik özellikler, yükseltiler)

5.1.1 Amasya

5.1.1.1 Tarihi

Amasya, M.Ö. 5500 civarında Orta Karadeniz Bölümünün Yeşilırmak vadisi Harşena Dağı eteklerinde kurulmuş bir yerleşim yeridir.

Kalkolitik çağdan günümüze kadar geçen binlerce yıllık zaman dilimi içerisinde Hitit, Frig, Kimmer, İskit, Lidya, Pers, Hellenistik, Roma, Danişmend, Selçuklu, İlhanlı ve Osmanlı medeniyetlerine ev sahipliği yapmış, Ulusal Kurtuluş savaşının temeli burada atılarak “Milletin İstiklalini yine Millet azim ve kararı kurtaracaktı” ilkesi tüm yurda buradan duyurulmuştur.

5.1.1.2. Konumu

Amasya ili; Orta Karadeniz Bölümünün iç kısmında yer almaktadır. Doğudan Tokat, güneyden Tokat ve Yozgat, batıdan Çorum, kuzeyden Samsun illeri ile çevrilidir. İlin yüzölçümü 5.701 km² dir.

Toplam sınır uzunluğu 492 km. olan ilin Samsun’la 169 km., Tokat’la 165 km., Yozgat’la 6 km, Çorum’la 152 km. sınır uzunluğu vardır. İl genelinin deniz seviyesinden ortalama yüksekliği (rakım) 1.150 m., il merkezinin ise 411,69 m. dir. 34° 57’ 06” - 36° 31’ 53” doğu boylamları ile 41° 04’ 54” - 40° 16’ 16” kuzey enlemleri arasındadır.

Ankara’ya 336 km., İstanbul’a 671 km. uzaklıkta olan Amasya’nın komşu illere uzaklıkları, Çorum’a 92 km, Samsun’a 131 km, Tokat’a 114 km, Yozgat’a ise 196 km. dir.

İl merkezinin ilçelere uzaklıkları; Göynücek 46 km, Gümüşhacıköy 68 km, Hamamözü 90 km, Merzifon 46 km, Suluova 27 km ve Taşova 48 km dir.

Şekil 7. Amasya İli

Haritası

5.1.1.3.Yeryüzü Şekilleri:

Amasya İli'nin genel topografik yapısı; il ve ilçe merkezlerini çevreleyen ve sarp topografyayı oluşturan dağlık alanlar ile bunların arasında düz ve engebesiz topografyayı oluşturan ovalar (*Başlıca Geldingen, Suluova, Merzifon ve G.Hacıköy Ovaları*) ile temsil edilir. İlin topografik olarak en sarp ve yüksek kesimi Akdağ olup,“Taşlı Tepe” Mevkii 2062 rakımıyla zirveyi oluşturur.

Şekil 8. Amasya'nın Uzaydan Genel Görünüşü

5.1.2 Merzifon

5.1.2.1. Tarihi

Amasyalı coğrafyacı Strabon, Samsun-Amasya toprakları arasında Phazemon denilen bölgenin merkezini teşkil eden bir köy olduğunu ifade eder. Strabon Roma komutanlarından Pompei'nin, Mitridat'a karşı açtığı savaşta Pont zaferini kazandıktan sonra bu bölgede yaptığı gezide (M.Ö 64) Fazemon denilen latif ve engebeli bir ovoidan geçtiğini ve bu ovanın merkezi olan Phazemonitid köyüne uğradığını söyler ki, buranın Merzifon olması kuvvetli ihtimaldir.

Strabon'un bin köy olarak belirttiği Merzifon ovasında yapılan arkeolojik araştırmalarda yüzlerce höyük ve yerleşim yeri saptanmıştır. 1897, 1994, 95-96-99 ve 2000 yıllarında bölgede ekibiyle çalışmalar yapan Prof. Dr. Mehmet Özsait tespit ettiği höyük ve yerleşim yerlerinde büyük tahribatlar olduğunu belirterek; bölgenin en erken maddi kültür belgelerini veren yerleşmelerin çok zaman kaybetmeden sistematik olarak kazılmasının bölge kültür tarihinin aydınlatılmasına önemli ölçüde katkıda bulunacağını ifade etmektedir.

5.1.2.2. Konumu

Karadeniz Bölgesinin orta kesiminde Amasya İli'ne bağlı ve İl merkezinden sonra en büyük yerleşim yeri olan Merzifon, Taşan Dağı güney eteklerinde kurulmuştur. Şehrin doğusunda Suluova, güneyinde Amasya ile Çorum'a bağlı Mecitözü ilçesi, batısında Gümüşhacıköy, kuzeyinde Samsun'a bağlı Vezirköprü ve kuzey doğusunda Havza ilçeleri bulunmaktadır.

İlçenin kuzeyi ve batısı dağlık olup, orta ve doğu kesimleri ovalıktır. Kuzeyinde 1905 m.ye ulaşan Taşan Dağı, doğusunda Akdağ, güneyinde Çakır Dağı'nın uzantıları bulunmaktadır.

Yüzölçümü 971 km², denizden yüksekliği 740 m 'dir. Bir beldesi, 69 köyü vardır.

İlçenin önemli merkezlere uzaklığı: Amasya: 47 km, Ankara: 310 km, Samsun: 110 km, İstanbul: 625 km, Çorum: 60 km, İzmir: 872 km, Antalya: 834 km, Nevşehir: 313 km şeklindedir. (Kaynak: Suat AYAN)

5.1.2.3.Yeryüzü Şekilleri:

Merzifon; doğudan Akdağ (Taşlıdağ), batıdan İnegöl Dağları, kuzeyden Taşan Dağları, güneyden de Çakır ve Avratan Dağları ile çevrelenmiş "dağ içi" ova görünümündedir. Ovayı çevreleyen dağlardan, Akdağ 2062 m. Taşan Dağı 1900 m. İnegöl Dağı 1864 m. yüksekliktedir.

İlçenin kuzeyinde bulunan Taşan Dağı en önemli yükselti olup, ilçede Merzifon Ovası başta olmak üzere daha çok düzlükler hakimdir.

5.1.3 Suluova

5.1.3.1 Tarihi

Suluova, Miladi ilk yıllarda “Arguma” (Sulakyurt) adıyla anılır. 1902 yılında “Suluca” ismiyle bucak olmuştur. 1946 yılında “Suluova” ismini almış ve ilçe olmuştur.

Suluova'nın tarihi M.Ö. 2000'li yıllara dayanmaktadır. “Doğukent” mahallesinde bulunan Kumbettepe’ de yapılan kazılarda çıkan envantere göre ilçe tarihi, kalkolitik çağ ve Hititler devrine kadar uzanmaktadır.

Selçuklular döneminde Türk idaresine (egemenliğine) girmiştir. 1386 yılında Osmanlı idaresine geçmiştir.

Zengin bir linyit kaynağına sahip ilçe merkezi 1954 yılında Şeker Fabrikasının kurulması ile hızlı bir gelişme göstermiştir. Suluova 1957 yılında ilçe olmuştur.

5.1.3.2 Konumu

Orta Karadeniz Bölgesi'nin iç kısmında yer alan ilçe, Amasya'nın 25 kilometre batısında kalır. İlçe yüzölçümü 465.858 dekar, denizden yüksekliği 510 metre' dir. Suluova'nın üç tarafı yüksek olmayan dağlarla çevrilidir. Akdağ ilçenin en yüksek dağı olup, yüksekliği 2064 metredir. Suluova'nın batısı Merzifon Ovası ile bağlantılıdır. Tersakan, ilçenin en önemli akarsuyudur. Kaynağı Lâdik gölüdür. Suluova'ya Eski Çelték' ten girer ve Suluova Ovasında sağa doğru bir yay çizerek, Amasya'da Yeşilırmak ile birleşir. Yedikır mevkiinde bulunan Yedikır Göleti, Tersakan 'dan 7,5 kilometre mesafede büyük bir kanalla su taşınarak inşa edilmiş 60 milyon m³ hacimli, çevrenin en büyük sulama barajıdır.

5.1.3.3 Yeryüzü Şekilleri

Suluova’ da bulunan Akdağ, yörenin en önemli yükseltisi olup, ilçe düzlük ve ovalardan oluşmaktadır.

5.1.4 Hamamözü

5.1.4.1 Tarihi

Hamamözü vadisinde yerleşim Hititler döneminin öncesine dayanmaktadır. Etilerin idari merkezi Hattuş ve Alacahöyük harabelerinin çok yakınında oluşu ve Kızılırmak'ın da yakınında bulunması yanında Eti medeniyetiyle ilgilenen uzmanların bu vadiye gerekli arkeolojik incelemeleri yapmaları halinde pek çok hazinenin gün ışığına çıkacağı bir gerçektir.

Tarihte daha sonra Frigler, Kimmerler (Kuzey Kafkas), peşinden Romalılar bu bölgede görülmüşlerdir. Romalılar'ın büyük yerleşim merkezlerinden olan Hamamözü'nde Romalılar'dan kalma kaplıca, mezar taşları ve eski cami duvarlarında yazılı taşlara rastlanmaktadır. Bundan 30 yıl önce Batı Trakya'da görevli bir öğretmen vasıtasıyla adı geçen taşlardan bir tanesinin fotoğrafları çekilerek Yunanistan'a götürülmüş ve Roma tarihi uzmanlarına incelettirilmiştir. Yapılan tercümelere göre ilçenin yerinde M.S. 50' li yıllarda Romalılar'a bağlı Paros tarafından üç kubbeli veya üç ayrı hamam yaptırılarak adına izafen (Poros) taşı kazılarak kaplıca duvarına konulduğu öngörülmüştür. Cami avlusundaki yazılı taşın ise M.S. 300 tarihinde ölen bir papaz kızının mezar taşı olduğu söylenmektedir. Yapılan bazı çalışmalar sonucu kaplıca çevresinde kubbeler ve kemerler ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca çevrede Romalılar'a ait büyük mezarlıklar bulunduğu da söylenmektedir. Yapılacak arkeolojik araştırmalar sonucu bunlara benzer pek çok tarihi vesikaları çoğaltılabileceğine inanılmaktadır.

Büyük Selçuklu İmparatoru, Melik Şah'a bağlı kumandan Danişmend Ahmet Gazi 1075 yılında elli bin kişilik bir orduyla Tokat'ı ve daha sonra Amasya'yı ele geçirdikten sonra Çorum'u almak üzere yakın akrabası Çavlı Gazi beyi görevlendirir. Çavlı bey, Karatekin ve Serkes Ahmet Gazi ile Çorum üzerine yürür. Ancak o zamanın Çorum valisi Mastura Kastamonu'dan yardım talebinde bulunduğundan Çorum'u alamamıştır. Bunun üzerine Melik Ahmet Gazi otuz bin kişilik askeri ve üç kumandanı ile Çorum'u zapt eder. İltekin Gazi'yi yanına alarak, Osmancık'ı almak üzere Çorum'dan ayrılır. Çankırı yöresinin fethi içinse Çavlı ve Karatekin beyleri görevlendirir. Osmancık alındıktan sonra burasını Alayunt boyundan Osman Bey'e verir ve Osmancık'tan ayrılır. Hamamözü üzerinden Gümüşhacıköy ve Merzifon'u alarak Amasya'ya döner. 2. Kılıç Aslan, Danişmendler'e 1095 yılında son verince Amasya'yı oğlu Melik Nizamettin Argun Şah'a devreder. Bu zamanlarda Danişmendler'den kalan yöre Argun Şah'ın mahiyetinde bulunan Arkut Bey'in himayesine verilir. Şu anda

ilçedeki kaplıcaların ilk onarımı bu devirlerde Arkut Bey tarafından yaptırılır. Buna izafen de kaplıcalara ‘‘Arkut Bey Hamamı’’ denilmiştir. Daha sonra Osmanlı devrinde Hamamözü Gümüş’ün zenginlerinden Kamil ve İbrahim beylerin çiftliği haline getirilmiştir.

1991 yılına kadar Gümüşhacıköy’e bağlı bir kasaba iken, bu tarihten sonra ilçe olan Hamamözü’nden Adil Candemir ve Hamit Kaplan gibi dünya şampiyonu güreşçiler yetişmiş, şirin ilçenin tanıtımında önemli rol oynamışlardır.

İlçe halen, Amasya’ya bağlı 1700 nüfuslu küçük ve şirin bir ilçedir. Toplam 18 köyü bulunmaktadır. Köyleri de dahil toplam nüfusu 6000 civarındadır.

5.1.4.2 Konumu

Hamamözü, Amasya’ya bağlı ve il merkezine 90km, Çorum il merkezine 43 km. uzaklıkta, 16 köyü bulunan 1700 nüfuslu şirin bir ilçedir. (Toplam Nüfus 6000). İlçenin kuzeyinde Gümüşhacıköy, kuzeybatısında Osmancık ve güneyinde Laçın ilçeleri ile Çorum ili bulunmaktadır.

5.1.4.3 Yeryüzü Şekilleri

İlçenin kuzey ve batı bölümünde İnegöl Dağları, doğu ve güneyinde ise Saray Dağları ve Eğerci Tepesi (1650m) bulunmaktadır. Bu yükseltilerin arasında yer alan ilçe de, düzlükler fazla yer tutmamaktadır.

İlçe merkezine 8 km uzaklıkta, adını yakınında bulunan Omarca Köyü’nden alan Omarca Çamlığı ile ilçe merkezinde bulunan Kuştepe gibi piknik ve mesire alanları mevcuttur.

5.1.5 Taşova

5.1.5.1 Tarihi

Taşova Tarihte birçok devletin hakimiyeti altına girmiştir. İlçede yapılan kazılarda arkeolojik buluntulara rastlanmıştır.

Taşova’da egemenlik kuran ilk devlet Hititlerdir. Hititler, M.Ö. 1650 yıllarında Anadolu’ya hakim olunca, Taşova ve çevresini de idareleri altına aldılar. Daha sonra yöreye Frigler (M.Ö. 1200-700) ve Kimmerler hakim oldu. İran’da kurulan Med İmparatorluğu, Anadolu yönünde genişlemeye başlayıp Kimmerler Devleti’ne son vererek bölgeye hakim oldular. Taşova Pers Kralı III. Adaşir zamanında Pers hakimiyetine geçti.

Makedonya Kralı İskender, M.Ö.331 yılında Anadolu’yu istila etti. Dolayısıyla Taşova da Makedon idaresine geçti. Makedonya Krallığı’nın dağılması üzerine yörede Pontus Krallığı

kuruldu.(M.Ö.291) Pontus Krallığı'nın egemenliği Amasya'nın Roma İmparatorluğu'na katılmasına kadar devam etti. Roma İmparatoru, Jules Sezar, Pontus Kralı Farnak ile yaptığı çarpışmayı kazandı.(M.Ö.47). Romalılar, M.S. 25 yılında yöreyi tamamen topraklarına kattılar. Amasya ve Alpaslan Müzelerin de sergilenen pek çok eser, yörede Makedonya ve Roma İmparatorluklarının hakimiyet sürdüğünü doğrulamaktadır.

Taşova 395 yılına kadar Roma hakimiyetinde kaldı. Bu tarihten sonra asırlarca Bizanslılar yöreyi ellerinde tuttular. 712 yılında Emeviler Taşova'yı ele geçirdiler. Türkler Anadolu'ya gelene kadar yöre, Arapların idaresinde bulundu.

Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan, 26 Ağustos 1071'de Malazgirt Meydan Muhaberesi'nde Bizans ordusunu yenilgiye uğratarak Anadolu'nun kapılarını Türklere açtı. Sultan Alparslan'ın Anadolu'ya gönderdiği Türk komutanlar Anadolu şehirlerini birer birer ele geçirmeye başladılar. Malazgirt Savaşını takip eden ikiyüzyıl boyunca Horasan ve Maveräünnehir'den göç eden Türk boyları, şehir ve kasabalara yerleştiler. Bu arada Horasan'dan göç eden Seyyid Nurettin Alparslan, bugünkü Alparslan Kasabası'na gelerek yerleşti (1257). Rufai tarikatına mensup olan Seyyid Nurettin zaviye bir vakıf tesis etti. Yörenin Türkleşmesinde ve halkın manen eğitiminde etkili oldu. Seyyid Nurettin'in kurduğu vakıf 1901 yılına kadar faaliyetini sürdürdü.

Taşova, 1075 yılında Danişmentliler'in eline geçti. Danişmentli Hükümdarı Melik Gazi, yöreyi ele geçirerek adeta Amasya'yı Türk-İslam kültürünün merkezi haline getirdi. Taşova ve çevresi II. Kılıç arslan zamanında Türkiye Selçukluları'nın hakimiyeti altına girdi.(1174) Köseadağ Savaşından sonra yöre, Moğol istilasına uğradı. Anadolu'da kıtlık, yoksulluk ve kargaşa baş gösterdi. Meşhur Babai ayaklanması yörede etkili oldu. Türkiye Selçuklu Devleti karışıklıkları önlemek için ülkeyi ikiye ayırdı. Taşova Rum Eyaleti içinde kaldı ve idaresi Seyfettin Torumtay'a bırakıldı. Türkiye Selçuklu Devleti'nin dağılmasından sonra ülkede beylikler kuruldu. Önce Kadı Burhanettin Devleti, sonra Tacettinoğulları yörede 1425 yılına kadar hakimiyet sürdü. Bu tarihte Osmanlı Sultanı Çelebi Mehmet, Tacettin Beyliği'ne son vererek, Taşova'yı ülkesine dahil etti.

Taşova Osmanlı Devrinde Tokat Sancağı'na bağlı bir köy olarak teşkilatlandırılmıştır. Devlet yıkılana kadar bu özelliğini korumuştur. Kurtuluş Savaşında Taşova, Rum Çetelerinin saldırılarına hedef oldu. Rum çeteleri, Türk Köylerine saldırılar yaparak, kadın, çocuk ve ihtiyar demeden pek çok Türkü katlettiler. Türk halkı bu gelişme üzerine silahlanarak, Rumlara karşı harekete geçti. Mustafa Kemal'in önderliğindeki Milli Mücadele başarıya ulaştıktan sonra yöreye askeri kuvvet gönderildi. Yapılan silahlı mücadele sonunda yöre Rum Eşkışkılarının temizlendi.

Taşova Cumhuriyet Döneminde 1923 den 1944 yılına kadar, Tokat İli Erbaa İlçesine bağlı olarak kaldı. Bu devirde adı Yemişenbükü idi. Taşova 04.08.1944 tarihinde 4448 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bağımsız bir ilçe olmuştur. Tokat İline ulaşımın güç olması ve hizmetlerinin gecikmesi sonucu 1953 yılında alınan Bakanlar Kurulu Kararı ile ilçe, Tokat İlinden ayrılarak, AMASYA ilinin sınırlarına dahil edilmiştir.

Taşova'nın kültürel mirasları turizmi alevlendirebilecek düzeydedir. Taşova çevresinde yapılan kazılarda, Romalılardan, Hititlerden, Osmanlılardan kalma, tarihi buluntular, Alpaslan ve Amasya müzelerinde sergilenmektedir. İlçede müzenin olmayışı, bu tarihi mirasların, ilçe dışında sergilenmesini zorunlu kılmaktadır.

5.1.5.2 Konumu

Taşova, doğuda Koyulhisar'dan başlayarak, Reşadiye, Niksar ve Erbaa gibi önemli büyük ilçeleri içine alan verimli ovanın batısındadır. İlçenin doğusunda Tokat'ın Erbaa ilçesi, Batısında Amasya ve Samsun İli'nin Ladik İlçesi, kuzeyinde Samsun İli'nin Çarşamba İlçesi ve güneyinde Tokat İli'nin Turhal İlçesi bulunmaktadır.

5.1.5.3 Yeryüzü Şekilleri

Taşova İlçesi'nin yüzölçümü 1025 Km² dir. Amasya'ya uzaklığı 55 km olan ilçenin ortasından Yeşilirmak geçmektedir. Taşova'nın denizden yüksekliği 230 metredir; ancak ilçenin dağlık ve engebeli yapısı nedeni ile rakım değişmektedir. En önemli dağları batıda Engüles, kuzeydoğuda Canik, güneyde Boğalı (1950m) ve kuzeybatıda Akdağ'dır.(2050m)

Verimli alivyonlarla örtülü Erbaa ovasının batıya doğru girintisi şeklinde olan Taşova Düzlüklerinin batısında Tekke Düzlüğü vardır. Her ikisi arasında volkanik arazi uzanır. Ovanın hemen kuzeyinde ve güneyinde neojen arazi düzlük ve tepelikleri geniş yer tutar. temel de ise kristal metoforfik arazi uzanır.

1. Seçkin Doğa turizmi değerlerine ait bilgiler,

Boraboy Gölü: Alan; doğa yürüyüşü, doğa sporları, motokros gezileri, jip safari, foto safari gibi doğaturizmi faaliyetlerinin yapılabileceği peyzaj özelliklerine sahiptir. Saha içerisindeki tepeler, sarp kayalıklar eşsiz manzara güzelliği sunmakta ve kar sularının birikmesiyle oluşan doğal gölcükler bulunmaktadır. Her mevsim fotoğraf çekmeye elverişli manzara güzelliğine ve özelliğine sahip alanları mevcuttur. Yaban hayatı zenginliğine sahip

olup, birçok memeli ve kuş türleri görülebilir. Huzurun ve dinlenmenin ev sahipliğini yapabilecek ender yerlerden biridir.

Yedikır Göleti: Yedikır Göleti, Amasya il merkezine 32 km., Suluova ilçesine 10 km., Merzifon ilçesine 15 km. mesafede yer almaktadır. Amasya'da, Tersakan Çayından beslenen, sulama amacıyla inşa edilmiş bir barajdır. Yüzölçümü 593 ha. dır. Toprak gövde dolgu tipi olan barajın gövde hacmi 63.000.000 m³, akarsu yatağından yüksekliği 28,00 m., normal su kotunda göl hacmi 6,30 hm³, normal su kotunda göl alanı 5,93 km²'dir. Baraj 7.403 hektarlık bir alana sulama hizmeti vermektedir.

1. Derece doğal sit alanı olan saha çok çeşitli su kuşlarına ev sahipliği yapmaktadır. Sahada kuş gözlemciliği imkanı bulunmaktadır. Ayrıca yöre halkı tarafından mesire yeri olarak kullanılmakta, sportif olta balıkçılığı yapılmaktadır.

Şahin Yaylası 75. Yıl Göleti: Korunması gerekli biyolojik çeşitliliğe, endemik ve nesli tehlike altındaki türlere, doğal ormanlara, büyük memeliler için uygun yaşam ortamlarına, göl ekosistemine ve eşsiz bir peyzaja sahip olması nedeniyle (Mülga) İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nün 25.04.2007 tarih ve 1374 sayılı yazısı ile Mesire Yeri olarak teklif edilmiş olup, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün 18.07.2007 tarih ve 228-900-5082 sayılı yazısı ile A tipi "mesire yeri" olarak tescil edilmiştir. Daha sonra söz konusu alan 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı Bakanlık Olur'u ile "**Tabiat Parkı**" olarak tescil edilmiştir.

Şahinyaylası 75. Yıl Göleti Tabiat Parkı Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Amasya Şube Müdürlüğüne bağlı olup, 48,18 hektarlık bir alana sahiptir.

2. Sahanın Doğa Turizmi Potansiyelinin öne çıktığı ve sunduğu aktiviteler,

Boraboy Gölü: Alan; doğa yürüyüşü, bisiklet, çadırli kamp, doğa sporları, motokros gezileri, jip safari, foto safari gibi doğaturizm faaliyetlerinin yapılabileceği peyzaj özelliklerine sahiptir. Her mevsim fotoğraf çekmeye elverişli manzara güzelliğine ve özelliğine sahip alanları mevcuttur.

Yedikır Göleti: 1. Derece doğal sit alanı olan saha çok çeşitli su kuşlarına ev sahipliği yapmaktadır. Sahada kuş gözlemciliği imkanı bulunmaktadır. Ayrıca yöre halkı tarafından mesire yeri olarak kullanılmakta, sportif olta balıkçılığı yapılmaktadır.

Şahinyaylası 75. Yıl Göleti: Saha yöre halkı tarafından mesire yeri olarak kullanılmakta olup, sportif olta balıkçılığına, doğa yürüyüşüne uygun bir alandır.

3. Sahanın Doğa Turizmi Yönetimi Amaçları

Sahalarda doğa turizmi için yeterli imkan olmasına rağmen bu potansiyel yeterince değerlendirilememektedir. Bu imkanların kullanılması için yeterli alt yapı, parkur, tesis ve desteklerin yapılması durumu iyi bir yönetim anlayışı ile mümkün olacaktır.

4. Önümüzdeki 3 yıl için Turist artış öngörüsü

Söz konusu sahalar için yeterli tanıtımın sağlanması, yeterli yeme-içme, konaklama, tesislerinin yapılması, rehberlik hizmetlerinin yeterli olması, yolların yapılması vb. turist çekek uygulamalar ile turist sayısında ciddi artış olabilecektir.

Sahaların Turizm Talebi Değerleri tablosu

Boraboy Gölü

Halihazırda ki ziyaretçi sayısı	Sahayı gezmek maksatlı gelen ve konaklayan: 533 kişi (Mayıs-Kasım) Ziyaretçi (konaklamayanlar) : 1000-1500 kişi (Haftasonu), 100-300 kişi (Hafta içi)
Para harcama	Sahada Belediyece işletilen 10 adet bungalowda (36 yatak) konaklama imkanı bulunmakta bungalowların günlük ücreti 60 TL dir. Ayrıca sahada Belediyece işletilen lokanta bulunmaktadır. Bunlar göz önüne alındığında konaklama ve yeme-içme için kişi başına ortalama en az 50 TL harcama yapıldığı düşünülmektedir.
Ziyaretçi Profili	Sahaya daha çok aile ve aile grupları şeklinde ziyaretçiler gelmektedir.
Gelişlerinin İlk 5 Sebebi	1- Piknik 2- Doğa Gezileri,
Kıyaslanabileceği saha	Şahinyaylası 75. Göleti Tabiat Parkı

Şahinyaylası 75. Göleti Tabiat Parkı

Halihazırda ki ziyaretçi sayısı	Sahanın gelişme planı çalışmaları devam etmekte olup kontrol ünitesi bulunmadığından dolayı net bir rakam verilememektedir. Ancak daha sık olarak yazın 3 ay süreyle yöre halkı tarafından mesire yeri olarak kullanıldığı göz önüne alınarak, özellikle haftasonları ziyaretçi sayısı artmaktadır. Bu sayıların haftasonu 300-500, hafta içi 50-100 kişi geldiği tahmin edilmektedir.
Para harcama	Sahada konaklama imkanı bulunmadığı, gelenlerin ihtiyaçlarını kendileri getirdiği için para harcadıkları düşünülmemektedir.
Ziyaretçi Profili	Sahaya daha çok aile ve aile grupları şeklinde ziyaretçiler gelmektedir.
Gelişlerinin İlk 5 Sebebi	1- Piknik 2- Doğa Gezileri
Kıyaslanabileceği saha	Boraboy Gölü

Yedikır Göleti

Halihazırda ki ziyaretçi sayısı	DSİ' ye ait olan ve Suluova Belediyesince işletilen sahada kontrol ünitesi bulunduğu halde alınan ücretlere yöre halkının tepkisi nedeniyle ücretli giriş ve kontrol kaldırılmıştır. Bu nedenle net bir rakam verilememektedir. Ancak daha sık olarak yazın 3 ay süreyle yöre halkı tarafından mesire yeri olarak kullanıldığı göz önüne alınarak, özellikle haftasonları ziyaretçi sayısı artmaktadır. Bu sayıların haftasonu 500-1000, hafta içi 50-100 kişi geldiği tahmin edilmektedir.
Para harcama	Sahada konaklama imkanı bulunmadığı, gelenlerin ihtiyaçlarını kendileri getirdiği için para harcadıkları düşünülmemektedir.
Ziyaretçi Profili	Sahaya daha çok aile ve aile grupları şeklinde ziyaretçiler gelmektedir.
Gelişlerinin İlk 5 Sebebi	1- Piknik 2- Sportif olta balıkçılığı
Kıyaslanabileceği saha	Bulunmamaktadır.

Boraboy Gölü

Ulaşılabilirlik Analizi		
Sahanın Uluslararası havaalanına yakınlığı	Orta derecede yakın; 2,5 saat (Samsun-Çarşamba Havaalanı)	
Alana Ulaşım	Özel taşıt (x) Toplu taşıma () Diğerleri () (Bisiklet, motosiklet, yürüyüş, atlı vb.)	<i>Ziyaretçinin Genel ulaşım kanaati:</i> Sahaya toplu taşıma yoktur. Ziyaretçiler kendi imkanları ile sahaya ulaşmaktadırlar.
Ulaşım için problemler:		

Altyapı Analizi	Yetersiz	Yeterli	İyi	Açıklama
Taşımacılık ağı	X			
Yerel ağ(toprak, asfalt)	X			
Anayollara bağlantı		X		
Yerel genel taşımacılık	X			
Programlar	X			
Ücretler			X	
Ring patikaları	X			
İşaret levhaları		X		
Genel yer işaret levhaları	X			
Bilgi panoları		X		
Araçlar için park kapasitesi	X			
Bilgi alma ve tercüme kolaylıkları	X			
Restoran sayısı	X			

Yeme içme konaklama analizi

Restoranların durumu	Kategori	Sayısı	Açıklama
	Turistik	1	Belediyece işletilmektedir.
	Yerel		
Yemek Standartları	Yüksek standartlı yemek sunanlar : Yeterli ve yöresel standartta yemek sunanlar: 1 Kötü standartta yemek sunanlar :		
Barınma imkanları	Kategori (iyi-kötü-orta)	Kuruluş Sayısı	Yatak Sayısı
Oteller	-	-	-
Hosteller (Misafirhaneler)	-	-	-
Yatak&kahvaltı oteli	-	-	-
Rota üstü kulübeler	-	-	-
Bungalov tarzı	Kötü	10	36
Kamp alanı	İyi		
Diğerleri: Pansiyon			

Sahanın kendine has seçkin ve diğer önemli özellikleri;			
		Var-Yok	Neler?
Sunduğu değerlerden	Tek-eşsiz olanlar var mı?	Yok	
	Biraz farklı ama değerli olanlar	Var	Doğal Güzelliği
	Diğer ilgi çeken yerlere benzer olanlar	Yok	
Alan turist ziyaret döngüsüne girecek şekilde turistlerin ilgisini çekecek diğer alanlara yakın mı?	Hayır	Hangi Sahalar	Sunduğu özellikleri
Alandaki yabanıl varlıklar	Bayrak türler		
	Diğer ilginç yaban hayatı (fauna)		
	Kelebekler		
	Endemik bitkiler,		

Tatmin edici yaban hayatı izleme imkanı (Varsa)

Tatmin edici yaban hayatı izleme imkanı	Memeliler		Kuşlar	Açıklama
Garanti edilen türler var mı?				
Genellikle rastlanma ihtimali				
Şans veya mevsime bağlı olanlar				
Alanda bulunan tesisler				
Sahadaki tesisler	Yetersiz	Yeterli	İyi	Durum Açıklaması
Rekreasyonel tesisler	X			
Spor tesisleri	X			
Diğerleri				

Taşıma Kapasitesi Analizi

Sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi Değerlendirme Şekli: 1- Tamamen Sağlanabiliyor, 2- Genel Olarak Sağlanıyor, 3- Veri Yok, 4- Çoğunlukla Sağlanamıyor 5- Hiç Sağlanamıyor					
Göstergeler	1	2	3	4	5
Tüm ilgi grupları turizmden elde edilen gelirden eşit pay alırlar					X
Tüm ilgi grupları turizm gelişimine oranlı bir miktar para yatırımı yapabilir					X
Yerel ekonomi için turizm faydaları açıktır				X	
Turizm gelişimiyle ilgili paydaşların ihtiyaç, istek ve önerileri ele alınıyor				X	
Tüm ilgi gruplarına önem veriliyor			X		
İlgi gruplarının birbiriyle olan ilişkileri iyi			X		
Beraber çalışmanın önemi biliniyor				X	
İyi bir işbirliği içindeler				X	
Belirli kararların alınma amacı saklanmıyor			X		
Yerel ilgi grupları karar almada söz sahibi			X		
Bölgesel ilgi grupları karar almada söz sahibi			X		
Diğer sektörler de turizm gelişimine fayda sağlıyor				X	
Turizm kırsal ekonomiye destek veriyor				X	
Geleneksel faaliyetler ve üretim türleri turizm gelişiminden sonra gelişme gösterdi			X		
Turizm gelişimi istihdamı artırma beklentilerini karşılıyor					X
Yerel halk, özellikle gençler için yeni iş imkanı ortaya çıktı					X
Kendi turizm işini kurmak isteyenlere yeterli destek veriliyor					X
Turizm işi kurmak için eğitim ve öğretim veriliyor					X
Planlı turizm uygulaması yapılıyor					X
Yerel köyler ve kamusal alanın özelliği turizmden sonra zarar görmemiştir.				X	
Turizm temel olarak yerel mal ve hizmetlerden faydalanır				X	
Bölgemizi ziyaret eden turist sayısı yeterlidir					X
Turizm kültürel mirasın devamına yardımcı oluyor				X	
Turizm endüstriyel mirasın sürdürülmesi için yardımcı oluyor				X	
Turizm gelişimi peyzaj dokusuna zarar vermiyor		X			
Turizm doğanın korunmasına yardımcı oluyor				X	
Turizm kültürel manzaranın korunmasına yardımcı oluyor				X	
Turizm hayat kalitesini artırıyor					X

Sosyal ve Ekonomik Taşıma Kapasitesi Verilerini Değerlendirme Sonuçları;

Ekolojik taşıma kapasitesi analizi					
Faaliyet	Genel etkiler Müspet /menfi	Korunan alan üzerindeki etki	Etki		
			Kabul edilebilir	Kabul edilemez	Kabul edilebilir ancak;
Kamping&piknik			X		Alanda bazı düzenlemeler yapılması gerekir.
Ahşap Hediyelik eşyaların			X		Alanda bazı düzenlemeler

satılması,					yapılması gerekir
Dağcılık,trekking			X		Alanda bazı düzenlemeler yapılması gerekir
Su sporları				X	
Rafting				X	
Olta balıkçılığı			X		
Normal spor etkinlikleri			X		Alanda bazı düzenlemeler yapılması gerekir
Yeme içme			X		Günübirlık ziyaretçiler yemek ihtiyaçlarını genelde yanlarında getirdikleri yiyecek ve içeceklerden karşılamaktadırlar. Bu konuda alanda düzenli rekreasyonel alanlarının oluşturulması gerekmektedir.
Doğa yürüyüşü			X		Alanda bazı düzenlemeler yapılması gerekir
Mağaracılık				X	
Kanyoning				X	
Yaban hayatı gözlemi			X		
Bilimsel geziler			X		

İzlemeye esas olan **Ekolojik Göstergeler** aşağıdaki şekilde incelenmelidir.

1- Tamamen doğru, 2- Genel olarak doğru, 3- Veri yok, 4- Çoğunlukla yanlış, 5- Hiç yok,

Ekolojik taşıma kapasitesinin etkileri;					
<i>Ekolojik göstergeler</i>	1	2	3	4	5
Bitkiler turizm artışından etkilenmemektedir			X		
Yürüyüş yollarından yürümeyen turistler bitkilere çok zarar veriyor			X		
Turizmden dolayı daha fazla toprak erozyonu meydana gelmektedir				X	
Korunan alanın suları gözle görünür şekilde kirlenmektedir				X	
Turizm gelişimi sebebi ile balık miktarı azalmıştır				X	
Korunan alanın yer altı suları içme suyu olarak kullanılabilir			X		
Turistler yaban hayatı için rahatsız edici bir faktördür			X		
Turizmden dolayı flora ve faunada ölümler artmıştır			X		

Ekolojik Taşıma Kapasitesi Verilerini Değerlendirme Sonuçları;

Fiziki/İdari Taşıma Kapasitesi İncelemesi ve Değerlendirmesi;

(1-Akıcı, yeterli 2- İyi, 3- Fena değil, 4- Kötü, 5- Çok Kötü)

Fiziki/İdari taşıma kapasitesi							
	Yer	Kapasite	1	2	3	4	5
Altyapı	Korunan alana giriş yolları				X		
	Korunan alandaki yol ağı					X	
	Korunan alan içindeki toplu taşıma araçları						X
Park girişi	Park etme					X	
	akış					X	
Park yeri imkanları	Yer sayısı						X
	Biletleme					X	
	yönlendirme				X		
Bilgi imkanları	İşaret levhaları				X		
	Yetkililer					X	
	Ziyaretçi merkezi						X
	Ofisler						X
	Basılı ve görsel materyal						X
Yiyecek içecek temini	Tedarik						X
Ticaret	Seçenekler						X
Kolaylık tesisleri	Tuvaletler						X
	Atıkların toplanması				X		
Patika ağı	Yeterlilik durumu						X
Yaban hayatı izleme noktaları	Sayısı ve uygunluğu						X
Aktiviteler	seçenekler						X
	Paket doğa turları						X
	Bisiklet kiralama						X
	Araç kiralama						X
	At-katır kiralama					X	
Çalışanlar	Yeterli sayıda					X	
	Donanımlı						X

Fiziki/İdari taşıma kapasitesi yönünden yapılan değerlendirme;

Alanda konaklama, alt ve üst yapı, doğa turizmi açısından gerekli düzenlemeler eksik olup yeterli düzenleme yapılması gerekmektedir.

Psikolojik Taşıma Kapasitesi: (Göstergeler; turistlerle kavga olayları var mı? Sürekli mi? Turistler hakkında genel kanı-Olumlu/olumsuz vb. göstergeler)

Alanda turistlerle kavga olayı ve benimsememe olmamaktadır. Alanda Jandarmanın bir ünitesi bulunmakta olup sürekli olarak devriye yapmaktadırlar.

Şahinyaylası 75. Yıl Göleti Tabiat Parkı

Ulaşılabilirlik Analizi		
Sahanın Uluslararası havaalanına yakınlığı	Orta derecede yakın; 3 saat (Samsun-Çarşamba Havaalanı)	
Alana Ulaşım	Özel taşıt (x) Toplu taşıma () Diğerleri () (Bisiklet, motosiklet, yürüyüş, atlı vb.)	<i>Ziyaretçinin Genel ulaşım kanaati:</i> Sahaya toplu taşıma yoktur. Ziyaretçiler kendi imkanları ile sahaya ulaşmaktadırlar.
Ulaşım için problemler:		

Altyapı Analizi	Yetersiz	Yeterli	İyi	Açıklama
Taşımacılık ağı	X			Sahanın Gelişim Planı çalışmaları devam etmektedir.
Yerel ağ(toprak, asfalt)	X			
Anayollara bağlantı		X		
Yerel genel taşımacılık	X			
Programlar	X			
Ücretler				
Ring patikaları	X			
İşaret levhaları	X			
Genel yer işaret levhaları	X			
Bilgi panoları	X			
Araçlar için park kapasitesi	X			
Bilgi alma ve tercüme kolaylıkları	X			
Restoran sayısı	X			

Yeme içme konaklama analizi

Restoranların durumu	Kategori	Sayısı	Açıklama
	Turistik		
	Yerel		
Yemek Standartları	Yüksek standartlı yemek sunanlar : Yeterli ve yöresel standartta yemek sunanlar: Kötü standartta yemek sunanlar :		
Barınma imkanları	Kategori (iyi-kötü-orta)	Kuruluş Sayısı	Yatak Sayısı
Oteller	-	-	-
Hosteller (Misafirhaneler)	-	-	-
Yatak&kahvaltı oteli	-	-	-
Rota üstü kulübeler	-	-	-
Bungalov tarzı	-	-	-
Kamp alanı	İyi	-	-
Diğerleri: Pansiyon	-	-	-

Sahanın kendine has seçkin ve diğer önemli özellikleri;			
		Var-Yok	Neler?
Sunduğu değerlerden	Tek-eşsiz olanlar var mı?	Yok	
	Biraz farklı ama değerli olanlar	Var	Doğal Güzelliği
	Diğer ilgi çeken yerlere benzer olanlar	Yok	
Alan turist ziyaret döngüsüne girecek şekilde turistlerin ilgisini çekecek diğer alanlara yakın mı?	Evet	Hangi Sahalar Boraboy Gölü	Sunduğu özellikleri Doğal Güzelliği
Alandaki yabanıl varlıklar	Bayrak türler		
	Diğer ilginç yaban hayatı (fauna)		
	Kelebekler		
	Endemik bitkiler,		

Tatmin edici yaban hayatı izleme imkanı (Varsa)

Tatmin edici yaban hayatı izleme imkanı	Memeliler		Kuşlar	Açıklama
Garanti edilen türler var mı?				
Genellikle rastlanma ihtimali				
Şans veya mevsime bağlı olanlar				
Alanda bulunan tesisler				
Sahadaki tesisler	Yetersiz	Yeterli	İyi	Durum Açıklaması
Rekreasyonel tesisler	X			
Spor tesisleri	X			
Diğerleri				

Taşıma Kapasitesi Analizi

Sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi Değerlendirme Şekli: 1- Tamamen Sağlanabiliyor, 2- Genel Olarak Sağlanıyor, 3- Veri Yok, 4- Çoğunlukla Sağlanamıyor 5- Hiç Sağlanamıyor					
Göstergeler	1	2	3	4	5
Tüm ilgi grupları turizmden elde edilen gelirden eşit pay alırlar					X
Tüm ilgi grupları turizm gelişimine oranlı bir miktar para yatırımı yapabilir					X
Yerel ekonomi için turizm faydaları açıktır				X	
Turizm gelişimiyle ilgili paydaşların ihtiyaç, istek ve önerileri ele alınıyor				X	
Tüm ilgi gruplarına önem veriliyor			X		
İlgi gruplarının birbiriyle olan ilişkileri iyi			X		
Beraber çalışmanın önemi biliniyor				X	
İyi bir işbirliği içindeler				X	
Belirli kararların alınma amacı saklanmıyor			X		
Yerel ilgi grupları karar almada söz sahibi			X		
Bölgesel ilgi grupları karar almada söz sahibi			X		
Diğer sektörler de turizm gelişimine fayda sağlıyor				X	
Turizm kırsal ekonomiye destek veriyor				X	
Geleneksel faaliyetler ve üretim türleri turizm gelişiminden sonra gelişme gösterdi			X		
Turizm gelişimi istihdamı artırma beklentilerini karşılıyor					X
Yerel halk, özellikle gençler için yeni iş imkanı ortaya çıktı					X
Kendi turizm işini kurmak isteyenlere yeterli destek veriliyor					X
Turizm işi kurmak için eğitim ve öğretim veriliyor					X
Planlı turizm uygulaması yapılıyor					X
Yerel köyler ve kamusal alanın özelliği turizmden sonra zarar görmemiştir.				X	
Turizm temel olarak yerel mal ve hizmetlerden faydalanır				X	
Bölgemizi ziyaret eden turist sayısı yeterlidir					X
Turizm kültürel mirasın devamına yardımcı oluyor				X	
Turizm endüstriyel mirasın sürdürülmesi için yardımcı oluyor				X	
Turizm gelişimi peyzaj dokusuna zarar vermiyor		X			
Turizm doğanın korunmasına yardımcı oluyor				X	
Turizm kültürel manzaranın korunmasına yardımcı oluyor				X	
Turizm hayat kalitesini artırıyor					X

Sosyal ve Ekonomik Taşıma Kapasitesi Verilerini Değerlendirme Sonuçları;

Ekolojik taşıma kapasitesi analizi					
Faaliyet	Genel etkiler Müspet /menfi	Korunan alan üzerindeki etki	Etki		
			Kabul edilebilir	Kabul edilemez	Kabul edilebilir ancak;
Kamping&piknik			X		Alanda bazı düzenlemeler yapılması gerekir.
Ahşap Hediyelik eşyaların			X		Alanda bazı düzenlemeler

satılması,					yapılması gerekir
Dağcılık,trekking			X		Alanda bazı düzenlemeler yapılması gerekir
Su sporları				X	
Rafting				X	
Olta balıkçılığı			X		
Normal spor etkinlikleri			X		Alanda bazı düzenlemeler yapılması gerekir
Yeme içme			X		Günübirlık ziyaretçiler yemek ihtiyaçlarını genelde yanlarında getirdikleri yiyecek ve içeceklerden karşılamaktadırlar. Bu konuda alanda düzenli rekreasyonel alanlarının oluşturulması gerekmektedir.
Doğa yürüyüşü			X		Alanda bazı düzenlemeler yapılması gerekir
Mağaracılık				X	
Kanyoning				X	
Yaban hayatı gözlemi			X		
Bilimsel geziler			X		

1- Tamamen doğru, 2- Genel olarak doğru, 3- Veri yok, 4- Çoğunlukla yanlış, 5- Hiç yok,

Ekolojik taşıma kapasitesinin etkileri;					
Ekolojik göstergeler	1	2	3	4	5
Bitkiler turizm artışından etkilenmemektedir			X		
Yürüyüş yollarından yürümeyen turistler bitkilere çok zarar veriyor			X		
Turizmden dolayı daha fazla toprak erozyonu meydana gelmektedir				X	
Korunan alanın suları gözle görünür şekilde kirlenmektedir				X	
Turizm gelişimi sebebi ile balık miktarı azalmıştır				X	
Korunan alanın yer altı suları içme suyu olarak kullanılabilir			X		
Turistler yaban hayatı için rahatsız edici bir faktördür			X		
Turizmden dolayı flora ve faunada ölümler artmıştır			X		

Ekolojik Taşıma Kapasitesi Verilerini Değerlendirme Sonuçları;

Fiziki/İdari Taşıma Kapasitesi İncelemesi ve Değerlendirmesi;

(1-Akıcı, yeterli 2- İyi, 3- Fena değil, 4- Kötü, 5- Çok Kötü)

Fiziki/İdari taşıma kapasitesi							
	Yer	Kapasite	1	2	3	4	5
Altyapı	Korunan alana giriş yolları					X	
	Korunan alandaki yol ağı					X	
	Korunan alan içindeki toplu taşıma araçları						X
Park girişi	Park etme					X	
	akış					X	
Park yeri imkanları	Yer sayısı						X
	Biletleme					X	
	yönlendirme						X
Bilgi imkanları	İşaret levhaları						X
	Yetkililer				X		
	Ziyaretçi merkezi						X
	Ofisler						X
	Basılı ve görsel materyal						X
Yiyecek içecek temini	Tedarik						X
Ticaret	Seçenekler						X
Kolaylık tesisleri	Tuvaletler						X
	Atıkların toplanması				X		
Patika ağı	Yeterlilik durumu						X
Yaban hayatı izleme noktaları	Sayısı ve uygunluğu						X
Aktiviteler	seçenekler						X
	Paket doğa turları						X
	Bisiklet kiralama						X
	Araç kiralama						X
	At-katır kiralama					X	
Çalışanlar	Yeterli sayıda					X	
	Donanımlı						X

Fiziki/İdari taşıma kapasitesi yönünden yapılan değerlendirme;

Alanda konaklama, alt ve üst yapı, doğa turizmi açısından gerekli düzenlemeler eksik olup yeterli düzenleme yapılması gerekmektedir. Bu amaçla Müdürlüğümüzce Gelişim Planı çalışmaları devam etmektedir.

Psikolojik Taşıma Kapasitesi: (Göstergeler; turistlerle kavga olayları var mı? Sürekli mi? Turistler hakkında genel kanı-Olumlu/olumsuz vb. göstergeler)

Alanda turistlerle kavga olayı ve benimsememe olmamaktadır. Yalnız alanda dönem dönem terörist geçişleri duyumu alınmaktadır.

Yedikır Göleti

Ulaşılabilirlik Analizi		
Sahanın Uluslararası havaalanına yakınlığı	Orta derecede yakın; 2 saat (Samsun-Çarşamba Havaalanı)	
Alana Ulaşım	Özel taşıt (x) Toplu taşıma () Diğerleri () (Bisiklet, motosiklet, yürüyüş, atlı vb.)	<i>Ziyaretçinin Genel ulaşım kanaati:</i> Sahaya toplu taşıma yoktur. Ziyaretçiler kendi imkanları ile sahaya ulaşmaktadırlar.
Ulaşım için problemler:		

Altyapı Analizi	Yetersiz	Yeterli	İyi	Açıklama
Taşımacılık ağı	X			
Yerel ağ(toprak, asfalt)	X			
Anayollara bağlantı	X			
Yerel genel taşımacılık	X			
Programlar	X			
Ücretler				
Ring patikaları	X			
İşaret levhaları	X			
Genel yer işaret levhaları	X			
Bilgi panoları	X			
Araçlar için park kapasitesi	X			
Bilgi alma ve tercüme kolaylıkları	X			
Restoran sayısı	X			

Yeme içme konaklama analizi

Restoranların durumu	Kategori	Sayısı	Açıklama
	Turistik		
	Yerel		
Yemek Standartları	Yüksek standartlı yemek sunanlar : Yeterli ve yöresel standartta yemek sunanlar: Kötü standartta yemek sunanlar :		
Barınma imkanları	Kategori (iyi-kötü-orta)	Kuruluş Sayısı	Yatak Sayısı
Oteller	-	-	-
Hosteller (Misafirhaneler)	-	-	-
Yatak&kahvaltı oteli	-	-	-
Rota üstü kulübeler	-	-	-
Bungalov tarzı	-	-	-
Kamp alanı	İyi	-	-
Diğerleri: Pansiyon	-	-	-

Sahanın kendine has seçkin ve diğer önemli özellikleri;			
		Var-Yok	Neler?
Sunduğu değerlerden	Tek-eşsiz olanlar var mı?	Yok	Akpelikanların Türkiye'deki 2. üreme alanı
	Biraz farklı ama değerli olanlar	Var	Doğal Güzelliği, Kuş Gözleme İmkânı
	Diğer ilgi çeken yerlere benzer olanlar	Yok	
Alan turist ziyaret döngüsüne girecek şekilde turistlerin ilgisini çekecek diğer alanlara yakın mı?	Hayır	Hangi Sahalar	Sunduğu özellikleri
Alandaki yabanıl varlıklar	Bayrak türler		
	Diğer ilginç yaban hayatı (fauna)	Kuş Çeşitleri	
	Kelebekler		
	Endemik bitkiler,		

Tatmin edici yaban hayatı izleme imkanı (Varsa)

Tatmin edici yaban hayatı izleme imkanı	Memeliler		Kuşlar	Açıklama
Garanti edilen türler var mı?			X	
Genellikle rastlanma ihtimali			Yüksek	
Şans veya mevsime bağlı olanlar				
Alanda bulunan tesisler				Belediye ve DSİ ye ait tesisler bulunmaktadır.
Sahadaki tesisler	Yetersiz	Yeterli	İyi	Durum Açıklaması
Rekreasyonel tesisler		X		
Spor tesisleri		X		
Diğerleri				

Taşıma Kapasitesi Analizi

Sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi Değerlendirme Şekli: 1- Tamamen Sağlanabiliyor, 2- Genel Olarak Sağlanıyor, 3- Veri Yok, 4- Çoğunlukla Sağlanamıyor 5- Hiç Sağlanamıyor					
Göstergeler	1	2	3	4	5
Tüm ilgi grupları turizmden elde edilen gelirden eşit pay alırlar					X
Tüm ilgi grupları turizm gelişimine oranlı bir miktar para yatırımı yapabilir					X
Yerel ekonomi için turizm faydaları açıktır				X	
Turizm gelişimiyle ilgili paydaşların ihtiyaç, istek ve önerileri ele alınıyor				X	
Tüm ilgi gruplarına önem veriliyor			X		
İlgi gruplarının birbiriyle olan ilişkileri iyi			X		
Beraber çalışmanın önemi biliniyor				X	
İyi bir işbirliği içindeler				X	
Belirli kararların alınma amacı saklanmıyor			X		
Yerel ilgi grupları karar almada söz sahibi			X		
Bölgesel ilgi grupları karar almada söz sahibi			X		
Diğer sektörler de turizm gelişimine fayda sağlıyor				X	
Turizm kırsal ekonomiye destek veriyor				X	
Geleneksel faaliyetler ve üretim türleri turizm gelişiminden sonra gelişme gösterdi			X		
Turizm gelişimi istihdamı artırma beklentilerini karşılıyor					X
Yerel halk, özellikle gençler için yeni iş imkanı ortaya çıktı					X
Kendi turizm işini kurmak isteyenlere yeterli destek veriliyor					X
Turizm işi kurmak için eğitim ve öğretim veriliyor					X
Planlı turizm uygulaması yapılıyor					X
Yerel köyler ve kamusal alanın özelliği turizmden sonra zarar görmemiştir.				X	
Turizm temel olarak yerel mal ve hizmetlerden faydalanır				X	
Bölgemizi ziyaret eden turist sayısı yeterlidir					X
Turizm kültürel mirasın devamına yardımcı oluyor				X	
Turizm endüstriyel mirasın sürdürülmesi için yardımcı oluyor				X	
Turizm gelişimi peyzaj dokusuna zarar vermiyor		X			
Turizm doğanın korunmasına yardımcı oluyor				X	
Turizm kültürel manzaranın korunmasına yardımcı oluyor				X	
Turizm hayat kalitesini artırıyor					X

Sosyal ve Ekonomik Taşıma Kapasitesi Verilerini Değerlendirme Sonuçları;

Ekolojik taşıma kapasitesi analizi					
Faaliyet	Genel etkiler Müspet /menfi	Korunan alan üzerindeki etki	Etki		
			Kabul edilebilir	Kabul edilemez	Kabul edilebilir ancak;
Kamping&piknik			X		Alanda bazı düzenlemeler yapılması gerekir.
Ahşap Hediyelik eşyaların			X		Alanda bazı düzenlemeler

satılması,					yapılması gerekir
Dağcılık,trekking				X	
Su sporları				X	
Rafting				X	
Olta balıkçılığı			X		
Normal spor etkinlikleri			X		
Yeme içme			X		Günöbirlik ziyaretçiler yemek ihtiyaçlarını genelde yanlarında getirdikleri yiyecek ve içeceklerden karşılamaktadırlar. Bu konuda alanda düzenli rekreasyonel alanlarının oluşturulması gerekmektedir.
Doğa yürüyüşü				X	
Mağaracılık				X	
Kanyoning				X	
Yaban hayatı gözlemi			X		Sahada kuş gözlemi yapılması mümkündür.
Bilimsel geziler			X		

1- Tamamen doğru, 2- Genel olarak doğru, 3- Veri yok, 4- Çoğunlukla yanlış, 5- Hiç yok,

Ekolojik taşıma kapasitesinin etkileri;					
Ekolojik göstergeler	1	2	3	4	5
Bitkiler turizm artışından etkilenmemektedir			X		
Yürüyüş yollarından yürümeyen turistler bitkilere çok zarar veriyor			X		
Turizmden dolayı daha fazla toprak erozyonu meydana gelmektedir				X	
Korunan alanın suları gözle görünür şekilde kirlenmektedir		X			
Turizm gelişimi sebebi ile balık miktarı azalmıştır				X	
Korunan alanın yer altı suları içme suyu olarak kullanılabilir			X		
Turistler yaban hayatı için rahatsız edici bir faktördür			X		
Turizmden dolayı flora ve faunada ölümler artmıştır			X		

Ekolojik Taşıma Kapasitesi Verilerini Değerlendirme Sonuçları;

(1-Akıcı, yeterli 2- İyi, 3- Fena değil, 4- Kötü, 5- Çok Kötü)

Fiziki/İdari taşıma kapasitesi							
	Yer	Kapasite	1	2	3	4	5
Altyapı	Korunan alana giriş yolları				X		
	Korunan alandaki yol ağı					X	
	Korunan alan içindeki toplu taşıma araçları						X
Park girişi	Park etme					X	
	akış					X	
Park yeri imkanları	Yer sayısı						X
	Biletleme					X	
	yönlendirme						X
Bilgi imkanları	İşaret levhaları						X
	Yetkililer				X		
	Ziyaretçi merkezi						X
	Ofisler						X
	Basılı ve görsel materyal						X
Yiyecek içecek temini	Tedarik						X
Ticaret	Seçenekler						X
Kolaylık tesisleri	Tuvaletler						X
	Atıkların toplanması				X		
Patika ağı	Yeterlilik durumu						X
Yaban hayatı izleme noktaları	Sayısı ve uygunluğu						X
Aktiviteler	seçenekler						X
	Paket doğa turları						X
	Bisiklet kiralama						X
	Araç kiralama						X
	At-katır kiralama					X	
Çalışanlar	Yeterli sayıda					X	
	Donanımlı						X

Fiziki/İdari taşıma kapasitesi yönünden yapılan değerlendirme;

Alanda konaklama, alt ve üst yapı, doğa turizmi açısından gerekli düzenlemeler eksik olup yeterli düzenleme yapılması gerekmektedir.

Psikolojik Taşıma Kapasitesi: (Göstergeler; turistlerle kavga olayları var mı? Sürekli mi? Turistler hakkında genel kanı-Olumlu/olumsuz vb. göstergeler)

Alanda turistlerle kavga olayı ve benimsememe olmamaktadır.

AMASYA İLİ VE İLÇELERİNİN KIYAS YÖNTEMİ İLE KISA DEĞERLENDİRMESİ

Karşılaştırma yöntemi, kapsam dahilindeki unsurun benzerleri ve rakipleri ile arasındaki farkı görmesi ve daha ilerlemesine itici güç olması amaç edinilerek verimliliği artırma yöntemidir.

Karşılıklı bilgi alışverişi olarak değerlendirilen bu yöntemde, kopyalama değil, kendi ürünlerimize yönelik ilham almak, uyarlamak hedeftir. Gelecek eğilimlerini şimdiden görüp, müşterinin isteklerini şimdiden karşılamaya hazırlıklı olmayı gerektirir.

Karşılaştırma yapılan ilçenin/ilin başarılı oluşu hususta takip ettiği yolun ilçede/ilde alınabilirliği araştırılmalıdır.

KIYAS YÖNTEMİ İLE DOĞA TURİZMİ POTANSİYELİ YÜKSEK OLAN BAZI İLÇELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ			
Amasya ili			
İlçe	Kıyaslanan İl/ilçe	Kıyaslama sebebi,	Örnek Alınacak Deneyim
Taşova (Boraboy)	Taşova (Esençay)	İklim, Doğa	Boraboy Gölü gerek doğal güzelliği, gerek insanların daha fazla ilgisi ve sunduğu daha fazla doğa turizmi potansiyeli ile öne çıkmaktadır.

6 AMASYA İLİ SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ STRATEJİLERİ

6.1.Gelişme Stratejileri

Strateji 1. Doğa turizmi yatırım projelerini uygulamak için teşviklerin sağlanması ile Amasya’ da turizm sektöründe yatırımların arttırılması.

Strateji 2. Sürdürülebilir doğa turizmi ürünlerinin, turistik kalkınma sürecinde zarar görmek yerine, faydalı olan yerel çevre, toplum ve yöre kültürüyle uyum içinde işlenmesi.

Strateji 3. Doğa yürüyüş parkurlarında yürüyüşçülerin ihtiyaç duyduğu hizmetlerin sağlanması. Doğa yürüyüş parkurlarında tanıtım ve ikaz levhaları, çeşme ve kaynak sularının restorasyonu gibi iyileştirme çalışmalarının yapılması.

Strateji 4. Alanlarda konaklama, yeme -içme, altyapı, yol vb. imkanların yapılması.

6.2. Pazarlama Stratejisi

Strateji 1. Alanların ulusal ve uluslararası tanıtımı için film, afiş, broşür vb. tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine başlanması.

Strateji 2. Yeterli konaklama, yeme –içme, yol vb. ihtiyaçların giderilmesi.

Strateji 3. Toplumun farklı kesimlerine uygun fiyatta, kaliteli turistik ürün alternatiflerinin sunulması, faydalandırmada yüksek ekonomik güç sahibi olmanın gerekmemesi.

6.3. Ziyaretçi Yönetimi Stratejisi

Strateji 1. Koruma ilkeleri ve ziyaretçi yönetim kriterlerinin yaygınlaştırılması, bunun yanında, müşteri beklentilerine de dayalı sürdürülebilir ziyaretçi yönetiminin sağlanması.

Strateji 2. Alan kılavuzu yetiştirilmesi ve tanıtım ünitelerinin yeterli düzeyde olması.

Strateji 3. Ziyaretçilere yeterli alt yapı hizmetlerinin verilmesi.

6.4. İzleme ve Değerlendirme Stratejisi (Turizmin etkilerinin ve sürdürülebilirliğin izlenmesi)

Strateji 1. Turizmin etkilerinin izlenmesi için, izleme birimlerince göstergelerden yararlanılması.

6.1 .KAPASİTE GELİŞTİRME Amaç: ilgili paydaşların turizm(doğaturizmi) açısından kapasitelerini geliştirmek

Eylem no	Öncelik	Eylem	Açıklama	Yapacak kişi ve kuruluşlar	İşbirliği ortakları	Başlangıç tarihi	Süresi								Bütçesi ve Finans kaynağı	Göstergeler
							2	2	2	2	2	2	2	2		
							0	0	0	0	0	0	0	0		
							1	1	1	1	1	2	2	2		
							3	4	5	7	9	1	3			
1	1	Doğaturizm eğitimi	Yerel halkının doğaturizmi hakkında eğitimi Bu konuda plan süresince 10 kurs açılarak 300 kişinin eğitilmesi sağlanacak.	İKTM, OSİ,	Belediyeler, muhtarlıklar Doğaturizm Dernekleri	2013										
2	1	Hizmet ve Ürün kalitesinin geliştirilmesi	Doğaturizm hizmetlerinin kademeli olarak geliştirilmesi için bir yerel nitelikler standardı oluşturulması, alanlarda konaklama ve lokanta binalarının yapılması.	OSİ, KY, B	Valilik Belediyeler	2013										
3	1	Doğa koruma eğitimcileri yetiştirmek	Doğa eğitimi için görev alacak eğitimcilerin eğitilmesi, plan dönemi içinde 20 adet eğitimci eğitmek	OSİ, Üniversiteler	TUBİTAK, WWF-Türkiye, TEMA Vakfı, DKMPGM	2013										
4	1	Deneyim paylaşımı	Deneyim paylaşım programları oluşturulacaktır, kıyaslama bölgeleri ile ve ülke düzeyinde deneyim paylaşımı için 10 adet karşılıklı gezi düzenlenecektir.	Yöre halkı, KY, İKTM, İÖİ, Özel girişimciler		2013										
5	1	Rehber Eğitimi	Amasya genelindeki alanlara yönelik tamamı yöre halkından olmak üzere plan döneminde 50 adet Alan Klavuzu yetiştirilmesi	OSİ, ÜN, B, Ky, MEM	Teme Vakfı	2013										
6	1	Haritaların oluşturulması	Turistler için rotaların yer aldığı haritaların oluşturulması ve basımı,	İKTM, OSİ, KY, İÖİ	Dernekler	2013										

7	1	Üniversitelerle işbirliği	Her türlü faaliyetin planlanma, geliştirme ve uygulama safhalarında Amasya içinde ve yakınındaki üniversitelerden bilimsel destek alınması için işbirliği yapılacaktır,	OSİ, İKTM,	Dernekler	2013											
8	1	Kurtarma Timlerinin kurulması	Dağ, kanyon ve mağara kurtarma Timlerinin kurulması sonucunda ziyaretçilerin güvenliği sağlanacaktır.	OSİ,AFAD, Kaymakamlıklar		2013											

6.2. FİZİKSEL ALTYAPININ OLUŞTURULMASI Amaç; altyapıyı güçlendirmek veya geliştirmek,

Eylem no	Öncelik	Eylem	Açıklama	Yapacak kişi ve kuruluşlar	İşbirliği ortakları	Başlangıç tarihi	Süresi								Bütçesi ve Finans kaynağı	Göstergeler
							2	2	2	2	2	2	2			
							0	0	0	0	0	0	0			
							1	1	1	1	1	2	2			
							3	4	5	7	9	1	3			
1	1	Atık yönetimi	Özellikle katı atıkların yönetimi sağlanacak, vahşi depolama engellenecektir.	Belediyeler,(B)İl özel idaresi (İÖİ)	Dernekler D Çevre ve Şehircilik md ÇŞM	2014										
2	1	Alan düzenleme	Yürüyüş yolları, Kamp alanlarının ve günübirlik alanların düzenlenmesi yapılacaktır.	İKTM, İÖİ, Kaynaklıklar,	D, ÇŞM	2014										
3	1	Hizmet üniteleri geliştirme	Seçilen alan içinde kalan, binaların onarımı, yenilerinin yapılması ve turizmde kullanımı sağlanacaktır.	KY, İÖİ, OSİ Özel girişim ÖG	D;Belediyele r	2014										
4	1	Patika düzenlemeleri (trekking yol ağı oluşturma ve düzenleme)	Sahada Trekking güzergahı olarak tespiti edilen tümsahalarda patika düzenlemeleri ve her türlü tanıtıcı, bilgilendirici elemanların yapımı ve yerine konması,	İKTM, OSİ, Ky, B, İÖİ,	Dernekler	2013										
5	1	Ziyaretçi Merkezleri Kurulması	Alanda, ziyaretçi merkezlerinin kurulması için çalışmalara başlanacaktır.	İTM, OSİ, Ky, B, İÖİ	İKTM, D, B, Muhtarlıklar	2014										

6	1	Dağ bisikleti parkurları	Belirlenen alanlarda dağ bisikleti güzergahı için altyapı, araştırma ve organizasyonun tamamlanması,	OSİ; İKTM, Ky, İÖİ; B	Dernekler	2014												
7	1	Ulaşım İmkanlarının artırılması	Alanlara ulaşım yollarının yenilenmesi ve toplu taşımanın kurulması.	Valilik, İÖİ, Belediye		2014												
8	1	Butik otel ve pansiyonların arttırılması	İl ve ilçelerde butik otel ve pansiyonculuğun arttırılması ile ziyaretçilerin konaklama ihtiyaçları en üst seviyeye getirilecektir.	Ky, Turizm İşletmeleri, İKTM, Kaymakamlıklar Belediyeler, Muhtarlıklar		2014												
9	1	Yürüyüş platformlarının yapılması	Kanyonlara yürüyüş için yürüyüş platformlarının ve işaretlemelerin yapılması ziyaretçi güvenliğini sağlayacaktır.	OSİ, Kaymakamlıklar, B.		2013												
10	2	Atıksu Yönetimi	Özellikle belediyeler ve atıksu oluşturan tüm evsel ve endüstriyel atıksular oluşturan işletmelerden kaynaklı atıksular arıtılacak ve turizm alanları korunmuş olacaktır.	B,İÖİ,OSİ	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri	2013												
11	2	Sportif olta balıkçılığına uygun iskelelerin yapılması	Sportif olta balıkçılığı meraklılarına ve sportif olta balıkçılığı turizmine altyapı oluşturulmuş olacaktır.	OSİ, İl Gıda Tarım Hayvancılık Müd., İKTM		2013												
12	1	Kuş gözlem kulelerinin yapılması	Yedikır Göletine kuş gözlem kuleleri yapılarak kuş gözlemciliği ve kuş gözlemciliğine dayalı turizm altyapısı oluşturulmuş olacaktır.	OSİ		2013												
13	1	Turizm alanlarına manzara seyir noktası ve seyir terasları yapılarak cazibe arttırılacaktır.	Turizm alanlarında seyir noktası ve seyir terasları yapılarak cazibe arttırılacaktır.	İÖİ, B, K, Muhtarlıklar, OSİ		2013												
14	2	Seçilen alanlarda kuru tuvalet yapılması	Yaya, atlı ve bisikletli doğa gezi güzergahları üzerinde uygun yerlere kuru tuvaletler yapılarak gezi parkurlarında atık yönetimi sorununa çözüm getirilmiş olacaktır.	OSİ, İl Özel İdaresi, Ky		2014												

6.3. ENVANTER, ÜRÜN OLUŞTURMA, ÜRÜN ÇEŞİTLENDİRME VE GELİŞTİRME, SERTİFİKALANDIRMA, TANITIM VE PAZARLAMANIN

YAPILMASI Amaç: mevcut ekoturizm ürünlerinin ortaya çıkarılması, geliştirilmesi, tanıtımı ve pazarlamasını yapmak.

Eylem no	Öncelik	Eylem	Açıklama	Yapacak kişi ve kuruluşlar	İşbirliği ortakları	Başlangıç tarihi	Süresi							Bütçesi ve Finans kaynağı	Göstergeler
							2	2	2	2	2	2	2		
							0	0	0	0	0	0	0		
							1	1	1	1	1	2	2		
							3	4	5	7	9	1	3		
1	1	Kültürel ürün envanteri ürünleri sunuma hazır hale getirme	Geleneksel yaşam tarzı ve kültüre ilişkin olarak doğadan toplanan veya üretilen gıda maddeleri, doğal materyalden üretilen el sanatları vb. değerlerin tespiti, satılabilir hale getirilmesi, sözlü değerlerin envanteri, bunların turizme sunulabilir hale getirilmesi	İKTM, OSİ, Ky, HEM,	Dernekler, üniversiteler	2014									
2	1	Doğal ürün envanteri sunuma hazır hale getirme	Doğada gizli kalmış, henüz keşfedilmemiş olan turizme sunulabilecek değerlerin ortaya çıkarılması ve sunuma hazır hale getirilmesi, bunların basılı katalog haline getirilmesi sağlanacaktır.	İÇŞM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, özel girişimciler	Üniversiteler	2013									
3	1	Milli ve Milletlerarası seviyede tanıtım	Sunuma ve tanıtıma ait senaryonun katılımcılıkla oluşturulması ve çerçevede Milli ve Milletlerarası düzeyde tanıtım materyallerinin basımı (1 WEB sitesi, yeterli miktarda broşür, rota haritası, CD, 2 tanıtım filmi vb.)	OSİ; İKTM, Ky, B, İÖİ,		2014									
4	1	Ekolojik ürün satış merkezleri	Favori ilçelerde yöre insanının ürettiği ekolojik ve doğadan toplanan ürünlerin satışına yönelik her ilçede en az 1 tane olmak üzere 8 adet satış yerlerinin	İKTM, Oİ, Tarım Md. İÖİ B	WWF ÇEKÜL TATUTA	2014									

			<i>oluşturulması, vatandaşların üretim ve satış için yönlendirilmesi.</i>																
5	1	Pansiyonculuğun geliştirilmesi	<i>Alanlarda aynı kalite standardındaki Pansiyonların oluşturulması ve pazarlama ağı içine alınması sağlanacak,</i>	<i>İKTM; B, Ky, İÖİ, Özel Gr.</i>		2014													
6	1	Tur operatörlerine saha tanıtımı ve Doğaturizmi destinasyonları	<i>Tur opartörlerine sahanın gezdirilerek tanıtımı, görüşlerinin alınması, isteklerinin değerlendirilmesi, destinasyon şekillendirmelerinin yapılması, bu destinasyonlar üzerinde hizmet kalitesi ağı kurulması, destinasyonları destekleyici, olumlu etkileyici eklerin tespiti.</i>	<i>İKTM, OSİ; Valilik, K, B, İÖİ,</i>	<i>Dernekler, İKTM</i>	2014													
7	2	Yeni tesisler	<i>Zamanla gelişim gösteren ve potansiyeli artan yerlere belirlenmiş doğaturizm standartlarına uygun yeni tesislerin inşası.</i>	<i>Özel Gr. OSİ, Ky İÖİ, İKTM</i>	<i>Dernekler, Belediyeler</i>	2015													
8	1	Organik tarım	<i>Korunan alanlarda organik tarımla üretim prensiplerinin yerleştirilmesi, plan dönemi sonunda sahaların yüzde 30 unda organik tarımın yapılıyor olmasının sağlanması,</i>	<i>İTM, OSİ, İl tarım Md.</i>	<i>Muhtarlıklar, Dernekler,</i>	2014													
9	1	Yapı sistemi	<i>Alanlarda, köy, belde ve ilçelerde yeni yapılacak yapıların tamamen yerel mimariye uygun olmasının zorunlu hale getirilmesi</i>	<i>B, ÇŞM, M. Ky</i>	<i>Dernekler Mimarlar Odası</i>	2014													
10	1	Avlaklarda av sayısının arttırılması	<i>Avlaklarda av potansiyelini arttıracak ve av turizminin cazibesini arttıracaktır.</i>	<i>OSİ, Avlak İşletmecileri</i>	2013	Avlaklar da av sayısının arttırılması													
11	1	Yayla Pansiyonluğu ve yayla turizminin geliştirilmesi	<i>Yayla turizmi meraklılarına yeni alanlar oluşturulmuş olacaktır.</i>	<i>Vatandaşlar, Orman Bölge Müdürlüğü, Turizm Acentaları, OSİ</i>		2013													

6.4 . İZLEME VE DEĞERLENDİRMeye YÖNELİK EYLEMLER Amaç: ekoturizm faaliyetlerinin izlenmesine ilişkin kriterlerin belirlenmesi, izlemenin yapılması, raporlama, değerlendirme ve geri bildirimlerin yapılması.

Eylem no	Öncelik	Eylem	Açıklama	Yapacak kişi ve kuruluşlar	İşbirliği ortakları	Başlangıç tarihi	Süresi							Bütçesi ve Finans kaynağı	Göstergeler
							2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		
1	1	Değişimin sınırlarının belirlenmesi	Doğal ve kültürel değerleri etkileyen tüm turizm faaliyetlerinin kabul edilebilir değişimin sınırlarının belirlenmesi, bu çalışmanın hedefi yöresel düzeyde kabul edilebilir sınırların tespitidir.	OSİ, İKTM, Üniversiteler	WWF, Dernekler	2014									
2	1	Çevresel etkilerin izlenmesi	indikatörlere göre izlenecektir.	ÇŞM, OSİ, B	Dernekler, KTM	2014									
3	1	Ekonomik etkilerin izlenmesi	indikatörlere göre izlenecektir	İKTM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Md, Ky, B, Tic San Od.	Dernekler, Üniv.	2014									
4	1	Sosyal ve kültürel etkilerin izlenmesi	indikatörlere göre izlenecektir	OSİ, İKTM, Üniv	Dernekler,	2014									
5	1	Sürdürülebilirliğin izlenmesi	indikatörlere göre izlenecektir	OSİ; ÇŞM	Dernekler,	2014									
6	1	Uyumun izlenmesi	Kurallar sistemine uyumun izlenmesi, uyumsuzluğun sözkonusu olduğu hususları inceleme, uzlaşma arayışı, çözüm geliştirme, raporlama ve değerlendirme, yaptırım uygulama,	İKTM, OSİ Özel girişimciler, Hizmet üreten herkes,	Dernekler	2014									
7	1	İzlemenin raporlama, değerlendirme ve geri bildirimlere dönüştürülmesi	Doğal ve kültürel değerlere etki yapan faaliyetlerin sınırlara göre durumunun izlenmesi ve raporlama, değerlendirme ve geri bildirimlerinin yapılması,	OSİ; İKTM, ÜNİV	Dernekler	2014									

7. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak Boraboy Gölü; doğa yürüyüşü, doğa sporları, motorkros gezileri, jip safari, foto safari gibi doğa turizmi faaliyetlerinin yapılabileceği peyzaj özelliklerine sahiptir. Saha içerisindeki tepeler, sarp kayalıklar eşsiz manzara güzelliği sunmakta ve kar sularının birikmesiyle oluşan doğal gölcükler bulunmaktadır. Her mevsim fotoğraf çekmeye elverişli manzara güzelliğine ve özelliğine sahip alanları mevcuttur. Yaban hayatı zenginliğine sahip olup, birçok memeli görülebilir. Huzurun ve dinlenmenin ev sahipliğini yapabilecek ender yerlerden biridir.

Alan; doğa yürüyüşü, bisiklet, çadırli kamp, doğa sporları, motokros gezileri, jip safari, foto safari gibi doğaturizm faaliyetlerinin yapılabileceği peyzaj özelliklerine sahiptir. Her mevsim fotoğraf çekmeye elverişli manzara güzelliğine ve özelliğine sahip alanları mevcuttur.

Bu sahada yapılacak gerekli yatırımların gerçekleşmesi ile yapılabilecek doğa turizmi faaliyetleri artacak ve alan hem ulusal hem de uluslararası alanda yapılacak yeterli tanıtımla turist çekebilecek potansiyele sahiptir.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN
Kemal KARTAL Amasya İli Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürü	Fatih KARAKAYA XI. Bölge Müdürlüğü Milli Parklar Şube Müdürü
Uygun Takdim	
Emin KARAMAN XI. Bölge Müdürü	Suat SEYİTOĞLU Vali Yardımcısı

Doğa Turizmi Master Planının uygulanması UYGUNDUR

A. Celil ÖZ
VALİ

EKLER

EK 1: AMASYA İLİ SINIRLARI İÇİNDE BULUNAN ENDEMİK BİTKİLER

Familya: 109

Cins: 589

Tür: 1949 Takson (272 Endemik)

LİSTESİ

1. APIACEAE

1. *Bupleurum* L.

1. *Bupleurum sulphureum* BOISS. ET BAL.: LR(Ic)

2. *Cymbocarpum* DC.

2. *Cymbocarpum wiedemannii* BOISS.: LR(cd)

3. *Ferulago* W. KOCH

3- *Ferulago platycarpa* BOISS. ET BAL.: LR(Ic)

4. *Heracleum* L.

4. *Heracleum arganeum* BOISS. ET BAL.: LR(cd)

5. *Heracleum pastinacifolium* C. KOCH *subsp. incanum* (BOISS. ET HUET) DAVIS: LR(Ic)

6. *Heracleum platytaenium* BOISS: LR(Ic)

5. *Johrenia* DC.

7. *Johrenia polyscias* BORNH.: CR

6. *Peucedanum* L.

8. *Peucedanum palimbioides* BOISS.: LR(Ic)

7. *Pimpinella* L.

9. *Pimpinella anisetum* BOISS. ET BAL.: LR(nt)

10. *Pimpinella anthriscoides* BOISS. *var. cruciata* (BORNH. ET WOLFF.) MATTHEWS: LR(nt)

11. *Pimpinella cappadocica* BOISS. ET BAL. *var. cappadocica* BOISS. ET BAL.: LR(Ic)

8. *Prangos* LINDL.

12. *Prangos meliocarpoides* BOISS. *var. meliocarpoides* BOISS.: LR(Ic)

2. ARACEAE

9. *Arum* L.

13. *Arum euxinum* R. MILL.: LR(Ic)

3. ASCLEPIADACEAE

10. *Vincetoxicum* N. M. WOLF

14. *Vincetoxicum fuscum* (HORNEM.) REICHB. FİL. *subsp. boissieri* (KUSN.) BROWICZ.: LR(Ic)

4. ASTERACEAE

11. *Achillea* L.

15. *Achillea phrygia* BOISS. & BALL.: LR(Ic)

16. *Achillea teretifolia* WILLD.: LR(Ic)

12. *Anthemis* L.
 17. *Anthemis cretica* L. subsp. *argaea* (BOISS. & BALL) GRIERSON.: LR(cd)
 18. *Anthémis melanoloma* TRAUTV. **subsp. melanoloma** TRAUTV. : LR(Ic)
 19. *Anthémis sintenisii* FREYN: LR(Ic)
 20. *Anthémis wiedemanniana* FISCH. & MEY.: LR(Ic)
13. *Centaurea*.L.
 21. *Centaurea amasiensis* **BQRNM.** : LR(Ic)
 22. *Centaurea consanguinea* PC.: LR(Ic)
 23. *Centaurea drabifolia* **SM. su&p. detonsa** (BORNM.) WAGENTTZ: LR(Ic)
 24. *Centaurea drabifolia* SM. subsp. *cappadocica* (DC.) WAGENTTZ: LR(Ic)
 25. *Centaurea lanígera* DC.: LR(Ic)
 26. *Centaurea paphlagonica* (**BORNM.**) WAGENITZ.: LR(nt)
 27. *Centaurea pyrrhoblephara* BOISS.: LR(Ic)
 28. *Centaurea reuterana* BOISS. var. *phrygia* BORNM.: LR(Ic)
 29. *Centaurea urvillei* DC. subsp. *stepposa* WAGENITZ: LR(Ic)
 30. *Centaurea cankiriense* **A. DURAN & H. DUMAN**: CR
14. *Cicerbita* WALLR.
 31. *Cicerbita variabilis* (**BORNM.**) BORNM.: LR(Ic)
15. *Cirsium* MILLER
 32. *Cirsium leucopsis* PC.: LR(Ic)
 33. *Circium pseudopersonata* BOISS. & BALL. subsp. *pseudopersonata*. LR(Ic)
16. *Doronicum* L.
 34. *Doronicum bithynicum* J.R. EPMONPSON subsp. *sparsipiosum*. J.R. EDMONDSON.: LR(nt)
17. *Hieracium* L.
 35. *Hieracium bornmuelleri* FREYN : LR(Ic)
 36. *Hieracium cryptonaevum* (**BORNM. ET ZAHN**) SELL & WEST: DD
 37. *Hieracium laxifurcans* (**BORNM. ET ZAHN**) SELL & WEST: DD
 38. *Hieracium mallopoderes* (**BORNM. ET ZAHN**) SELL & WEST: DD
 39. *Hieracium paphlagonicum* FREYN & SINT.: LR(Ic)
 40. *Hieracium patentissimum* FREYN & INT.: LR(Ic)
 41. *Hieracium reductum* FREYN & SINT.: LR(cd)
18. *Inula* L.
 42. *Inula anatolica* **BOISS**: LR(Ic)
 43. *Inula helenium* L. subsp. *orgyalis* (BOISS.) GRIERSON: LR(nt)
19. *Jurinea* CASS.
 44. *Jurinea pontica* HAUSSKN. & FREYN EX HAUSSKN.: LR(Ic)
20. *Ptilostemon* CASS.
 45. *Ptilostemon afer* (JACQ.) GREUTER **subsp. eburneus**GREUIER: LR(Ic)
21. *Scorzonera* L.
 46. *Scorzonera acuminata* BOISS.: LR(Ic)

47. *Scorzonera amasiana* HAUSSKN. & BORNM.: CR
48. *Scorzonera eriophora* DC.: LR(Ic)
49. *Scorzonera sericea* DC.: LR(Ic)
50. *Scorzonera tomentosa* L.: LR(Ic)
22. **Senecio** L.
 51. *Senecio hypochionaeus* BOISS. var. *ilkasiensis* FREYN & SINT.: LR(Ic)
23. **Serratula** L.
 52. *Serratula aznavouriana* BORNM.: EX
24. **Taraxacum** WIGGERS
 53. *Taraxacum bellidiforme* VAN SOEST: LR(Ic)
 54. *Taraxacum revertens* G. HAGL.: LR(Ic)
25. **Tragopogon** L.
 55. *Tragopogon aureus* BOISS.: LR(Ic)
26. **Tripleurospermum** SCHULTZ BIP.
 56. *Tripleurospermum callosum* (BOISS. & HELDR.) E. HOSSAIN: LR(Ic)
 57. *Tripleurospermum rosellum* (BOISS & ORPH.) HAYEK var. *album* E. HOSSAIN.: VU
27. **Uechtritizia** FREYN
 58. *Uechtritizia armena* FREYN & SINT.: EN 5. BORAGINACEAE
28. **Alkanna** TAUSCH
 59. *Alkanna haussknechtii* BORNM.: CR
29. **Anchusa** L.
 60. *Anchusa leptophylla* ROEMER & SCHULTES *subsp. incana* (LEDEB.) CHAMB.: LR(Ic)
30. **Cynoglottis** (GUSUL.) VURAL & KIT TAN
 61. *Cynoglottis chetikiana* VURAL & KIT TAN *subsp. paphlagonica* (HAUSSKN. EX: LR(Ic) BORNM.) VURAL & KIT TAN
31. **Echium** L.
 62. *Echium Orientale* L.: LR(Ic)
32. **Nonea** MEDICUS
 63. *Nonea macrosperma* BOISS. & HELDR.: LR(Ic)
33. **Onosma** L.
 64. *Onosma ambigens* LACAITA: LR(Ic)
 65. *Onosma angustissimum* HAUSSKN. & BORNM.: LR(Ic)
 66. *Onosma armenum* DC.: LR(Ic)
 67. *Onosma bornmuelleri* HAUSSKN. : LR(Ic)
 68. *Onosma bracteosum* HAUSSKN. & BORNM.: LR(Ic)
 69. *Onosma briguetii* C Z E C Z .: LR(cd)
 70. *Onosma intertextum* HUB.-MOR.: LR(nt)
 71. *Onosma isauricum* BOISS. & HELDR.: LR(Ic)
 72. *Onosma linearilobum* HAUSSKN.: DD
 73. *Onosma nanum* DC.: LR(Ic)

74. *Onosma stenolobum* **HAUSSKN.: LR(Ic)**
 75. *Onosma tauricum* PALLAS EX WTLLD. var. *brevifolium* DC.: LR(Ic)
 34. ***Paracaryum* (DC.) BOISS.**
 76. *Paracaryum ancyritanum* BOISS.: LR(Ic)
 77. *Paracaryum calycinum* **BOISS. & BAL.: LR(Ic)**
 78. *Paracaryum cristatum* (SCHREBER) **BOISS. subsp. *chstatum*: LR(Ic)**
 79. *Paracaryum racemosum* (SCHREBER) **BRITTEN var. *racemosum***
 BOISS.: LR(Ic)
 35. ***Rindera* PALLAS**
 80. *Rindera caespitosa* (A.DC.) BUNGE: LR(Ic)
 36. ***Symphytum* L.**
 81. *Symphytum bornmuelleri* **BUCKNALD. LR(Ic)**

6. BRASSICACEAE

37. ***Aethionema* R. BR.**
 82. *Aethionema caespitosum* (BOISS.) BOISS.: LR(nt)
 83. *Aethionema eunomioides* (BOISS.) BORNM.: LR(Ic)
 38. ***Alyssum* L.**
 84. *Alyssum blepharocarpum* DUDLEY & HUB.-MOR.: LR(nt)
 85. *Alyssum bornmuelleri* HAUSSKN. EX DEGEN: VU
 86. *Alyssum bulbotrichum* HAUSSKN. & BORNM.: LR(cd)
 87. *Alyssum huetii* BOISS.: LR(Ic)
 88. *Alyssum paphlagonicum* (HAUSSKN.) DUDLEY: LR(Ic)
 89. *Alyssum pateri* NYAR. subsp. *pateri*: LR(Ic)
 90. *Alyssum pateri* NYAR ssp. *prostratum* (NYAR.) DUDLEY: LR(Ic)
 91. *Alyssum praecox* BOISS. & BAL. var. *praecox* BOISS. : LR(Ic)
 92. *Alyssum pseudo-mouradicum* HAUSSKN & BORNM.: LR(Ic)
 39. ***Aubriata* ADANSON**
 93. *Aubriata canescens* (BOISS.) BORNM. subsp. *canescens*: LR(Ic)
 40. ***Aurina* (L.) DESV.**
 94. *Aurina rupestris* (TENORE) CULLEN & DUDLEY, subsp. *cyclocarpa* (BOISS.) CULLEN & DUDLEY: LR(nt)
 41. ***Camelina* CRANTZ**
 95. *Camelina hispida* BOISS. var. *grandiflora* (BOISS.) HEDGE.: LR(Ic)
 42. ***Draba* L.**
 96. *Draba rigida* WILLD. var. *rigida* WILLD.: LR(Ic)
 43. ***Erysimum* L.**
 97. *Erysimum amasianum* HAUSSKN. & BORNM.: EN
 98. *Erysimum eginense* HAUSSKN. & BORNM.: VU
 99. *Erysimum thyrsoideum* BOISS. subsp. *ponticum* (HAUSSKN. & BORNM.) CULLEN: LR(Ic)
 44. ***Hesperis* L.**

100. *Hesperis buschiana* TZVELEV: LR(nt)
45. ***Thlaspi* L.**
101. *Thlaspi jaubertii* HEDGE.: LR(cd)
102. *Thlaspi lilacinum* BOISS. & HUET: LR(Ic)
103. *Thlaspi violascens* BOISS.: LR(Ic)
7. **CAMPANULACEAE**
46. ***Asyneuma* GRISEB. & SCHENK**
104. *Asyneuma limonifolium* (L.) IANCHEN subsp. *pestalozzae* (BOISS.) DAMBOLDT: LR(Ic)
47. ***Campanula* L.**
105. *Campanula latiloba* A. DC. subsp. *ladloba*: LR(Ic)
106. *Campanula psilostachya* BOISS. & KOTSCHY: LR(nt)
107. *Campanula saxonorum* GANDOGGER: LR(Ic)
108. *Campanula troegerae* DAMBOLDT: EN
8. **CAPRIFOLIACEAE**
48. ***Lonicera* L.**
109. *Lonicera caucasica* PALLAS subsp. *orientalis* (LAM.) CHAMB. & LONG: LR(Ic)
9. **CARYOPHYLLACEAE**
49. ***Arenaria* L.**
110. *Arenaria kotschyana* FENZL subsp. *stenophylla* (BORNM.) MCNEILL: CR
111. *Arenaria ledebouriana* FENZL var. *ledebouriana* FENZL: LR(Ic)
50. ***Dianthus* L.**
112. *Dianthus anatolicus* BOISS.: LR(Ic)
113. *Dianthus balansae* BOISS.: LR(Ic)
114. *Dianthus carmelitarum* REUT. EX BOISS: LR(Ic)
115. *Dianthus engJeri* H A U S S K N . 8c BORNM.: LR(nt).
116. *Dianthus setisquameus* HAUSSKN. EX BORNM.: EN
51. ***Minuartia* L.**
117. *Minuartia anatolica* (BOISS.) WORON var. *anatolica*: LR(Ic)
118. *Minuartia corymbulosa* (BOISS. & BALL) MCNEIL var. *corymbulosa*-. EN
119. *Minuartia erythrosepala* (BOISS.) HAND.-MAZZ. var. *câppâdocică* (BOISS.) MCNEILL: LR(Ic)
120. *Minuartia mesogitana* (BOISS.) HAND.- MAZZ. subsp. *lydia* (BOISS.) MCNEILL.: EN
121. *Minuartia tchihâtchewii* (BOISS.) HAND.-MAZZ.: LR(Ic)
122. *Minuartia umbellulifera* (BOISS.) MCNEILL subsp. *pondca* (BORNM.) MCNEILL: LR(cd)
52. ***Saponaria* L.**
123. *Saponaria prostrata* WILLD. subsp. *prostrata*: LR(Ic)

53. *Silene* L.
 124. *Silene manissadjianii* FREYN: EN
 125. *Silene olympica* BQISS.: LR(Ic)
54. *Velezia* L.
 126. *Velezia pseudorigida* HUB.-MOR.: VU
10. **CONVOLVULACEAE**
 55. *Convolvulus* L.
 127. *Convolvulus assyricus* GRISEB. : LR(Ic)
 128. *Convolvulus galaticus* ROSTAN EX CHOISY: LR(Ic)
 129. *Convolvulus holosericeus* M. BIEB. subsp. *macrocalycinus* HAUSSKN. & BORNM. EX BORNM.: LR(Ic)
11. **CRASSULACEAE**
 56. *Sempervivum* L.
 130. *Sempervivum brevipilum* MUIRHEAD: LR(nt)
 131. *Sempervivum gilliani* MUIRHEAD : LR(cd)
12. **DIPSACACEAE**
 57. *Cephalaria* SCHRÄDER EX ROEMER & SCHULTES
 132. *Cephalaria paphlagonica* BOBROV: LR(nt)
13. **EUPHORBIACEAE**
 58. *Euphorbia* L.
 133. *Euphorbia cardiophylla* BOISS. & HELDR.: LR(Ic)
 134. *Euphorbia erythron* BOISS. & HELDR.: LR(Ic)
14. **FABACEAE**
 59. *Astragalus* L.
 135. *Astragalus acmonotrichus* FENZL: LR(Ic)
 136. *Astragalus albifolius* FREYN & SINT.: LR(cd)
 137. *Astragalus amoneus* FENZL: LR(Ic)
 138. *Astragalus baibutensis* BUNGE: LR(Ic)
 139. *Astragalus campylosema* ROISS. subsp. *campylosema*: LR(Ic)
 140. *Astragalus condensatus* LEDEB.: LR(Ic)
 141. *Astragalus densifolius* LAM. subsp. *amasiensis* (FREYN) AYTAÇ & EKİM: LR(Ic)
 142. *Astragalus dipsaceus* BUNGE: LR(Ic)
 143. *Astragalus hirsutus* VAHL: LR(Ic)
 144. *Astragalus karamasicus* BOISS. & BALL: LR(Ic)
 145. *Astragalus leucothrix* FREYN & BORNM.: LR(Ic)
 146. *Astragalus lycius* BOISS.: LR(Ic)
 147. *Astragalus melanophrurius* BOISS.: LR(nt)
 148. *Astragalus micropterus* FISCHER: LR(Ic)
 149. *Astragalus pinetorum* BOISS.: LR(Ic)
 150. *Astragalus schottianus* BOISS.: LR(nt)
 151. *Astragalus sigmoideus* BUNGE : LR(Ic)

152. *Astragalus stricdspinis* BOISS.: LR(nt)
 153. *Astragalus syringus* CHAMB.: EN
 154. *Astragalus tokatensis* FISCH. : LR(nt)
 155. *Astragalus uhlwormianus* FREYN Sc BORNM.: EN
 156. *Astragalus vaginans* PC. : LR(Ic)
60. ***Ebenus* L.**
 157. *Ebenus laguroides* BOISS. var. *laguroides* BOISS.: LR(Ic)
61. ***Hedysarum* L.**
 158. *Hedysarum pogonocarpum* BOISS.: LR(Ic)
62. ***Lathyrus* L.**
 159. *La thymus czeczottianus* BASSLER: LR(Ic)
 160. *Lathyrus elongatus* (BORNM.) SİRJ.: LR(nt)
 161. *Lathyrus tukhtensis* C Z E C Z .: LR(Ic)
63. ***Onobrychis* ADANS.**
 162. *Onobrychis armena* BOISS. & HUET.: LR(Ic)
 163. *Onobrychis bornmuelleri* FREYN: EN
 164. *Onobrychis cappadoaca* BOISS.: LR(Ic)
 165. *Onobrychis stenostachya* FIEYN subsp. *stenostachya* FREYN: VU
64. ***Trifolium* L.**
 166. *Trifolium barbulatum* (FREYN & SINT.) ZOH.: LR(Ic)
 167. *Trifolium pannonicum* IACQ. subsp. *elongatum* (WILLD.) ZOH.: LR(Ic)
65. ***Trigonella* L.**
 168. *Trigonella macrorrhyncha* BOISS.: LR(Ic)
- 15. FAGACEAE**
66. ***Quercus* L.**
 169. *Quercus macranthera* FISCH. & MEY. EX HOHEN, subsp. *syspirensis* (C. KOCH) MENITSKY: LR(Ic)
- 16. GERANIACEAE**
67. ***Erodium* L'HERIT.**
 170. *Erodium armenium* BOISS. & KOTSCHY: LR(Ic)
68. ***Geranium* L.**
 171. *Geranium cinereum* CAV. subsp. *subcaulescens* (L'HERIT. EX DC.) HAYEK var. *subacutum* (BOISS.) DAVIS & ROBERTS: LR(Ic)
- 17. GUTTIFERAE**
69. ***Hypericum* L.**
 172. *Hypericum aviculariifolium* IAUB. & SP ACH subsp. *aviculariifolium* var. *aviculariifolium*: LR(Ic)
 173. *Hypericum aviculariifolium* IAUB. & SPACH subsp. *depilatum* (FREYN & BORNM.) ROBSON var. *depilatum* (FREYN & BORNM.) ROBSON: LR(Ic)
 174. *Hypericum pseudolaeve* ROBSON: LR(Ic)
- 18. ILLECEBRACEAE**
70. ***Paronychia* MILLER**
 175. *Paronychia anatolica* CZECH. subsp. *anatolica* CZECH.: VU

176. *Paronychia chionaea* BOISS. subsp. *chionaea* BOISS. var. *ladfolia*-
CHAUDRHI: EN

19. IRIDACEAE

71. *Crocus* L.

177. *Crocus ancyrensis* (HERBERT) MAW: LR(Ic)

178. *Crocus sieheanus* BARR EX BURTT: VU

179. *Crocus speciosus* M. BIEB. subsp. *ilgazensis* MATHEW: LR(nt)

72. *Iris* L.

180. *Iris danfordiae* (BAKER) BOISS.: LR(Ic)

181. *Iris galatica* SIEHE: LR(Ic)

182. *Iris histrioides* (WILSON) ARNOTT: VU

183. *Iris kerneriana* ASCHERSON & SINT. EX BAKER: LR(Ic)

184. *Iris sari* SCHOTT EX BAKER: LR(Ic)

20. LAMIACEAE

73. *Ballota* L.

185. *Ballota nigra* L., subsp. *anatolica* P.H. DAVIS: LR(Ic)

74. *Lamium* L.

186. *Lamium armenum* BOISS, subsp. *Sintenisii* R.MILL.: VU

187. *Lamium maculatum* L. var. *villosifolium* R. MILL: LR(Ic)

188. *Lamium ponticum* BOISS. & BAL. EX BOISS.: LR(Ic)

75. *Marrubium* L.

189. *Marrubium cephalanthum* BOISS. & NOE: LR(Ic)

190. *Marrubium globosum* MONTBRET & AUCHER EX BENTH. subsp.
globosum: LR(Ic)

76. *Nepeta* L.

191. *Nepeta caesarea* BOISS.: LR(nt)

77. *Phlomis* L.

192. *Phlomis armeniaca* WILLD.: LR(Ic)

193. *Phlomis russeliana* (SIMS) BEANTHAN: LR(Ic)

78. *Salvia* L.

194. *Salvia cyanescens* BOISS & BAL.: LR(Ic)

195. *Salvia dichroantha* STAPF.: LR(Ic)

196. *Salvia hypargeia* FISCH. & MEY.: LR(Ic)

197. *Salvia reeseana* HEDGE & HUB.-MOR.: VU

198. *Salvia tchihatcheffii* (FISCH. & MEY.) BOISS.: LR(cd)

199. *Salvia tobeyi* HEDGE: VU

200. *Salvia widemannii* BOISS.: LR(Ic)

79. *Satureja* L.

201. *Satureja amani* P.H. DAVIS: CR

202. *Satureja wiedemanniana* (LALLEM.) VELEN.: LR(Ic)

80. **Scutellaria** L.
 203. *Scutellaria salviifolia* BENTHAM: LR(Ic)
 204. *Scutellaria rubicunda* HORNEM. subsp. *brevibracteata* (STAPF) EDMONDSON: LR(Ic)
81. **Sideritis** L.
 205. *Sideritis amasiaca* BORNHM.: LR(nt)
 206. *Sideritis dichotoma* HUTER: LR(Ic)
 207. *Sideritis germanicopolitana* BORNHM. subsp. *germanicopolitana* BORNHM.: LR(Ic)
 208. *Sideritis germanicopolitana* BORNHM. subsp. *viridis* HAUSSKN. EX BORNHM.: LR(Ic)
82. **Stachys** L.
 209. *Stachys annua* (L) L. subsp. *cilicia* (BOISS.) BHATTACHARJEE: LR(Ic)
 210. *Stachys huber-morathii* BHATTACHARJEE: VU
 211. *Stachys ibérica* M.BIEB. subsp. *ibérica* M.BIEB. var. *densipilosa* BHATTACHARJEE: LR(Ic)
 212. *Stachys setifera* C.A. MEYER subsp. MILL: LR(Ic)
 BHATTACHARJEE: LR(Ic) DISS.: LR(Ic)
 213. *Stachys sosnowskyi* KAPPELLER: DD
 214. *Stachys viscosa* MONTBRET 8c AUG,- LR(Ic) *odontophylla* (FREYN) RECH. FIL.: LR(Ic) JJCHER EX BENTH.
83. **Thymus** L.
 215. *Thymus praecox* OPIZ subsp. *praecox* var..
84. **Wiedemannia** FISCH. & MEY.
 216. *Wiedemannia orientalis* FISCH. & MI
- 21. LILIACEAE**
85. **Allium** L. LR(Ic)
 217. *Allium cappadocicum* BOISS.: LR(Ic)
 218. *Allium peroninianum* AZNAV.: LR(n)
 219. *Allium scabriflorum* BOISS.: LR(Ic)
 220. *Allium tauricola* BOISS.: LR(Ic))
86. **Bellevalia** LAPEYR.VU
 221. *Bellevalia gracilis* FEINBRUN: LR(Ic)ISS.: LR(cd)
87. **Colchicum** L.
 222. *Colchicum bornmuelleri* FREYN: LR(
88. **Hyacinthella** SCHUR
 223. *Hyacinthella micratha* (BOISS.) CHOI
89. **Muscari** MILLER.EN.: LR(Ic)
 224. *Muscari aucheri* (BOISS.) BAKER: LI
 225. *Muscari azureum* FENZL: LR(Ic)
 226. *Muscari bourgaei* BAKER: LR(Ic) *brevibracteata* (STAPF)
90. **Tulipa** L.

227. *Tulipa armena* BOISS. var. *lycica* (Bake

228. *Tulipa sprengeri* BAKER: NE

22. LINACEAE

91. *Linum* L. sp. *germanicopolitana*

229. *Linum flavum* L. subsp. *scabrinerve* (D

230. *Linum hirsutum* L. subsp. *anatolicum* (sp. *viridis* HAUSSKN.
anatolicum L.LR(Ic)

231. *Linum hirsutum* L. subsp. *pseudoanaticum*

232. *Linum olympicum* BOISS.: LR(Ic) ATTACHARJEE: LR(Ic)

23. MALVACEAE: VU

92. *Alcea* L.BIEB. var. *densipilosa*

233. *Alcea apterocarpa* (FENZL) BOISS.: L

24. ORCHIDACEAE

93. *Dactylorhiza* NECKER EX NEVSKI.

234. *Dactylorhiza osmanica* (KL.) SOO var. *osmanica*: LR(Ic)

25. PINACEAE

94. *Abies* MILLER.

235. *Abies nordmanniana* (STEV.) SPACH. subsp. *bornmuelleriana*
(MATTF) COODE & CULLEN.: LR(Ic)

26. POACEAE

95. *Bromus* L.

236. *Bromus armenus* BOISS.: LR(nt)

96. *Festuca* L.

237. *Festuca glaucispicula* MARKGR.-DANNANB.: LR(Ic)

238. *Festuca woronowi* HACKEL subsp. *turcica* MARKGR. -
DANNENB.: LR(Ic)

27. RANUNCULACEAE

97. *Consolida* (DC.) S. F. GRAY

239. *Consolida glandulosa* (BOISS. & HUET) BORNM.: LR(Ic)

240. *Consolida thirkeana* (BOISS.) SCHROD.: LR(Ic)

98. *Delphinium* L.

241. *Delphinium venulosum* BOISS.: LR(Ic)

28. RHAMNACEAE

99. *Rhamnus* L.

242. *Rhamnus petiolaris* BOISS.: LR(Ic)

29. ROSACEAE

100. *Alchemilla* L.

243. *Alchemilla holocycla* ROTHM.: LR(Ic)

101. *Crataegus* L.

244. *Crataegus tanacetifolia* (LAM.) PERS.: LR(Ic)

102. *Malus* MILLER

245. *Malus sylvestris* MILLER var. *microphylla* BROWICZ: CR

103. *Potentilla* L.

246. *Potentilla armeniaca* SIEGFR. EX TH. WOLF: VU

247. Potentilla cappadocica BOISS.: LR(nt)

30. RUBIACEAE

104. *Asperula* L.

248. *Asperula lilaciflora* BOISS. subsp. *phrygia* (BORNM.) SCHÖNB.-TEM.: LR(Ic)

249. *Asperula nitida* SM. subsp. *subcapitellata* EHREND.: LR(nt)

250. *Asperula pestalozzae* BOISS.: LR(Ic)

251. *Asperula stricta* BOISS. subsp. *ladbracteata* (BOISS.) EHREND.: LR(Ic)

252. *Asperula suavis* FISCH. & MEY.: LR(Ic)

105. *Crucianella* L.

253. *Crucianella disticha* BOISS.: LR(Ic)

106. *Galium* L.

254. *Galium bornrmuelleri* HAUSSKN. EX BORNM.: VU

255. *Galium fissurense* EHREND. & SCHÖNB.-TEM.: LR(Ic)

256. *Galium margaceum* EHREND. & SCHÖNB.-TEM.: LR(Ic)

31. RUTACEAE

107. *Haplophyllum* A. JUSS.

257. *Haplophyllum armenum* SPACH: LR(Ic)

32. SCROPHULARIACEAE

108. *Chaenorhinum* (DC.) REICHB.

258. *Chaenorhinum litorale* (BERNH.) FRITSCH subsp. *pterosporum* (FISCH. & MEY.) P.H. DAVIS: LR(Ic)

109. *Digitalis* L

259. *Digitalis lamarckii* VAN: LR(Ic)

110. *Linaria* MILLER.

260. *Linaria corifolia* DESF.: LR(Ic)

111. *Scrophularia* L.

261. *Scrophularia libanotica* BOISS. subsp. *libanotica* BOISS. var. *pontica* R. MILL: LR(Ic)

112. *Verbascum* L.

262. *Verbascum armenum* BOISS. & KOTSCHY var. *occidentale* HUB.-MOR.: LR(Ic)

263. *Verbascum bellum* HUB.- MOR.: LR(cd)

264. *Verbascum caudatum* FREYN & BORNM.: LR(Ic)

265. *Verbascum cherianthifolium* BOISS. var. *asperulum* (BOISS.) MURB.: LR(Ic)

266. *Verbascum hadschinense* FREYN: EN

267. *Verbascum myrianthum* BOISS.: EN

268. *Verbascum ponticum* (BOISS.) O. KUNTZE: LR(cd)

269. *Verbascum songaricum* SCHRENK EX FISCH. & C.A.MEY. subsp. *subdecurrens* HUB.-MOR.: LR(Ic)

270. *Verbascum wiedemannianum* FISCH. & C.A.MEY.: LR(cd)
113. ***Veronica*** L.
271. *Veronica lysimachioides* BOISS.: LR(Ic)
272. *Veronica multifida* L.: LR(Ic)

EK 2: YEDİKİR BARAJI'NIN KUŞ TÜRLERİ

Sıra No	Tür ismi	Türkçe karşılığı
1	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan
2	<i>Podiceps cristatus</i>	Bahri
3	<i>Podiceps nigricollis</i>	Kara Boyunlu Batağan
4	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak
5	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak
6	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Ak Pelikan
7	<i>Bubulcus ibis</i>	Sığır Balıkçılı
8	<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Ak Balıkçıl
9	<i>Casmerodius albus</i>	Büyük Ak Balıkçıl
10	<i>Ardea cinerea</i>	Gri Balıkçıl
11	<i>Ciconia ciconia</i>	Leylek
12	<i>Plegadis falcinellus</i>	Çeltikçi
13	<i>Platalea leucorodia</i>	Kaşıkçı
14	<i>Cygnus cygnus</i>	Ötücü Kuğu
15	<i>Anser albifrons</i>	Sakarca
16	<i>Anser anser</i>	Boz Kaz
17	<i>Tadorna ferruginea</i>	Angıt
18	<i>Anas penelope</i>	Fiyu
19	<i>Anas strepera</i>	Boz Ördek
20	<i>Anas crecca</i>	Çamurcun
21	<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş
22	<i>Anas acuta</i>	Kılkuyruk
23	<i>Anas querquedula</i>	Çıkrıkçın
24	<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkçaga
25	<i>Netta rufina</i>	Macar Ördeği
26	<i>Aythya ferina</i>	Elmabaş Patka
27	<i>Aythya fuligula</i>	Tepeli Patka
28	<i>Mergellus albellus</i>	Sütlabi
29	<i>Milvus migrans</i>	Kara Çaylak
30	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Ak Kuyruklu Kartal
31	<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi
32	<i>Circus cyaneus</i>	Gökçe Delice
33	<i>Accipiter gentilis</i>	Çakır
34	<i>Accipiter nisus</i>	Atmaca
35	<i>Buteo buteo</i>	Şahin
36	<i>Buteo rufinus</i>	Kızıl Şahin
37	<i>Falco tinnunculus</i>	Kerkenez
38	<i>Falco columbarius</i>	Boz Doğan
39	<i>Falco subbuteo</i>	Delice Doğan
40	<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke
41	<i>Grus grus</i>	Turna
42	<i>Himantopus himantopus</i>	Uzunbacak
43	<i>Charadrius dubius</i>	Küçük Halkalı Cılibıt

44	<i>Vanellus vanellus</i>	Kızkuşu
45	<i>Philomachus pugnax</i>	Döğüşkenkuş
46	<i>Tringa nebularia</i>	Yeşilbacak
47	<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün
48	<i>Larus ichthyaetus</i>	Büyük Karabaş Martı
49	<i>Larus ridibundus</i>	Karabaş Martı
50	<i>Larus canus</i>	Küçük Gümüş Martı
51	<i>Larus fuscus</i>	Kara Sırtlı Martı
52	<i>Larus armenicus</i>	Van Gölü Martısı
53	<i>Larus michahellis</i>	Gümüş Martı
54	<i>Larus cachinnans</i>	Hazar Martısı
55	<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini
56	<i>Columba oenas</i>	Gökçe Güvercin
57	<i>Columba palumbus</i>	Tahtalı
58	<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru
59	<i>Athene noctua</i>	Kukumav
60	<i>Asio flammeus</i>	Kır Baykuşu
61	<i>Alcedo atthis</i>	Yalıçapkını
62	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Alaca Ağaçkakan
63	<i>Dendrocopos medius</i>	Ortanca Ağaçkakan
64	<i>Galerida cristata</i>	Tepeli Toygar
65	<i>Alauda arvensis</i>	Tarlakuşu
66	<i>Anthus pratensis</i>	Çayır İncirkuşu
67	<i>Motacilla flava</i>	Sarı Kuyruksallayan
68	<i>Motacilla alba</i>	Ak kuyruksallayan
69	<i>Turdus merula</i>	Karatavuk
70	<i>Turdus pilaris</i>	Tarla Ardıcı
71	<i>Turdus philomelos</i>	Öter Ardıç
72	<i>Turdus iliacus</i>	Kızıl Ardıç
73	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Söğütbülbülü
74	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Kara Kızılkuyruk
75	<i>Saxicola rubetra</i>	Çayır Taşkuşu
76	<i>Parus major</i>	Büyük Baştankara
77	<i>Remiz pendulinus</i>	Çulhakuşu
78	<i>Garrulus glandarius</i>	Alakarga
79	<i>Pica pica</i>	Saksağan
80	<i>Corvus monedula</i>	Küçük Karga
81	<i>Corvus frugilegus</i>	Ekin Kargası
82	<i>Corvus cornix</i>	Leş Kargası
83	<i>Corvus corax</i>	Kuzgun
84	<i>Sturnus vulgaris</i>	Sığırcık
85	<i>Passer domesticus</i>	Serçe
86	<i>Passer montanus</i>	Ağaç Serçesi
87	<i>Fringilla coelebs</i>	İspinoz
88	<i>Fringilla montifringilla</i>	Dağ İspinozu
89	<i>Carduelis chloris</i>	Florya

90	<i>Carduelis carduelis</i>	Saka
91	<i>Carduelis spinus</i>	Kara Başlı İskete
92	<i>Carduelis cannabina</i>	Ketenkuşu
93	<i>Emberiza citrinella</i>	Sarı Çinte
94	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Bataklık Çintesi
95	<i>Miliaria calandra</i>	Tarla Çintesi

EK 3: AMASYA' NIN KUŞ TÜRLERİ

Sıra No	Tür ismi	Türkçe Karşılığı
1	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan
2	<i>Podiceps cristatus</i>	Bahri
3	<i>Podiceps grisegena</i>	Kızıl Boyunlu Batağan
4	<i>Podiceps nigricollis</i>	Kara Boyunlu Batağan
5	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak
6	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak
7	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Ak Pelikan
8	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Gece Balıkçılı
9	<i>Ardeola ralloides</i>	Alaca Balıkçıl
10	<i>Bubulcus ibis</i>	Sığır Balıkçılı
11	<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Ak Balıkçıl
12	<i>Casmerodius albus</i>	Büyük Ak Balıkçıl
13	<i>Ardea cinerea</i>	Gri Balıkçıl
14	<i>Ciconia nigra</i>	Kara Leylek
15	<i>Ciconia ciconia</i>	Leylek
16	<i>Plegadis falcinellus</i>	Çeltikçi
17	<i>Platalea leucorodia</i>	Kaşıkçı
18	<i>Phoenicopterus roseus</i>	Flamingo
19	<i>Cygnus cygnus</i>	Ötücü Kuğu
20	<i>Anser albifrons</i>	Sakarca
21	<i>Anser anser</i>	Boz Kaz
22	<i>Tadorna ferruginea</i>	Angıt
23	<i>Anas penelope</i>	Fiyu
24	<i>Anas strepera</i>	Boz Ördek
25	<i>Anas crecca</i>	Çamurcun
26	<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş
27	<i>Anas acuta</i>	Kılkuyruk
28	<i>Anas querquedula</i>	Çıkrıkçın
29	<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkgaga
30	<i>Netta rufina</i>	Macar Ördeği
31	<i>Aythya ferina</i>	Elmabaş Patka
32	<i>Aythya nyroca</i>	Pasbaş Patka
33	<i>Aythya fuligula</i>	Tepeli Patka
34	<i>Mergellus albellus</i>	Sütlabi
35	<i>Milvus migrans</i>	Kara Çaylak
36	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Ak Kuyruklu Kartal
37	<i>Neophron percnopterus</i>	Küçük Akbaba
38	<i>Circus gallicus</i>	Yılan Kartalı
39	<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi
40	<i>Circus cyaneus</i>	Gökçe Delice
41	<i>Accipiter gentilis</i>	Çakır
42	<i>Accipiter nisus</i>	Atmaca
43	<i>Buteo buteo</i>	Şahin

44	<i>Buteo rufinus</i>	Kızıl Şahin
45	<i>Aquila pomarina</i>	Küçük Orman Kartalı
46	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Küçük Kartal
47	<i>Pandion haliaetus</i>	Balık Kartalı
48	<i>Falco tinnunculus</i>	Kerkenez
49	<i>Falco columbarius</i>	Boz Doğan
50	<i>Falco subbuteo</i>	Delice Doğan
51	<i>Alectoris chukar</i>	Kımalı Keklik
52	<i>Coturnix coturnix</i>	Bıldırcın
53	<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke
54	<i>Grus grus</i>	Turna
55	<i>Himantopus himantopus</i>	Uzunbacak
56	<i>Charadrius dubius</i>	Küçük Halkalı Cılibıt
57	<i>Charadrius hiaticula</i>	Halkalı Cılibıt
58	<i>Vanellus vanellus</i>	Kızkuşu
59	<i>Calidris minuta</i>	Küçük Kumkuşu
60	<i>Calidris ferruginea</i>	Kızıl Kumkuşu
61	<i>Calidris alpina</i>	Kara Karınlı Kumkuşu
62	<i>Philomachus pugnax</i>	Döğüşkenkuş
63	<i>Gallinago gallinago</i>	Suçulluğu
64	<i>Limosa limosa</i>	Çamurçulluğu
65	<i>Tringa totanus</i>	Kızılback
66	<i>Tringa stagnatilis</i>	Bataklık Düdükçünü
67	<i>Tringa nebularia</i>	Yeşilback
68	<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün
69	<i>Tringa glareola</i>	Orman Düdükçünü
70	<i>Larus ichthyaetus</i>	Büyük Karabaş Martı
71	<i>Larus ridibundus</i>	Karabaş Martı
72	<i>Larus canus</i>	Küçük Gümüş Martı
73	<i>Larus fuscus</i>	Kara Sırtlı Martı
74	<i>Larus armenicus</i>	Van Gölü Martısı
75	<i>Larus michahellis</i>	Gümüş Martı
76	<i>Larus cachinnans</i>	Hazar Martısı
77	<i>Sterna hirundo</i>	Sumru
78	<i>Sterna albifrons</i>	Küçük Sumru
79	<i>Chlidonias leucopterus</i>	Ak Kanatlı Sumru
80	<i>Larus argentatus</i>	Kuzey Gümüş Martısı
81	<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini
82	<i>Columba oenas</i>	Gökçe Güvercin
83	<i>Columba palumbus</i>	Tahtalı
84	<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru
85	<i>Streptopelia turtur</i>	Üveyik
86	<i>Cuculus canorus</i>	Guguk
87	<i>Athene noctua</i>	Kukumav
88	<i>Asio flammeus</i>	Kır Baykuşu
89	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Çobanaldatan

90	<i>Apus apus</i>	Ebabil
91	<i>Alcedo atthis</i>	Yalıçapkını
92	<i>Merops apiaster</i>	Arıkuşu
93	<i>Upupa epops</i>	İbibik
94	<i>Picus viridis</i>	Yeşil Ağaçkakan
95	<i>Dendrocopos major</i>	Orman Alaca Ağaçkakan
96	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Alaca Ağaçkakan
97	<i>Dendrocopos medius</i>	Ortanca Ağaçkakan
98	<i>Melanocorypha calandra</i>	Boğmaklı Toygar
99	<i>Galerida cristata</i>	Tepeli Toygar
100	<i>Alauda arvensis</i>	Tarlakuşu
101	<i>Eremophila alpestris</i>	Kulaklı Toygar
102	<i>Lullula arborea</i>	Orman Toygarı
103	<i>Hirundo rupestris</i>	Kaya Kırlangıcı
104	<i>Hirundo rustica</i>	Kır Kırlangıcı
105	<i>Hirundo daurica</i>	Kızıl Kırlangıç
106	<i>Delichon urbicum</i>	Ev Kırlangıcı
107	<i>Anthus trivialis</i>	Ağaç İncirkuşu
108	<i>Anthus pratensis</i>	Çayır İncirkuşu
109	<i>Anthus spinoletta</i>	Dağ İncirkuşu
110	<i>Motacilla flava</i>	Sarı Kuyruksallayan
111	<i>Motacilla cinerea</i>	Dağ Kuyruksallayanı
112	<i>Motacilla alba</i>	Ak kuyruksallayan
113	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Çıtkuşu
114	<i>Prunella modularis</i>	Dağbülbulü
115	<i>Turdus torquatus</i>	Boğmaklı Ardıç
116	<i>Turdus merula</i>	Karatavuk
117	<i>Turdus pilaris</i>	Tarla Ardıcı
118	<i>Turdus philomelos</i>	Öter Ardıç
119	<i>Turdus iliacus</i>	Kızıl Ardıç
120	<i>Turdus viscivorus</i>	Ökse Ardıcı
121	<i>Cettia cetti</i>	Kamışbülbulü
122	<i>Hippolais pallida</i>	Ak Mukallit
123	<i>Sylvia melanocephala</i>	Maskeli Ötleğen
124	<i>Sylvia curruca</i>	Küçük Ak Gerdanlı Ötleğen
125	<i>Sylvia communis</i>	Ak Gerdanlı Ötleğen
126	<i>Sylvia atricapilla</i>	Kara Başlı Ötleğen
127	<i>Phylloscopus collybita</i>	Çıvgın
128	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Söğütbülbulü
129	<i>Regulus regulus</i>	Çalıkuşu
130	<i>Erithacus rubecula</i>	Kızılgerdan
131	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Bülbul
132	<i>Irania gutturalis</i>	Taş Bülbulü
133	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Kara Kızılkuyruk
134	<i>Saxicola rubetra</i>	Çayır Taşkuşu
135	<i>Saxicola torquatus</i>	Taşkuşu

136	<i>Oenanthe isabellina</i>	Boz Kuyrukkakan
137	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Kuyrukkakan
138	<i>Oenanthe hispanica</i>	Kara Kulaklı Kuyrukkakan
139	<i>Monticola saxatilis</i>	Taşkızılı
140	<i>Muscicapa striata</i>	Benekli Sinekkapan
141	<i>Aegithalos caudatus</i>	Uzun Kuyruklu Baştankara
142	<i>Parus lugubris</i>	Ak Yanaklı Baştankara
143	<i>Parus ater</i>	Çam Baştankarası
144	<i>Parus caeruleus</i>	Mavi Baştankara
145	<i>Parus major</i>	Büyük Baştankara
146	<i>Sitta krueperi</i>	Anadolu Sıvacısı
147	<i>Sitta neumayer</i>	Kaya Sıvacısı
148	<i>Tichodroma muraria</i>	Duvar Tırmaşıkkuşu
149	<i>Certhia brachydactyla</i>	Bahçe Tırmaşıkkuşu
150	<i>Remiz pendulinus</i>	Çulhakuşu
151	<i>Oriolus oriolus</i>	Sarıasma
152	<i>Lanius collurio</i>	Kızıl Sırtlı Örümcekkuşu
153	<i>Lanius minor</i>	Kara Alınlı Örümcekkuşu
154	<i>Lanius nubicus</i>	Maskeli Örümcekkuşu
155	<i>Garrulus glandarius</i>	Alakarga
156	<i>Pica pica</i>	Saksağan
157	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	Kırmızı Gagalı Dağ Kargası
158	<i>Corvus monedula</i>	Küçük Karga
159	<i>Corvus frugilegus</i>	Ekin Kargası
160	<i>Corvus cornix</i>	Leş Kargası
161	<i>Corvus corax</i>	Kuzgun
162	<i>Sturnus vulgaris</i>	Sığırcık
163	<i>Passer domesticus</i>	Serçe
164	<i>Passer montanus</i>	Ağaç Serçesi
165	<i>Fringilla coelebs</i>	İspinoz
166	<i>Fringilla montifringilla</i>	Dağ İspinozu
167	<i>Serinus pusillus</i>	Kara İskete
168	<i>Serinus serinus</i>	Küçük İskete
169	<i>Carduelis chloris</i>	Florya
170	<i>Carduelis carduelis</i>	Saka
171	<i>Carduelis spinus</i>	Kara Başlı İskete
172	<i>Carduelis cannabina</i>	Ketenkuşu
173	<i>Loxia curvirostra</i>	Çaprazgaga
174	<i>Carpodacus erythrinus</i>	Çütre
175	<i>Emberiza citrinella</i>	Sarı Çinte
176	<i>Emberiza cia</i>	Kaya Çintesi
177	<i>Emberiza hortulana</i>	Kirazkuşu
178	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Bataklık Çintesi
179	<i>Emberiza melanocephala</i>	Kara Başlı Çinte
180	<i>Miliaria calandra</i>	Tarla Çintesi

Ek 4. AMASYA İLİNDE BULUNAN MESİRE YERLERİ

SIRA NO	ŞEFLİĞİ	KÖYÜ VE BÖLME NO.SU	TÜRÜ	ALANI (ha.)
1	AMASYA	Kızılkışlacık Köyü-242	C Tipi	8,9
2	AMASYA	Yuvacık Köyü-511	C Tipi	3,3
3	AMASYA	Ziyaret Kas.353-397-398-399	C Tipi	18,8
4	AMASYA	Sarılar Köyü-424-457	C Tipi	6,95
5	AMASYA	Yeşil Yenice Kas.414-415	C Tipi	1,95
6	AMASYA	Kale Mevkii-505	C Tipi	1,0
7	AMASYA	Derinöz Barajı	C Tipi	
8	AMASYA	Kapaklı Mevkii	C Tipi	25,27
9	AMASYA	Vermiş Köyü	C Tipi	4,1
10	AYDINCA	Özfındıklı Köyü-569	C Tipi	2,3
11	AYDINCA	Sarımeşe Köyü-225	C Tipi	1,0
12	AYDINCA	Böke Köyü-487	C Tipi	1,2
13	BORABOY	Boraboy Kas.361-362-363-365-384-385	C Tipi	41,00
14	MERZİFON	Merzifon Bel.Başk.72-107	C Tipi	4,0

Kaynak: Amasya Orman Bölge Müdürlüğü, 2012.